

Szervác József

**Végnapjaim története
...és másegyéb furcsalmak**

Hungarovox Kiadó, 2002

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.hu>

TARTALOM

A SZERKESZTŐK ELŐSZAVA

Furcsalmak

A PARK
ÁLMODNI? NEKEM?
HÁZI FELADAT I.
HÁZI FELADAT II.
SZEGÉNY ZSUZSI A BÉSZOLGÁLTATÁSKOR
KACSA LÁB
HERR WASSERSTURM
ÍRÓÍRÓ
MAMAGOC SI
VÁLÁSAIM TÖRTÉNETE
A BETÖRÉS
A PALÓC MEG A HAGYMAÁRAK
SZÉP JÓZSEF BALVÉGZETE
MINT VARNYÚSZAR A HAVON

Végnapjaim története

VÉGNAPJAIM TÖRTÉNETE
SATYA BÁTYÁNK
A FELTÁMADÁS TÖRTÉNETE
KIS KETTŐ PÉTER ÁLDOZAT
A FUTBALLPÁLYA
ILON
FÉRFIKUSZ
648 SZÁL CIGARETTA

A SZERKESZTŐK ELŐSZAVA

Ez a kötet Szervác József novelláinak válogatása, amely még életében elnyerte a Nemzeti Kulturális Alapprogram támogatását.

Az eredetileg tizenöt novellát a szerző két ciklusba rendezte, s később, amikor erre lehetőség nyílt, a kéziratot hat újabb írással bővítette. Ezeket azonban már nem volt módja a többi között elhelyezni.

A *Palóc meg a hagymaárák* című elbeszélés ekkor még nem szerepelt a válogatásban. Mégis, édesapánk halála után úgy éreztük, enélkül nem volna teljes ez a könyv.

A szerkesztés folyamán a ciklusok és a szövegek végső rendjét igyekeztünk úgy kialakítani, ahogyan érzésünk szerint ő maga is tette volna.

Horváth Katalin és Szervác Attila

Furcsalmak

A PARK

Gyuricza néni mindenki szerette a házban: régi lakó volt, talán a legrégebbi, de minden bizonnyal a legidősebb. Közvetlen szomszédai, az ötödik emeletiek vásárlásba menet sohasem felejtették el megkérdezni, nincs-e valamire szüksége, mindent beszerez neki a kis unokahúga, szerénykedett. A szomszédok pedig nagyon jól tudták, a „kis unokahúg” sertepertélése százazrekbe került már a matrónának. Azt azonban sohasem utasította vissza Gyuricza néni, ha a szomszédok vasárnapi süteménnyel, a telken szedett friss gyümölccsel kedveskedtek neki, sőt. Háláját oly bő szóáradat formájában nyilvánította ki, hogy a jó emberek olykor emiatt késtek a munkából, hozták el utolsóként csemetéjüket az óvodából, hagyták a tűzhelyen leközmálni az ételt. Azért sűrű bólogatások közepette végighallgatták önéletrajzi elemekkel tarkított kismiséit, mert Gyuricza néni valóban mindenki szerette a házban.

Gyuricza néni másfél szobás lakásához erkély is tartozott, telis-tele virággal, mint ahogyan körfolyosószakasza is; agronómusi szinten értett a kerti és szobanövényekhez. Jegyezte minden cserép virágja „születésnapját” a számtalan tő muskátlitól az embermagas hibiszkuszig; a mályvarózsa kora tavasztól sokszor karácsonyig tartó virágzásáról külön füzetben naplót vezetett, a néhány nap után elszáradó szirmokat összegyűjtötte, felette illatos teát főzött belőlük. A szomszédok néha észrevették, amint Gyuricza néni beszélget a növényeivel.

Gyuricza néni sok éve élt egyedül, azelőtt a testvérhúgával osztotta meg hajlékát, aki történelmi okok miatt fiatalon és gyermektelenül előzvegyült. A két nővért soha senki sem hallotta perlekedni. Kéz a kézben jártak szombatonként a piacra, vasárnap a templomba. Esténként megvitatták, mi legyen a másnapi ebéd, amit aztán közösen főztek meg. Véletlenül sem sózták meg mindketten a levest. Egyik nap Gyuricza néni mosogatott, és özv. Grünfeldné törölgetett, másnap fordítva. Ugyanígy egyetértettek abban, melyik műsort nézzék este a televízióban, s elalvás előtt melyik verset olvassák föl a Bibliából. Még az orvoshoz is együtt jártak, a betegségeik is testvéri természetűek voltak. Az egyetlen szembeötlő különbség annyi volt: Gyuricza néni testsúlya vagy kétszerese volt a húgáénak.

Aztán vagy tíz évvel ezelőtt özv. Grünfeld Bélánét magához szólította az Úr, miáltal Gyuricza Piroska hajadon végképp magára maradt. A szomszédok szerető figyelmessége akkor kezdett kibontakozni: a „kis unokahúg” gyerek volt még, csak férjhezmenetele után fordult figyelme a néni felé. Előbb az eltartási szerződés ötletével hozakodott elő, majd miután azt Gyuricza néni kerek perec visszautasította, döntött úgy, hogy a „vagyonkát” anélkül is megszerzi. Kapóra jött neki a baleset: Gyuricza néni a konyha frissen mosott kövén elcsúszva csúnyán összeúzta mindkét térdkalácsát. Hetekig a lakásban is csak járókerettel közlekedhetett. A „kis unokahúg” pedig intézte a bevásárlást, mosott-főzött-takarított, csak a szentmisére nem járt el Gyuricza néni helyett, meg a közeli parkba, ahová nénikéje magára maradása óta, ha csak tehetett, elballagott délutánonként. Darabka másnapos kenyeret, levesben főtt tésztát vitt magával, s etette az ég legágrólszakadtabb madarait, beteges városi galambokat meg verebeket.

Aztán egy szép napon a „kis unokahúg” nagy meglepetéssel állított be. Egy beszélő papagájt hozott jókora kalitkában. A madár egy távoli rokon hagyatékából származott, és Gyurinak hívták.

Gyuricza néni először zavarba jött a váratlan ajándéktól, fogalma sem volt, mit fognak kezdeni egymással, de néhány nap múltán úgy érezte, a teremtés szerves része, hogy ők így egymásra találtak. Beszerzett néhány szakkönyvet (ekkor már bottal lemerészkedett az utcára is), és a legszakszerűbben gondozta Gyurikát. Válogatott magokkal, reszelt sárgaréppával etette, és naponta „almozta” a kalitot. A délutáni szieszták alatt berekesztett ajtót-ablakot, s

kiemelte őt fogságából. Gyurika néhány kör után öreg barátnője vállára vagy feje búbjára telepedett, akkor aztán beszélgettek. A madár egy régi csőrsérülése miatt kissé selypített, így a nevét majdnem ugyanúgy ejtette, mint Gyuricza néni a magáét. Ezzel különösen nagy örömet okozott. Néha ugyan elkáromkodta magát, hiába, férfiember nevelte, de Gyuricza néni olyankor gyorsan keresztet vetett, s a dolog el volt simítva.

A szomszédok kis idő után tapasztalhatták a Gyuricza néni életében bekövetkezett változásokat. Délutánonként már nem járt le a parkba, azt az időt is Gyurikának szentelte. Míg a madár szabadon csapongott lakásszerte, Gyuricza néni erőlködve próbálta követni beteg lábaival, s imigyen perlekedtek: „Gyurrika! Gyurrika!” „Gyurricza! Gyurricza!” Gyuricza néni hadonászva utánozta a madár szárnycsapásait, s csak amikor az landolt valamely bútordarabon, pihent le kicsit ő is.

És fogyni kezdett. És már nem fogadott el a szomszédoktól süteményt, egyebet, mondván, ő már csak növényi táplálékot vesz magához, legkivált magvakat. És következtek az aggasztó jelenségek. A szomszédok láthatták a konyhaablakon át, amint Gyurika a lámpabura, Gyuricza néni a hokedli körül szárnyal. A néni még ekkor is lehetett vagy negyven kiló. A köszönéseket pedig többnyire hars Gyurriczázással fogadta.

Egy borongós őszi napon Gyuricza néni a kalitajtó kinyitása előtt elfelejtette becsukni a konyhaablakot. Gyurika tett néhány kört a lámpa körül, majd megpihent a kredenc tetején, aztán az ablakpárkányon, végül: huss! meg sem állt az ereszcsonnáig. Onnan még visszagyurrikázott, és végleg eltűnt szem elől.

Gyuricza néni (akit a házbéliek már csak Madárka néninek neveztek) darab ideig döbbenten állt a nyitott ablakban, aztán vállat vont, újra meg újra vállat vont, később egyre ütemesebben csapkodni kezdett karjaival, ezek már ívelten simultak oldalához, végül: huss! elhúzott ő is arra, amerre Gyurikát az égbe veszni látta.

A parkban érte utol. Gyurika őszintén megörült neki. Ugráltak, röpdöstek egymás körül, a neveiket harsogták, mindegy, a sajátjukat vagy egymásét, hiszen szinte névrokonok voltak. A padokon napfürdőző nyugdíjasok meg is beszéltek egymás közt: ilyen kedvesen furcsa párt, mint ez a zöld-sárga papagáj meg a társa, a valamicskével nagyobb termetű fekete madárka, még nem látott a világ, legalábbis ők nem.

Azóta rég kitavaszkodott, s ők változatlanul ott élnek a parkban. Gyurika, a beszélő papagáj és Gyuricza Piroska hajadon. Én naponta viszek magvakat nekik, hálásan néznek rám, s a park minden más madara tiszteletben tartja, hogy az a maréknyi táplálék csakis a kettőjüké.

ÁLMODNI? NEKEM?

Hát persze. Életfogyt csupa rosszat. Túlélni minden ügyefogyott testi nyavalyát. És akkor végre jön egy megbízható kórság.

A kórházban persze nem lehet álmodni: aludni sem lehet. Ébredni azt azért szabad. Illik. Kötelező. De ott csak álmodozás van: holnap hazaengednek. Meg hogy utoljára körömpörköltöt kapunk ebédre uborkasalátával. Aztán jön a doktor néni, és kiakolbólintja az emberből a fantazmagóriát.

A doktor néni szép. Gyönyörű. Lyányom lehetne - sóhajtott volna rá Ady Endre úr, ha csak a nevét is hallja. A gyönyörű doktor néni neve ugyanis csupa alliteráció a gyönyörű szóra. Én meg ámulok magamon: birkamód tűröm, ahogy vizsgál, lehallgató masinát nyomkod a hátam közepébe, paskolgatja a lapockámat, méri a vérnyomást, közben szigorkodik a dohányzás miatt. Végezetül naponta fél maréknyi méreg fogyasztására kötelez, fecskendőkkel fölfegyverzett ápolónék egész hadát uszítja rám - de ez még mind hagyján. Faggatózik is. A sokszorosát akarja tudni leendő porhüvelyem még evilági állapotáról, mint amit a röntgengép, EKG, labor- és urológiai, stb. hazugságvizsgáló gépek - de hát én még csak nem is hazudok.

Gyönyörű doktor néni egy szép napon (de hisz a napok itt mind rútak), tehát azon a májusi napon szélnek ereszt. Ír rólam több oldalnyi bizonyítványt, megmaradok.

Itt volnék: magamra a legkevésbé büszke; jut eszembe: tegnap még mintha lett volna egy nő, aki szeretett engem. Megesett velem, hogy külömb-külömbféle nők velem gyakorolták a szerelemnek titulált kölcsönös önzést: ő most nem kínozza maga-magát velem, két és fél hónapon át mosta a pizsamáimat, vasárnaponként húslevest hozott: most egyszerűen eltölt önmagától. Hát így hová haza?

Vagyok a világban, bármikor kiállok az ég alá, akár a hátamon cipelem - ez nehéz volt. Mennék vissza, Gyönyörű doktor néni! Ott jó volt - ott lenni nem jelentett semmit.

Drága Gyönyörű doktor néni! Kicsi Kegyed följavította mihaszna létezésemet, beleértve azt a rohadt gümőkórt is - de csak az egyszeri használat után eldobható külsínemet.

A belbecs ott ragadt, ha volt egyáltalán. A belbecs, Gyönyörű doktor néni: álmodni még szabad?

Nem tudom, mi az élet: még nem volt hozzá szerencsém. A halál nevű esélyt sem ismerem igazán, hiába cirkál itt poharam gyöngeségeit kihasználva. Mindenesetre ajtót nyitok a huncutnak.

Halál? Tűrölje meg az orrát. Állok elébe: álmaim nem hiányzanak.

Szükségtelen szoktatnom magam az egyedülléthez: volt benne részem elégszer, ilyenkor mégis csak az álmok maradnak. És ez idő tájt olykor szinte szépek.

Fekszem annak a minapi asszonynak az ágyában, hason, ahogy szoktam, bujálkodásról szó sincs, csurog a tévéből valami bárgyúság, engem nem érdekel, őt sem igazán, ezt hallgatni is elég, ül az ágy sarkában a lábaimnál (vagy inkább: a lábaim somfordálnak az ő melegéhez), pulóvert köt, most éppen a leendő menyének. Odasandítok párszor: felette elmélyült, időnként félbehagyja az ütemes csuklómozdulatokat, annyit már tudok: olyankor a szemeket meg a sorokat számolja. Közben pedig a felém eső bal kezével döngölyözi a fájós lábfejemet.

Aztán álmomban végre elalszom ott, az álombéli ágyban is, ám csak percekre, masszírozza amabile megint, és közben neszeznek a kötöttük. Biztos vagyok benne, hogy ez egy kétkezes mesterség, és mégis: érzem, amint az ujjai alatt sebességet vált talpamban a vérkeringés.

Álmomban fölhívom telefonon: ezt hogy csinálta.

Nem válaszol: helyette belemosolyog a telefonba.

Álmomban a piac-csarnokban járok, oda jár vásárolni egy másik, régebbi, húsz évnél is régebbi szeretőm. Időnként összetalálkozunk, szavakat cserélünk, majd megyünk tovább a dolgunkra, talán jobb kedvvel. Aztán találkozunk egyszer álmomban is, bámulom csak: állapotos megint. Nála ez nem ritkaság, négy gyereket szült, de hát most negyvenöt éves. A nagyfia is huszonhat.

Szót se szólt, mosolygott csak azokkal a megfejthetetlen színű szemeivel, míg végül: „Ne csodálkozz, de ne is érts félre. Te még ne tudod: megnősült a fiam. A menyem még egyetemista, övék ez a gyerek. Tudod, most van a vizsgaszezon, a kislány többnyire a könyvtárban tanul, hát addig én vigyázok rá. Végteére is az első unokám. De már csak egy hétig, akkor visszaveszi. Én sajnálom nagyon, de hát egy magzatnak csak az anyjánál van a helye. Na jó (hasára tette a kezét, láthatóan ficáncol a születendő), csodálkozz csak.”

De hát már min csodálkoznék?

HÁZI FELADAT I.

Hogyan mesélném el egy messziről jött idegennek a magyarok eredetét?

(Bev.) Őseink eredetéről a tudósok a mai napig különböző elméleteket találnak ki, és vitatkoznak. Egyesek szerint a magyarok ősei nem is az ősmagyarok voltak. Én ezt egy egészen elképesztő dolognak tartom, éppen ezért tetszik, és ebben a szellemben magyaráznék a szerencsétlen turistának, ha egyáltalán érdekli. Feltéve persze, ha a tanár néni gondoskodik tolmácsról, mert én messziről jött nyelveken sajnos nem beszélek.

(Tárgy.) Honfoglaló őseink hajótörött marslakók voltak, zöld színük volt, hatalmas fülük, és a fejük tetején csápok, mint a csigáknak. Átlagosan egy méter magasak voltak fejenként. A mi éghajlatunkon viszont szépen fejlődni kezdtek, így ma már nem ritkák a két métert is elérő példányok. Közben a csápjaikat is elvesztették, de a színük csak jóval később, a messziről jött idegen hittérítők hatására változott a mostanira.

Különböző népeket találtak itt a Kárpát-medencében, például avarokat, szittyákat, óbolgárokat meg dákokat. Voltak, akikkel előnyös üzleteket kötöttek, másokat leöldöstek, vagy egyszerűen kitették őket a zöld határon. Legcudarabbul a dákokkal bántak: könyvtáraikat felégették, egyetemeiket bezárták, és teljesen leigázták őket.

Mire őseink teljesen elmagyarosodtak, kitűnően megtanultak lovagolni, nyilazni és kalandozni. A fél világ rettegett a magyaroktól, főleg a nyilaiktól. Rengeteget gyilkoltak meg raboltak Európa- szerte. Persze a többi nép is azt tette, de azok akkor már keresztények voltak.

Később a magyarok is fölvtették a kereszténységet, akkor főleg egymást gyilkolták. De volt, akit csak megvakítottak. Amikor emiatt vésszesen fogyatkozni kezdett a népesség, befogadtak különböző más népeket, akik lassan mind magyarrá váltak, kivéve a kisebbségeket. Ez a folyamat különben ma is tart, ezt nevezzük hagyományörzésnek.

Lényegében a honfoglalás és az államalapítás dicsőséges tettei voltak őseinknek, ezekről mi, az utókor mindig nagy elfogultsággal emlékezünk meg.

(Bef.) Dióhéjban ennyit mondanék el egy messziről jött idegennek, persze, ha további részletek (a magyar konyha kialakulása stb.) érdeklik, kérdéseire szívesen válaszolok. Remélem, ez a rövid ismertetésem nem riasztja el a messziről jött idegen turistát.

HÁZI FELADAT II.

Hogyan mesélném el egy messziről jött idegennek a magyarok szabadságharcait?

(Bev.) A magyarság mindig szabadságszerető nép volt. Szabadságról álmodozik az iskolában a diák, munkahelyén a dolgozó, börtönében a rab. Nagypapámtól hallottam, egy időben így is köszöntek egymásnak az emberek: Szabadság!

(Tárgy.) A magyar nép a történelem során sokszor élt elnyomatás alatt. Több ízben idegen hatalmak, így a törökök, osztrákok, szovjetek sanyargatták hazánk fiait, de megtették velük ezt a saját uraik is. Nagy íróink remekműveiben sokat olvashatunk erről.

A nép felkelések, lázadások, forradalmak formájában vívta szabadságharcát. Ilyen volt Székely Dózsa György felkelése. Sajnos a nagyurak ezt is leverték, és Dózsát elrettentésül tüzes trónra ültették. Emlékét régebben többféle pénzen is őrizték, talán éppen azért, mert ő egy szegény ember volt.

Volt idő, amikor a magyarságon belül is széthúzás keletkezett, mert egyesek a törökkel akartak szövetkezni, mások viszont a Habsburgokkal. Így harcolhattunk mindkettő ellen. Szerintem egyszerűbb lett volna, ha az osztrákok meg a törökök ezt egy egymás elleni háborúban döntik el, ennek a győztesét aztán mi már könnyen leverjük.

Leghíresebb szabadságharcaink a Rákóczi-féle, a negyvennyolcas Kossuth-féle, és az 1956-os voltak. Ezeket is mind vérbe fojtották, utóbbit az oroszok. II. Rákóczi Ferencnek is, Kossuth Lajosnak is menekülnie kellett, akik pedig itt maradtak, azok közül sokat főlakasztottak.

Utolsó forradalmunk az 1956-os volt, amikor is a pesti fiatalok szinte puszta kézzel szálltak szembe a szovjet tankokkal. Azonban a túlerő itt is győzött, a végső nyertes a Magyar Szocialista Munkáspárt lett, amely létrehozta a puha elnyomást, és sokkal több embert akasztottak föl, mint 1849-ben. Ráadásul egész tömegeknek kellett elbujdosnia.

Szabadságharcaink résztvevői nemzetünk hősei, leghíresebbek köztük a kurucok.

(Bef.) Magyarországon most éppen szabadság van, így én sajnos egyelőre nem lehetek szabadságharcos. Még azt sajnálom egy kicsit, hogy még nem éltem akkor, amikor az emberek úgy köszöntek egymásnak: Szabadság!

SZEGÉNY ZSUZSI A BÉSZOLGÁLTATÁSKOR

- mélyinterjú -

- A születésemkő a Zsuzsánna nevet kaptam a keresztségbe. Eztet is az ükapám döntötte el így, mert ő nem csak a legöregebb, de a legrafinériásabb ember is vót a mi famíliánkba. Inni amúgy móggyával ivott, de akkó aztán vagy verekedett egy sort a kocsmába, vagy hazaballagott békésen, és jól kiválogat minket. Apraját-nagyját, kiskaput.

Én nagyon szerettem őtet, mer ő is szeretett engem, meg aztán mégicsak az ükapám vót, Isten nyugosztajja, csak a föltámadáskő ne szójjanak neki. Amúgy is nagy szót hallott világeletibe. Hogy az öszvér kapta vóna őtet még idejébe a hónya alá.

Na akkó csak elmondom, hogy vót az a beszolgáltatás. Én akkó még igen kis cseléd vótam, arra azér emlékszem, nagyon szerettem a kenyérlángost, úgy a kemencéből, tejfölivel. Meg ükapámat, de aztat má mondtam. Amilyen egy rafinériás ember vót.

No, szavamat ne felejcsem, gyün eccer arra felibénk a kisbíró. Én annak mindig örütem, mer nyakkendője vót, meg az a dob. Aztat verte, őt meg ketten tartották. Na hát akkó meg azt dobóta ki, hogy: „Hónap mindenki maraggyon otthol a portáján, mer gyünnek a beszolgáltatók!”

Én akkó egész éjjel nem aluttam, pedig ükapám se valagált el, se be nem pisátam attul való félelmembe, hanem azt a beszolgáltatókat, azokat vártam feszt.

Na gyüttek is reggel. Pont elsőnek mihozzánk, mármint az ükapámhó. Gondótam én, hogy mer ő a legrafinériásabb ember az egész faluba, pedig nem is vót igazán gazdag, már kuláknak se vették be. De viszont ő vót a legmagasabb, legalábbis az uccánkba. Főleg ha kucsmába. Na az a jó kis kucsmája mái napig nállam van, az az én kedves kapricom.

Na de hogy mongyam má: eccer csak ott vótak. Hű de ménkü sokan! Két nagy fekete olyan taxiféle, akkó két nagy olyan motoros stráfkocsi, meg rendes motorok is, abbó vagy nyóc. Mind vendégódallal, oszt mindbe ilyen bőrkabátos népek. Abba a nagy franc melegbe. Mi meg hát egy szál pendelybe, meztélláb. De azok csak valami városi parasztok lehettek, fene a hónajjukat.

Hát akkó kiszállítottak a nagyobbik taxibó egy komát, ammeg rövidujjúba, szövet nadrágba, glancolt cipőkbe, a fejín meg olyan simlis sapka. Rögtön tuttam, hogy ő a Rákospajtás, mer amikó itt vót nállunk a mozi, abba is mutatták. Na meg az ükapám néha hozott újságot, osztán mindig kiollózta belőle őtet, csak a többi papirost rakta ki a budiba. Vótak az öregnek ilyen hülyeségei.

Na akkó ezek a maskarások föláltak sorba a portánk előtt. Az ükapám meg pökött egyget a foga közül, oszt lekurucozta őket. Én akkó csak bámútam, mer az oskolába vót egy nagy kép a kurucokrul, hát azok ott mind gatyába vótak. Akkó ezek csak inkább labancok, csak a vénapám félregondót. Ami azt illeti, alapossan félregondóhatott, mer mindenki húzódkodott elfele mellőle.

A Rákospajtás szerencsére szélnek ellen vót, de azér bazsalygott ő is rendessen. Aztán intett az egyik labancnak. Az hozott nekije egy olyan sámlifélét, akkó ő arra főált, úgy má akkorának láccott, mint a rendes emberek. De abba a főcihelőködésbe egész beleizzatt, úgyhogy lekapta a tökfedőjit, oszt kendővel jól megtűrűközött. „Azannya, de megnyírták a komát!” - montam én kicsit hangossan, mire az ükapám igencsak megcirógatta a püspökfalatomat. Avval a nagy marha kezivel.

Akkó végre a Rákospajtás elkezdte a mondókáját. Én nemigen figyeltem, inkább csak a népeket, mer azok asztán nagyon. De arra emlékszem, amikor azt mondta, hogy ő még abba se tévedett, hogy tévedhetetlen, mer ha abba tévedett volna, má nem volna az. Akkó má nem is csak izzatt, de még a nyálla is csurgott a szája szélén lefele. Hát erre nem odamegy a szomszédunk bornya, oszt lenyajja neki! A labancok meg fogták, oszt jól elvitték. Nem a Rákospajtást, a bornyút. Nem tudhassuk, hova, mer azóta se láttuk. Később azt a szomszédot se. De a Rákospajtás csak podedált tovább. Mikó azt monta, mostan pedig le fogják söpörni a padlást, én meg azt, hogy söpörjék inkább az udvart, az mindig tyúkszaros. Ekkó má az ükapám olyat taszajtott rajtam, ki is ugrottam a pendelyemből. No, akkó vették észre, hogy fiúgyerek vagyok. Később aztán át is írtak Zsigának, de a pereputty még soká Zsuzskának hítt. Igaz, nekem is jobban teccett.

Mikó a sok tapsollásnak is vége lett, a Rákospajtás leólakodott a sámedliről és elvegyült. Mindenki fejet hajtott nekije. Hogy lássák. Eccer csak aszongya ükapámnak, ő látni akarja a falu bikáját. „Akkó bizony marannia köll estig, mer a falu bikája az bizony az én egyik onokám, ammeg az este megin jól elkanászodott, a kocsmá után meg még ellenőrizte az egyik özvegyasszont, de egész reggelig, akkó hazagyött, bészalonnázott, azóta döglik, nem is lehet főkelteni, csak tán mire a csorda meggyün, akkó is csak pájinkával.” Hát ezt monta nekije az én ükapám, meg hogy ugyan, ne vesse meg a Rákospajtás se az ő pájinkáját.

A Rákospajtás erre csak vigyorgott, intett két labancnak, akkó derút ki, millyen baráttya is ő a népnek, mer előszörre a labancok ittak. Másodszorra is. Harmedszorra má az ükapám is, ő meg csak lesett avval a huncfut szeméjivel. De aztán csak bégurított egypár pohárkával. Hozzája a legszebbik poharunkból kapta, amit még a ruszkik hattak nekünk. Az apát úrtó zabrálták, de mer az összes többit falhó csapkották, ezt az egyet ükapámnak atták.

Közbe persze a többi labancok is rászabadútak a cefrére, a pallásra fő se mentek, nem is bírtak volna, meg hát söprűjük se vót. Hanem becsörtettek a szép szobába, összerondítottak mindent, csak azt a részt nem, ahol a békekölcsönök lógtak a falon bekeretezve. Mer hogy nem tudhatták, hogy azok mögött van a Szűz Mária meg a Kossuth apánk képe, meg a Nememsoha!

Mikó végre elette őket a fene, csak vittek magukkal néhány zsák krumplit, a malacokét. Meg pár oldal szalonnát a tavalyiból. Az ideit nem lelték, mer ammeg benne vót a malackákban. A malackák meg kinn a régi tanyánkon, ami meg a térképen se vót. Meg elvitték a savót, ami megin csak a moslékba lett volna szánva. Illyen idők vótak még akkó.

De má csak abbahagyom. Mer aztán a Rákospajtás elment, aszongyák a Szovjetbe, talán má meg is hótt. Mostan meg má máshogy van. Má nincs az a bészolgáltatás. Elhorgyák persze rendesen, amink megterem, pízst oszt nem látunk utánna, de má a malackáinknak a magunk krumpliját aggyuk, nem ám savóval, a friss tejjel mingyá. A tikoknak is malmi búza jár, a tojasokat se visszük piacra, avval dobálózkonnak a kökök, mer hát má ugye ló sincs.

Azér én nagyon sajnálom, hogy ezt a mai időket az ükapám má nem érhetette meg.

KACCSALÁB

Volt egyszer, hol nem volt, az Óperencián innen (bár amonnan nézve inkább túl), volt egyszer egy gyönyörűséges világváros.

Millió s még egymillió ember lakott abban a gyönyörűséges világvárosban, s a legújabb időkben egyre többen voltak, akik nem laktak. De azért ott éltek életüket abban a gyönyörűséges világvárosban. No, ezek között volt egy egyszeri ember: a Kacsalábon Forgó Hajléktalan.

Élt, éldegélt az a Kacsalábon Forgó hajléktalan, mondhatni, egyhangúan peregtek napjai. Korán kelt reggelente, mert ahol éjszakánként suttyomban meghúzódott, onnan tanácsos volt még pitymallatkor elődalogni, nehogy valaki más egyszeri hajléktalan is fölfedezze a bűvőhelyet, s egyszerűen kitúrja onnan.

Megébredt tehát kakasszóra az a Kacsalábon Forgó, kuckója bejáratát gondosan álcázta lombos ágakkal vagy azok híján hullámpapírokkal, s kisettenkedett az utcára. Ment, mendegélt, illetve forgott-forgolódott a kacsalábon, gondosan kikerülve a kutyaürüléket, hadviselt óvszereket s egyéb világvárosi díszletet; mert ez a környék bizony nem a legvilágvárosibb kerülethez tartozott. Nem került el azonban a hajnali iszákosok által szertehagyott visszaváltható üvegeket, azokért bizony lehajolt, s nagy puttonyába gyűjtögette mindet. Csikket azonban sohasem szedett, annál ő önértetesebb volt, de a sors kegyes volt hozzá: szinte minden reggel talált néhány egész cigarettát.

Először a gyönyörűséges világváros legkorábban nyitó borozójába tért be, ott egy pohárka mellett átmelegedett. Egy pohárkára valója minden reggel volt, arra nagyon vigyázott. Jó emberek aztán olykor újratöltették a pohárkát, s a felettebb jók tubákos szelencéjüket is megnyitották előtte. Így hát a reggelek a maguk egyhangúságában is kellemesen teltek a Kacsalábon Forgó Hajléktalan számára, elüldögélt, míg bokros teendői el nem szólították.

Ezek a bokros teendők két csoportba voltak sorolhatók: hivatalos és privát ügyekre. Az előbbiek között első helyen állt bizonyos rendszerességgel fölkeresni a Világvárosi Főhivatal Apanázsügyi Alosztályát, ahol hébe-hóba kiutaltak neki egy félmaréknyi kétkrajcárost. De ez ritkán fordult elő, oda csak úgy kéthavonta járt. Valamivel sűrűbben a Színpompás Szimbólum Szervezetbe tért be: ott esetenként uraságoktól levetett ruhaneműkkel, máskor alig lejárt határidejű ételkonzervekkel segítették. Ezeken a konzerveken aztán rövid úton és igen potomon túlادott: nem volt ugyanis nyitószerszáma. Még a Szegények Ispotálya főorvosához járt hébe-hóba; időről-időre igazolást kellett vinnie az apanázsügyiekhez megromlott egészségi állapotáról. A főorvos igen jó ember volt: a szemmel láthatóan kitűnően működő kacsaláb ellenére rendre mozgáskorlátozottak minősítette.

A magánszférában határozottan szebb kalandok várták. Volt néhány kuncaftja, akiknek apró szívességeket tett csekély ellenszolgáltatásért. Szenet hordott fel vagy aprófát hasogatott, de vállalt ablakpucolást vagy autómosást is. Volt aki a piaci bevásárlást is rábízta: mindig szép árut szállított, s az utolsó garasig elszámolt. A fizetése esetenként némi készpénz, egy pakli dohány vagy egy tányér meleg étel volt; egy nénikénél, ahol hetente kétszer takarított, semmi mást nem fogadott el, mint hogy megfürödhessen s beretválkozhasson.

Nem panaszkodhatott tehát az a Kacsalábon Forgó, nem is panaszkodott; estére mindig összegyűlt annyi a bugyellárisban, hogy fussa némi estebédre. Az többnyire tepertő volt; felette kedvelte a tepertőt. Jobb napokon megtoldotta egy kovászos uborkával, nagyon jó napokon paprikával, paradicsommal.

Volt ott a környéken egy késeig nyitva tartó, s igen méltányos árfekvésű bormérés, vacsoráját rendre ott fogyasztotta el. Ott a csapláros színing töltötte pohárkáját, s jólelkűen adta a csipet-

nyi sót a tepertőre. Elüldögélt hát az a Kacsalábon Forgó Hajléktalan fájröntig, megköszönte, ha közben jó emberek újrátöltötték a pohárkáját, s még inkább, ha még jobb emberek feléje nyújtották burnótos szelencéjüket. Nagy ritkán elegyedett beszédbe bárkivel, inkább magában monologizált: neki valaha múltja volt, család, ház, tisztos munka...

...Aztán redőnyhúzáskor megtért titkos vackára, s kacsalábát maga alá húzva pihente fáradalmain. Jó alvó volt: szerencséjére se jót, se rosszat nem álmodott soha...

Az a nap is úgy kezdődött, mintha épp az előző vagy a következő nap volna.

Verőfény cirógatta a kutyaürülékes stb. járdát, a Kacsalábon Forgó Hajléktalan igen-igen élvezte: tudta jól, milyen hónap hanyadikát írják, de az már nem érdekelte: ezen a féltekén ez éppen tavaszt jelent vagy őszt. Ő minden évszakot szeretett, egy kicsit talán legjobban a telet, bár szálláskörülményeit tekintve az volt a leggonoszabb hozzá. De most egyáltalán nem volt tél. Verőfény volt, ezen a napon már meleget is evett, s zsebét majd kiszakították a vashatosok.

Pillanatra megállott a járdaszélen, hátat fordítandó a szembeszélnek, hogy rágyújtson. S abban a pillanatban nagy hőhözéssel fékezett mellette egy gyönyörűséges hétlovas hintó. Piros virágköntösbe öltözött templomszolga nyitotta annak a hintónak ajtaját, hasonszínű szőnyeget teregetett a kutyaürülékes flasztarra, s haját bókolva asszisztált, míg a jármű piros bársonyüléséről fölállt, majd a piros lépcsőről az említett színű szőnyegre lépett egy aprócska ember. Nem egyedül, nyomában két szálfatermetű legény, de azok sötétszürkének tűntek az ellenfényben. Az aprócska ember magát kihúzva lépett egyenest a Kacsalábon Forgó elé:

- Hát te kiféle-miféle szerzet vagy?

A Kacsalábon Forgó Hajléktalan bemutatkozott illendően.

- Én egy afféle egyszeri ember volnék, a környéken csak úgy ismernek: a Kacsalábon Forgó Hajléktalan.

- És mi neked itten ez a kacsaláb? - Az aprócska ember ekkor már összevonta szemöldökét, de az arca amúgy rezzenéstelen maradt. - Hol szerezted?

- Nem szerzemény ez, uram, ez nekem úgy van. Ezen szoktam járni, ha dolgom akadt. - S a Kacsalábon Forgó pillanatra zavarba jött, mert a diskurzus közben cigarettája bizony kialudt. Ám az egyik éber szálfatermetű ezt rögvest észrevevén pattant, s piros öngyújtójával lángszínű tüzet varázsolt elibé. Így aztán folytatódhatott a kétközi tárgyalás.

- Magánosítsd, te Kacsalábú. Mostanában ez így megy, nekem elhiheted. Tudd meg, én nem akárki vagyok: de maga a Nagy Kétkezi Hajlékos. Nekem hatalmam, s mint láthatod szép hosszú mutatóujjam van. Én ezzel a mutatóujjal fejeket mozdíthatok el különb-különbféle nyakakról, s ültethetek helyükbe másik fejeket. Sőt. Ha úgy tetszik lábakat s más testrészeket is. Ajánld hát föl nekem ezt a kacsalábat, istenemre nem bánod meg. Neked ez végtére is luxus, ha most épp rossz kedvemben lennék, meg is adóztathatnám, de nem teszem; én maga a Nagy Kétkezi Hajlékos vagyok; én ellenértéket helyezek kilátásba. Hidd el, nekem aztán mindenem megvan: hatalmam, hajlékom, hétlovas hintóm, meg ez a nagy mutatóujjam. Éppen csak kacsalábam nincs. Ha a tiédet nekem adod, kaphatsz érte egy kisebbfajta hatalmat, valami hajlékot, s akár egy olyan két-három lovas hintót. Nagy mutatóujjat, azt sajnos nem ígérhetek. Annak magam is szűkében vagyok. Mindenesetre keress meg holnap délelőtt, na nem a hajlékban, a dolgozókastélyomban. Felettébb szép palota, bár ami igaz, igaz: arra is ráférne egy kacsaláb. - Ezzel a Nagy Kétkezi Hajlékos csettintett egyet, s a másik szálfatermetű átnyújtott egy sötétrózsaszín névjegykártyát a Kacsalábon Forgó Hajléktalannak. Aztán visszavonult a hétlovas hintóba, vele a két szálfatermetű meg az a templomszolga, s elhajtott. Azért még barátságosan visszaintett, míg a szálfábbik termetű arra a nagy mutatóujjú kezére nem ütött.

A Kacsalábon Forgó Hajléktalan csak állt ott a járdaszélen, s maga sem vette észre: félhangosan morfondírozott: „Adjam neki, adjam neki - hogy adnám? Szinte másom sincs, mint ez a kacsaláb.” A névjegykártyát komótosan darabokra tépte, bedobta a kanálisba, mahorkára gyújtott, fordult-perdült néhányat a kacsalábon, aztán elment világgá.

Nem tudom, merre jár most, végtére magam is csak futólag ismertem. Nem tudom hát, most merre van hazája, mint ahogy igazándiból azt sem: vajh' ki ő.

Mindenesetre arra kérek mindenkit: ha találkozna valahol e sártekén egy egyszeri emberrel, aki hajléktalannak tűnik, s különös ismertetőjele, hogy kacsalábon forog, ugyan szóljon neki: jöjjön majd vissza ebbe az Óperencián inneni Gyönyörűséges Világvárosba.

Nem tarthat már sokáig, eljön az az idő, amikor mindenki nyugodtan foroghat a maga egykori kacsalában.

HERR WASSERSTURM

Kedvemre való fiatalember Sándor, huszonéves kora ellenére illetudó, a munkától sem tartózkodó fiú, nem visel karikákat orrában-fülében, s lábbelijét naponta bőröpolja.

Eddigélé szüleivel élt egy fedél alatt, de most komoly nősülési szándékai vannak, ezt elősegítendő jó felmenői ketté cserélték lakásukat: élhessenek majd a fiatalok teljes függetlenségben.

Lett tehát a régi kétszobásból két egyszobás; az öregek költöztek is rögvest, ám a másik cserelakás némi felújításra szorult, minek általa a jó Sándor gyerek vagy két hétre fedél nélkül maradt. Mert ugye mégsem hálhat bájos arájával s annak ipa-napa-jelöltjeivel egy szobában.

Bútorait lehordta hát a régi lakás pincéjébe, ő maga pedig átmenetileg bekéredzkodott hozzám; tudván: engem éppen akkor Kelet-Csodahsztánba szólít a hivatali kötelesség meg a kalandvágy.

Rezidenciámat jól ismerte, gyakori tisztelgő látogatásai mindenkor alkalmat adtak neki kávé-, bor- és cigarettatartalékaim felderítésére. Így hát elutazásom s az ő bekvártélyozódása előestéjén csak néhány részletkérdést kellett megbeszelnünk, úgyismint: időnként locsolja meg a papagájt, etesse a kaktuszaimat, s az illetlenkedő számlásokat kellő tisztelettel küldje a fenébe.

Sírva borult a legszebb korondi köcsögömbre, s megígért mindent.

Huszonegy nap után a naposcsibék világra csodálkozását érezve léptem át előbb a reptéri határvonalat, majd hajlékom küszöbét. Csak aztán kezdtem magam vén kappannak érezni.

Először egy neszkávé-t kívántam, volt még a kofferomban némi madárlátta; ehhez azonban előbb el kellett mosogassak, ez mintegy 130 tételt jelentett a kuktafazéktól a kiskanalakig. Aztán jöhetett a legreklámozottabb aroma. Míg kihűlt (mert langyosan szeretem), kiürítettem a tizennégy hamutartót, néhány marék csikket összeszedtem kedves kaktuszaim alól is, összesöpörtem két újabb korondim földi maradványait, s betettem a zenegépbe Erik Satie „Bosszantások” című remekét, mivel Herr Wassersturm meglehetősen zaklatottnak látszott. Tudtam, hogy ez az egyetlen zenemű, amelyik nyugtatólag hat rá. Herr Wassersturm a papagájom volt.

Végre ágynak eshettem, módosan szivarra gyújtottam, kortyolgattam a félhidegen is gyomor-nyomorító ál-gyarmatárut, s lapozgattam a három hét alatt fölgylemlett napilapokat. Éjfélét oltottam lámpát...

...és nulla óra ötvenhat perckor ébredtem. Mintha valaki kaparászná a takaróm alól kilógó kedvenc bal nagylábujjamat...

Csak nem hagytam nyitva Herr Wassersturm kalitkáját?

Kizárt. És különben is: az ő számára a fejem búbja az egyetlen lakható emberi testrészt...

Fényt teremtek, s ijedtemben rögvest le is verem a kislámpát. Bacchusra, mintha egy patkányt láttam volna! Delirálnék? Az lehetetlen: ott, a mesés keleti országban csak hírből ismerik a bort, nemzeti italukat, a krumpliszakaját meg én nem kedvelem. Így aztán három héten át adtam a nagy absztinenst, végül hazafelé a repülőn (Tyúkól Jet) jutottam némi normális folyadékhoz. Rögtön szereztem is belőle a fedélzetmester asszonytól néhány palackkal; a cserébe adott üveggyöngyöknek láthatóan megörült.

Tényleg, ki is bontok egyet a nagy riadalomra. Ehhez persze előbb el kell tapogatóznom a villanykapcsolóig. Megvan. A bőröndöm is megvan, a kedves ampullák is megvannak. Fogok mindjárt kettőt, egyikről már tekerem is le a kupakot - és a patkány is megvan. Éppen most szalad be az ágyam alá.

Ijedtemben tág teret biztosítok a levegőnek az üvegcsében, és állok, csak állok, álldogálok; nem álmodom? Csípek magamba, még egyet csípek, olyan vagyok már, mint egy mazochista szúnyog. Megállapítom, meglehetősen ébren vagyok, itt a szobám közepén, egy szál gatyában, jobbomban egy üres, ám a bal kezemben egy teli vörös boros göngyöleggel - na adok én neked. Még hogy benned pimpósodjon a lé. Aztán előcsalogatok még kettőt, visszavackolom magam a nyoszolyámra, a lámpát égve hagyom - nem mintha félnék, láttam én már patkányt, sőt. Az sokkal nagyobb volt. Persze lehet, hogy csak mert ki volt tömve.

Elaludni már nem tudok, hajnal hasadtára lecsorgatom a torkomon az összes ebül szerzett jószágút, közben tucatszor van szerencsém láthatni a megátalkodott rágcsálót, hatkor föl-hívom Sándort. Azonnal jön, és mindent megmagyaráz. Kérdezi, hozhat-e egy üveg bort. Még én nyugtatgatom: akár egy kisebbfajta termést is. Mire felöltözöm, meg is érkezik, maga nyit ajtót: még nála vannak a kulcsaim. Leteszi a rekesz itókát, s karját tárva borul a zeneszék-renyemre. Nem sok sarat hozott be, állapítja meg, de azért leveti a bakancsát, lerázza a nem-régiben tisztított szőnyegemen, úgy viszi ki a folyosóra. Most mélyen a szemembe néz, és szól: „Mindent megmagyarázok. Ő hol van?”

Értetlenségemet látva fölvilágosít: nem a menyasszonyát kéri számon rajtam, azt már rég szélnék eresztette, hanem a patkányt. Mondom neki, menjen a francba, keresse meg azt a dögöt, tegye zsebre és vigye innen. Arca ekkor hirtelen egy vaksi bányaló vonásait veszi föl, s kezdi végre a magyarázatot.

- Tudod, kérlek, én ölbéli gyerekkorom óta állatbarát vagyok. Talán mert apám hentes és mészáros volt. Tizedik születésnapomra a Nagy Brehmet kértem tőle, azóta az a bibliám. Kivéve most a második kötetet, az éppen szekrényláb. Na most, kérlek, vezetek én egy állatvédő ligát, amelynek címerállata éppenséggel a patkány. (Itt valami hosszabb eszmefuttatásba kezdett, aminek a fele latinul szólt, csak akkor hagyta abba, amikor a hamutartó darabjait kezdte tőle szokatlan gondossággal fölszedezgetni.)

Aztán valóban röviden összefoglalta: ezeket az ártatlan jószágokat (Epimys) a kisállatkereskedők a célból forgalmazzák, hogy a megátalkodott terrárium-tulajdonosok velük etessék kígyóikat. (Ophidia). Na most ő és a patkányhívó barátai rendre fölvásárolják a kis aranyosokat, s valami kézre eső kanálisnál visszaadják szabadságukat s életüket. Neki is ezt a sorsot szánta, de a balga szökésre adta a fejét, mit tehetni. Mindenesetre összecsődi néhány hiteztársát, s ígéri, befogják ökelmét.

Egy óra múltán vagy húszan rohangáltak a lakásomban lepkehálókkal és egyéb marhaságokkal - én egy idő után otthagytam őket, elmentem új bútort nézni. Visszatérve már senkit nem találtam, csak a patkányt, és persze a rémulten fejét kapkodó Herr Wassersturmot. Fogtam a kalitkáját, és átköltöztem a nagynénémhez.

Ő, a drága Ángyi adta az ötletet; ha emberi erővel nem megy, szerezzek egy kígyót. Hajlottam a szavára. A boltos segédje némi borraaló fejében házhoz szállította a csúszómászót, s megígérte, ha az megtette kötelességét, negyed áron visszaveszi.

Két nap után merészkedtem haza, a hulló az egyik fotelban szundikált, láthatóan jóllakottan. Rohantam az üzletbe a visszaváltás ügyében. Zárva volt, az ajtón tábla: az üzlet megszűnt, a helyiség eladó vagy bérbe vehető.

Megint csak ágyom agyából pattant ki a szikra: kígyászölyv! Hosszas utánajárás után komoly pénzért kerített egyet egy dunántúli orvvadász. A *Circaetus gallicus* jött, látott, lecsapott - s maradt. Ott ül a nyitott ablakban, bámulja a nagyvárosi forgalmat. Úgy látszik teljes mértékben urbanizálódott. Ráadásul az orvvadász előzetesben van.

Tegnap este telefonált Sándor, ide a tántimhoz.

Az új lakásában födémcserét végeznek. Addig beköltözne a cselédszobába...

ÍRÓÍRÓ

Ma már élő klasszikus Íróíró, mondhatni, nemzeti kincs, ránk eső része a Világörökségnek; kortársai azonban emlékeznek azokra a régvolt időkre, amikor bizony ő is csak afféle írófi, vagy ahogy ő mondaná hamisítatlan homokszentírófalvi kiejtésével: íróffy volt.

Íróíró úgy vált vérbeli Íróíróvá, hogy évtizedek szorgos munkájával papírra vetette szűkebb pátriája, Homokszentírófalva történetét az avar érától napjainkig, sőt holnapjainkig. Munkáját az Első Magyar Könyvkiadó Társulat regényfolyamnak álcázva adta ki Gyulai Pál előszavával, báró Eötvös József jegyzeteivel, Ralph Waldo Emerson és Lukács György egymásra licitálva ömlengő fülszövegeivel tizennyolc kötetben, antilopbőr kötésben, az adófizetők pénzén.

Íróíró a korrektúra visszaküldése után rögvést beszereltette a telefont, nehogy efféle infrastrukturális hiányosság miatt lekésse a friss, nyomdaillatú tiszteletpéldányok, s a várható gratulációk kézhez-, illetve lélekhez vételét.

A készülék első csörrenése után maga a Főredaktor köszönt szépjónapot, s közölte az öröms hírt: készen áll szírenás furgont indítani Íróíró szolid garzonja felé az elkészült nívumokkal. Íróíró kért néhány perc türelmet, sebtében vásárolt egy tisztesebb lakást könyvtárszobával, mahagóni polcokkal, a szállítmányt már oda irányíttatta, a legényeknek tisztes baksist adott, majd kiebrudalva őket legott a Mű olvasásába kezdett.

Tetszett neki. Lankadatlan falta Önnön sorait éjt nappallá téve, kötetenként egy liter vodkával fűszerezve, és egyre jobban tetszett neki.

Aztán több napos mély álomba zuhant, s cirkalmas álmai mind-mind arról szóltak: írónak a további vaskos kötetek.

Megébredve néhány korty után rádöbbsent: bizony az álmok is hazudnak, hiszen lejegyzett ő már mindent, ami Homokszentírófalváról papírra vethető volt.

És jött a baj. Csörrent a telefon, a vonal végén maga a Főredaktor, aki kitörő örömmel közölte, az első kiadást máris elkapkodták, de sebj: a nyomda új, nagy teljesítményű gépeket vásárolt, így a rövidesen esedékes Homokszentírófalva Díszpolgára cím s az azzal járó városkulcs-átadás ceremóniájára bizonyára elkészül a második editum; kéri azonban Íróíró, ne vágja sutba a pennát, kell, nagyon kell valami új, valami elementáris, valami talpig homokszentírófalvi.

Íróíró ekkor életében először, ám vélhetően utoljára magába süppedt. Hiszen ő már tetőtől talpig megírta Homokszentírófalvát. De nem adta föl, hiszen ő Íróíró vagy mifene, s ha már a Teremtés jeles alkalmából ezt a szerepet szánták neki, marad a posztján s teszi a dolgát.

Legelsőleg föllapozta valamelyik kötetét, taláalomra fölcserélt néhány fejezetcímet, a Schneider nevet Kolompárrá igazította, majd fölhívta valamelyik harmadik gimnazista titkárnőjét, kikészített egy törülközőt, végezetül a kiakolbólintás rítusa előtt legépettette vele az igazán eredetit, csőpostázta és elment a közeli italmérésbe.

Másnap előre meg nem fontolt szándékkal újranoüst.

Nászútja nem volt zavartalan: nagy emberekkel megesik, hogy már a korai magömlést megelőzően telefont kapnak. Hát ez lett. A Főredaktor volt. Hosszasan magasztalta a talpig eredetit, ami persze már a nyomdában van, s mert órákon belül szállítják, kellene, felettébb kellene az

újabb talpig. Íróíró kért néhány perc türelmet, merthogy ő most leginkább talpig erekcióban van, ha ettől a nyügtől sikerül megszabadulnia, majd gondolkodik.

Tusolás után méla vodkázásba kezdett, majd újdonsült arájával legépeltette főműve egyik kötetét. Hátulról visszafelé. Íróíró különben is meglehetősen szeretett hátulról... S míg vidáman ballagott a közelgő italmérés felé, megérezte: ezért a dobásért Főredaktorék fölterjesztik a Nobel-díjra.

Íróíró olykor beleszötte meséibe vélt vagy inkább vétlen barátai történetét. Valós történeteket formált a maga patetironikus irányával a Főredaktor és a publikum elvárásainak megfelelővé. Tette ezt néhányszor az éhenkórász Poétával is. De a Poéta az ilyesmiért nem haragudott: béketűrő éhenkórász volt. Meg hát az ismeretségük még az írói korszakban keletkezett.

Történt egyszer, hogy a Poéta szerelmi viszonyba bonyolódott egy asszonnyal. Egy elvált asszonnyal, akinek előző férje történetesen Íróíró egyik korábbi neijének még korábbi párja volt. Erről tudomást szerezve Íróíró hevesen letámadta Poétát, mondván: ez főbenjáró, egy ilyen nővel. Pfúj. Különben is ő aztán tudja, az a megátalkodott némbor alapjában véve lesbikus. Nyaranta együtt jár a barátnőjével a Fürdő női napozójába. Akkor csak lesbikus. Poéta tudta, hogy Íróíró és az ő szíve hölgye sohasem találkoztak, legyintett hát: „Tudod mit? Írd inkább meg az újságba.” Azzal otthagya.

Íróíró még utánakiabált: „Ha meg valami nem tetszik, a fiam majd jól lever.”

Íróíró melleleg egy fejjel magasabb és jóval fölültápláltabb volt az éhenkórásznál.

Poéta akkor elballagott haza. Gyalog ment, mert valahogy mintha rakoncátlankodott volna a gyomra. Baktatott hát és a régi dolgokra emlékezett.

Például arra, amikor írófi árajánlatot tett neki akkori kedvesére. Néhány vodkát helyezett kilátásba, meg egy pár házi kolbászt, ami stílszerűen egy eredetileg vattát tartalmazó nejlonzacskóba volt csomagolva.

Aztán arra, amikor íróffy gyereket várt. Egy kamaszok számára szervezett kulturális táborban tevékenykedtek, mint csoportvezetők. Írócska nagyon nyűgös volt: ő mostan gyereket vár. A táborbeli gyerekekkel nemigen foglalkozott: neki úgyis külön születik. A reggelijét azért az ágyába hozatta velük, a vodkát inkább vele, hiszen ő mindenórás. Délben azért megjelent az étteremben. Az ebédhez bevajúdott néhány vodkát. Akkor még udvarias gyerek volt, megkérte a Poétát, terelje már a helyékre az ő kis csoportját, ha úgyis arra jár. Megtette: elég éhenkórász volt.

Régen hazaszéledt a szépeplékű tábor, mire Íróíró aspiráns fia megszületett.

Azóta bizony vagy húszéves. Ő fogja majd jól leverni a Poétát.

MAMAGOCSI

Sokadik válasom után döntöttem: megkomolyodom, maradok magamnak, mosom a gatyáimat, sütök rántottát, egyedül járok moziba és punktum.

Darabig ideig ez ment is, talán a mosogatás meg a leszakadt inggombok okoztak némi fennakadást. Aztán eljött a névnapom. És a barátaim a hagyományoknak megfelelően megköszöntöttek. Köreinkben úgy járta: az efféle ajándékot csak otthon, egyedül illet birtokba venni; ehhez tartottam magam.

Mindig valami marhaságot rejtett a pakk: nos az én marhaságom volt évtizedes marhulásaink legmarhább marhasága - egy Mamagocsi. Díszdobozban, Használati utasítással és persze pici elemekkel.

Zanyátok - volt az első spontán reakcióm, de ez elillant hamarost, s tüzetesebben szemügyre vettem a corpust.

Először az tetszett meg benne, hogy olyan kicsi. Szinte tenyérbemászó. És olyan visszafogott. Legalább, míg nincs beléhelyezve az energiaforrás. Azután elkezdtem leendő közös lételünk esélyeit latolgatni. Mit mondjak, csupa biztatót találtam. Picinyem most már menthetetlenül mellettem marad, és szépen gatyába ráz. Redaktoroknak többé nem kell rámtelefonálni ilyen-olyan határidős kéziratok miatt. És vége a borozóban töltött feleslegeskedésnek, más köldöknézésnek, életem ritmusát ezentúl az én Kis Hercegnőm szabályozza, mint ketyegőmet a nitroglicerinnel. És ami a legjobb a jóban: ameddig úri kedvem úgy tartja.

Ezen fölismerések már igencsak a pitymallás idején értek, ágyat vetettem hát kedves mindkettőnknek, Mamagocsikámnak a legkisebb kispárnámból s legkönnyebb pihedunnácskámból, magamnak csak úgy sehogyan, mert a brosúra szerint programom teljesítéséhez háromnegyed hatkor kellett ébrednem.

Csillagos Rubintomat pontban hatkor kellett ébresztetni, nem akárhogy. Addigra le kellett főnie a kávénak, abba két mokaáskanalnyi habtejst kellett csöppentgetnem. A csészét keze ügyébe helyezvén szinte a hullámzó parketta fölött surranván voltam hivatott a hason szundikáló Édes dunna alól kikandikáló bal lábfejecskéjét felette gyöngéden kérges mancsomba idomítva picinyke talpát nyelven csókommal illetni. Ettől fölébredt, jó reggelt kívánt, hörpölgetni kezdte a nedűt, ekkor végre visszaódzkodhattam a konyhába, ott magam is behörpínthettem a lötytyöt, közben rá is gyújthattam.

Ezt követően hat óra negyven percig meg kellett járnom az újságost, a pékséget és a borozót. Utóbbi helyszínen szokásaimat megcsúfolva állva kellett meginnom a három helyett kettő deciliter boromat, aztán loholhattam haza, mert háromnegyedtől egészig motringoltunk. Héttől tízig ugyanis kötögetett, hogy engem ne zavarjon. Mert akkor nekem az írógép mellé kellett ülnöm, ha volt értelme, ha nem.

Pontban tízkor csipogva követelte járandóságát: végig kellett csókolnom a hátgerincét, a nyakcsigolyáktól a farkcsontig, sőt. Mindezt gyöngéden. Magam is meghatódtam: mily gyöngéd is tudok én lenni. Hozzá.

Fél tizenegykor végre elindulhattam ügyes-bajaim bejárására. Erre kettőig adott engedélyt, függetlenül attól, hány szélrózsa irányába fúj engem a szél, jár-e a villamos, vagy az ellenőr is csak úgy a sínek között bandukolva kéri a jegyeket, kell-e valahol sorba állnom, vagy ülve előszobáztatnak - ha két óra három perckor nem értem volt haza, éktelen csipogással adta tudtomra nemtetszését.

De nem részletezem - évek teltek el.

Boldog voltam az én kis Boldogságommal. Jólesés áradt szét bennem, ha kicsinykét is hibádvásomon tetten érve tetőtől talpig lecsipogott. Oly gyöngéden tette. És nekem oly sok balság adatott osztályrészü a vétkezésre. Mert például:

- nem kaptam föl időben a telefont, amikor minden csütörtökön pontban tizenhat negyvenháromkor hívta őt kedves barátnője, Banyagocsi;
- nem küldtem dísztvíratot a kéthavonta névnapját tartó vidéki tántijának, Tanyagocsinak;
- elfelejtettem buzérgyökércsöppeket pötytyentgetni a fürdővízébe...

Amúgy minden jövedelmem tíz százalékát meghagyta nekem: legyen pénzem virágra. Mert a rózsaszín szegfűt igen kedvelte.

Azon estéli időintervallumban, mikor az őt megelőző minden időkből kedvenc hírműsoromat hallgattam, verseket olvashattam föl Csillagszeműmnek. Ráadásul meglehetősen silány klapanciákat. Mert az Ő legkedvesebb költője - na, annak én le nem írom a nevét.

Szerelmi életünk mindig huszonkettő tízről huszonhárom nulla ötig tartott. Tizenhétféle koreográfia volt, minek tagadnám, ezek sorrendiségének betartásához puskát kellett készítenem. Kedd esténként pedig csupán homlokcsók. De az aztán bokáig.

A hetedik évben döbbenedett belém: Mamagocsi feleségebb minden volt feleségemnél. Akkor kezdtem az ellenállást: a kávéjába pötytyentgettem a buzérgyökér-csöppeket, a fürdővízébe meg a habtejst. Szegfű helyett orchideákkal állítottam haza. Ébresztéskor a talpacskája helyett a fülcimpáját csóklásztam. Keddenként pedig egyszerűen a fotójában aludtam. Minden hiába - Mamagocsi állta. Tartós elem volt benne.

Ahogy a régi öregek mondták: minden rossznak legrosszabbja a vége.

Egy szép napon valahogy mindent úgy csináltam, ahogyan a prospektusban írva volt. Hiba-pont nélkül. Egészen huszonhárom óra nullaötig. Addigra ugyanis olyannyira elanyátlanodtam: akartam még egyet. Tetejébe hátulról. Hát lett aztán erre csipogás, szipogás, picsogás - a végén már szinte szirénázott.

- Dögölj meg - mondtam neki, mert nem vitt rá a lélek, hogy kiszedjem belőle a battériát. Aztán a konyhaasztalra borulva tértem nyugovóra.

Másnap reggel aztán se kávé, se hónaljpuszilkodás. Nyitáskor a borozóban voltam. Háromszor három decit ittam, kiolvastam négy napilapot, kibiceltem egy sakkpartihoz, és kölcsönadtam háromszázat valami vadidegennek.

Fütyörészve ballagtam haza hónom alatt egy butéliával - azóta csak kilehelte a chipogóját.

Egy frászt. Ez nem egy olyan Mamagocsi volt.

Addigra két bőröndnyi holmimat meg ezt a rossz írógépet szépen kitette a küszöb elé.

VÁLÁSAIM TÖRTÉNETE

Azt hiszem, ezt nevezik koraszülött házasságnak. Megkötésekor alig múltam tizenkilenc éves, Imola épp hogy nagykorú.

Rémlik, voltam már előzőleg is házasember, ebben ma már nem vagyok biztos. Szerelmes bizonyára voltam már; honnan is tudhattam volna olyan fiatalon, hogy ez a dolog csak értelmező szótárakban meg lányregényekben bír némi tartalommal.

Imola iránt viszont valóban támadtak bennem gerjedelmek - ma is úgy érzem, nem csupán keblei gömbölydedsége miatt. Hogy számára mi lehetett a vonzó énbennem - afelől nincsenek kétegyeim. Szépek voltunk úgy együtt (ezt mások is mondták) - főleg én. Neki viszont gyönyörű hosszú, kékesbarna haja volt. Abban jött a község házára is, összeiratkozni. Így lettünk mi férj és feleség. Aztán találtunk egy albérletet is.

Jól elvultunk, szoba-konyha, sparhelt, hátul a budi, rendes népek voltak a háziak is, leszámítva, hogy az asszonysággal állandóan beszélgetni kellett, az emberséggel meg inni. De ők előbb-utóbb visszavonultak tévézni. Akkor mi is, csak nekünk hál' isten nem volt televízió. Korán lefeküdtünk hát, de még nem aludtunk el rögvest, hogy mért nem, arra már nem emlékszem.

Reggel aztán nekem kellett korábban kelnem, mert akkoriban az állami szektorban piacósítottam testi-szellemi-pszichés értékeimet, Imola meg valamilyen egyetemre járt, hogy melyikre, és mit hallgatott, arra már nem emlékszem.

Munka után én mindig siettem haza, Imola is az egyetemről, én akkor az emberséggel elmentem a bormérésbe, de siettünk is vissza. Egyik ilyen alkalommal az asszonyság meg az én drága Imolám az ördögért sem hagyták volna abba a diskurzust. Dacosan befeküdtem az ágyba, és eldöntöttem: elválok. Gyanítom: aznap éjjel fogant meg az első fiam. Hát mégse váltam el. De közben eltelt vagy hat hét, betöltöttem a huszadikat - erre Imola is.

A gyerek békét hozott az életünkbe. Mire két éves lett - én akkor huszonkettő, Imola huszonnégy - ez a harmónia mégis mintha megbomlott volna. Akkoriban rengeteget túlóráztam, mire a hitvesem unalmában beleszeretett egy mormon hittérítőbe, aki mellel még görög katolikus korában örök szüzességet fogadott, én erre egy közüzemi díjbeszedő asszonynál kerestem lelki vigaszt, aki viszont csak a bal mellbimbóját hagyta ajkammal illetni. Túl is adtam rajta hamarost, és beadtam a válópert.

Sokára került sor az első, békéltető tárgyalásra. Imola ott elsírta magát, közölte, hogy ismét állapotos - hát békültem vele. Hogy mitől hatódtam meg annyira, arra már nem emlékszem.

Olyan szépen éltünk az idő tájt! Imola ledoktorált, a kislányunk már járt, én még csak huszonnégy éves voltam, Imola is alig huszonnyolc, mikor megint rossz irányból kezdtek fújni a szelek. Akkortájt művezetősödtem, többnyire éjszaka, a szolgálat lélekölő mindennapiságát csak egy ficáncoló seggű-lelkű takarítónő (szabad idejében amatőr színjátész) enyhítette, Imola valamilyen tudományos intézet főmunkatársa volt, hogy melyiké, arra már nem emlékszem.

Egyszer egy ilyen éjszakai műszakból hazatérve cédula várt a konyhaasztalon: Őimolasága éjszakai magányában belehabarodott egy korosodó orientalistába, aki mellel még önkioldóval készített autoportrékkal ékíti költeményekkel spékelt szerelmes episztoláit (hozzá!); ennek okáért ő most elutazott Tibetbe, mindenesetre ne felejtsem el a legkisebbet levenni a biliről, etessem meg az összeset, fektessem is le őket, majd ír. Én akkor fölébresztettem a legkisebbet a bilin, alatta a produktum már teljesen kihűlt, közben a nagyobbacska kentek maguknak

valami kenyereket, gyorsan föl hívtam a barátnőmet, aki eredetileg matematika-testnevelés szakos tanár volt, akkoriban egy peepshow-ban kidobóasszony, ő pár perc múlva beállított néhány üveg borral meg egy totálkáros ügyvéddel. Utóbbit később sikerült betakarni a szényeggel, hálából másnap megfogalmazta a válóperes keresetemet. Hogy a borokkal mi történt, arra már nem emlékszem. Arra azért igen: reggel ez a nőszemély ébresztett, addigra elrendezte az aprónépet, sőt beadta a bíróságra a fogalmazványt, kiporszívózta az ügyvédet, táviratozott a férjének, csak a kávéfőzőt felejtette fönn, de már kidobta a kukába. Erre én kidobtam őt, elhatároztam, hogy végre a talpamra állok, hogy később ki vitt haza, arra már nem emlékszem.

Akkor valóban józan életet éltem legalább két hétig. Fizetetlen szabadságot kértem, főztem-mostam-takarítottam a kölykökre, hogy akkoriban éppen hány volt, milyen neműek és hogy mikor csinálhattam őket, arra már nem emlékszem.

A nyomdai berakónő, aki alkalmilag segítségemre volt, rá akart venni magára. Hogy ez végül sikerült-e neki, arra már nem emlékszem, mert közben egy szép estén beállított Imola. Poggyászaival nélkül, rongyokban és lámatejszagúan. A nyakamba vetette magát, rídogált, hogy Tibetben éppen fertőző körömcipő- és fülklipszjárvány van, a hódolójáról kiderült, hogy egyszerű boncmester, meg hát ő mégis itthon van itthon, a berakónővel jól ellesznek - valóban jól elvoltak, hogy a következő csimota melyikükben fogant, arra már nem emlékszem.

Akkoriban én huszonkilenc éves voltam, Imola harmincnyolc. Széplelkűségemből adódóan visszavontam azt az elválásügyet.

Évek teltek azóta. Olykor jól elvoltunk. Imolácska néha szült egy gyereket, az egyik kifejezetten aranyos volt, göndör fekete hajjal; négyévesen kuráre-mérgű nyíllal lődözött a környékbeli kukásokra, végül az anyja elvitte Burundiba, mondván, a kölyöknek honvágya van, én akkor gyanút fogva a bírósághoz folyamodtam: ugyan, választanának már el - akkor már nagyon magamba roskadt állapotban voltam: a mellettem élő börtönviselt főkönyvelőnő kizárólag rántott karfiollal és birsalmaszappannal etetett; ráadásul kaptam egy fényképes levelet, konspiratív módon Brüsszelből jött, egy csadorba öltözött asszony volt rajta. A kézírás vitathatatlanul Imoláé volt. Azt izente: jönne haza. Most már végleg. Erre én a főkönyvelő asszonyt sikeresen visszajuttattam a börtönbe, Bélagéza szomszédomat leküldtem, kérje vissza a beadványt, a maradékon vegyen vörösbort. Akkoriban én harmincöt éves lehettem, Imolka ezek szerint ötven.

Hogy mikor érkezett haza és ki itta meg a borokat, arra már nem emlékszem. Végére is csak-csak megöregszik az ember, s igyekszik révbe jutni. Alig-alig is fogadom a balett-táncosnőt meg azt a kiképzett úrhajóslányt. Imolina is csak azt a dakota törzset. Elvagyunk hát. Én most negyven, ő tehát éppen hatvan. Hogy is kezdődött - arra már nem emlékszem.

Erre ma reggel bejelentette: ezúttal ő kezdeményezi a válást.

A BETÖRÉS

Az utolsó feleségem takarítónő volt.

Először az vált gyanússá, hogy átláthatóak az ablakaim. A böröndjei csak később tűntek föl, legvégül ő maga. Bemutatkozott, majd elvonult vacsorát főzni.

Sohasem tudtam eligazodni a fehércselédek sajátos észjárásán, az övé kacifántosabb volt minden régebbi koloncoménál.

Egy délután éppen szundítottam volna egyet, de váratlanul valamivel korábban jött haza, és valami írást lobogtatott. A papirost félre akartam tenni kevésbé álmos időkre, de ő nem tágított. Fölvettem a szemüvegemet, de minek. Egy házasságlevél volt, kettőnkéről szólt, és vitathatatlanul hiteles. Addig minden esetben valami unalmas rítushoz kötődött az efféle okmány beszerzése, azokon kötelező volt nekem is megjelennem. Neki most nélkülem is sikerült. Egyébiránt sok mindent meg tudott oldani egyedül. Azt hiszem, ha egykének születt volna, képes önmagában bújócskát vagy seggrepacsit játszani.

Ingerszegénynek nem mondható előéletemben olykor magam is rendelkeztem hasonló képességekkel - volt szerencsém időnként magányosan élni. Olyankor azonban ott voltam magamnak én, tehermentesen, és ez a tény szinte teljes körű kárpótlást nyújtott. Egy idő után függetlenségemet a párási időszakokban is meg tudtam őrizni, vele szemben azonban tehetlenné váltam.

Mindent a maga feje után csinált, miután természetesen előzőleg kikérte a véleményemet. Így értek olyan meglepetések, mint a negyven fokos kánikulában áhított üres főzelék helyett kapott körömpörkölt, vagy a tepertős pogácsát pótlándó mézes zserbó.

Átlagosan hetente pakolászott a szekrényekben, minek következtében a Röltexbe kellett mennem, hogy gatyát válthassak.

Egy ilyen alkalommal kiválogattam egy tucatnyi derékban kinőtt, de különben jó karban lévő ingemet, hogy alkalomadtán odaadjam valamelyik jobb arcú hajléktalannak. A párom természetesen kimosta a vásznakat, másnap vasalt rajtuk, majd miután fölébredtem, mondta, hogy pótolta az itt-ott hiányzó gombokat. „Csak rendes egy asszony” - nyugtáztam magamban. Később derült ki, hogy azokat a gombocskákat a legjobb ingeimről nyírbálta le.

Ha valamihez krumplit sütött, annak rendje szerint előbb alaposan megmosta, úgy hámozza meg, majd újra megmosta, csak azután szeletelte föl, végül a sütésre kész karikákat is megmosta. Utoljára a héját is még egyszer megmosta, csak akkor dobta a szemébe. De a levált talpú cipőmet is kisuvickolta, mielőtt a kukába helyeztetik.

Egy szép napon, miközben éppen szundítottam egyet, rendet rakott az irományaim között. Szó ami szó, e tekintetben meglehetősen slamos egy teremtes vagyok. Néha belekezek valamibe, aztán elakadván félreteszem, hogy esetleg hónapok után tegyek pontot a végére. Szerencsémre a rendetlenségben is mindig megtaláltam a keresett torzót. Egészen addig a napig. De amikor emiatt panaszt emeltem, az épp jelen lévő veje (mert olyan is van neki) megnyugtatót: valamelyik jobb könyvtárban bizonyára megilem őket. Mármint a megíratlan opuszaimat. Sajátos észjárású família, az bizonyos.

Amikor fiókredezés közben fölfedezte az örökségemet képező néhány békebeli postatiszta bélyegsoromat, akkurátusan lemosta minden egyes darabról a gumírozást. „Nehogy ebben a kánikulában odaragadjanak” - magyarázta, miután föltámadtam békés szundikálásomból.

Nemrégiben elromlott a bejárati ajtó zárja. Vettem egy újat, öt perc sem kell, hogy kicseréljem, meg egy csavarhúzó. Öt percem még éppen lett volna a soros szundítás előtt, szerszámot azonban sehogy sem találtam. Micsoda szégyen ilyesmit a szomszéd öregúrtól kölcsönözni. „Melyiket kerested?” - hadonászott napokkal később egy bokrétányi srófhúzóval. A kredenc aljából halászta elő őket néhány fogóval meg két spaklival egyetemben, ahol egyébként a húsdaráló, a habverő meg más efféle kacatok helye van. Hogy nem én voltam a ludas, az biztos. A konyha ugyanis az ő számára kijelölt türelmi zóna.

A minap együtt mentünk haza. Milyen jót fogok mindjárt szundítani vacsoráig - kéjelegtem már a lépcsőházban. Vesztemre. Az ajtó barbár módon betaszajtvá, odabenn széjjelség, sáros lábnyomok, legalább két embertől. Nagy marhák lehettek, akik pont énhozzám törtek be, gondoltam, majd fordultam is vissza, hogy az utcáról hívjam a rendőröket. Abban maradtam velük, hogy a kapu előtt várom őket, itt lesznek ők rögtön. Háromnegyed óra múlva ott is voltak, és felettébb nem tetszett nekik, hogy a harmadikon lakom egy lift nélküli házban.

Mire fölértünk, az én párom kiporszívózott, fölmosott, éppen a kilincset szidolozta. „Csak nem fogom ilyen szemétdombon várni a nyombiztosító urakat” - szabadkozott.

Akkor engem megütött a guta.

Az utolsó gondolatom az volt: csak megcsutakol engem is, mielőtt elvisznek azok a tepsis emberek.

A PALÓC MEG A HAGYMAÁRAK

Jó néhány esztendeje történt, s jó néhány áremelésnek előtte.

Édesded álunkat aludtuk akkori hitvesemmel, midőn éjjel háromkor fénybe borult fölöttünk a szoba.

Ott imbolygott ágyunk előtt a Palóc, és szertartásszerűen átnyújtott egy fej vereshagymát.

- Azannya. Csak nem igazi Zagyva-parti illatáras? - kérdém.

- Afenét. Lopott.

Aztán elsorolta.

Bézárt összes törzskocsmáinak legtovább nyitvatartóbbika, és ilyen esetekben - mivelhogy külön főbérleti nemigen szívelték hajnali hazacsörtetéseit -, nálunk hált. Ennélfogva kulccsal is bírt. Ballagott tehát tanácstól bérlett kúriánk felé, midőn úgy három saroknyira nálunk fenntartott ágyától egy zöldségesbolt előtt nagy halom vereshagymára bukkant, tizenöt kilogrammos zsákos kiszerezésben. Igencsak furcsállotta a dolgot, de nem studiózott felette sokat, gondolta, megsegíti vékonypénzű kétcsaládos alkalmi szállásadóit, s vállra kapott egy staniclival. De bizony az éppen arra portyázó lovas csendőröknek szemet szúrt az éjszakában súlyos terhet cipelő férfiú, s megálljt parancsolva neki úti okmányait kérték. Aztán míg az egyik kakastollas a passzust forgatta, a másik szuronyával orvul meglekelte a göngyöleget. Hát, a hagymák mind szertegörögtek!

- No szedje csak össze, jóember! - dörmedt rá Palócunkra a kakastollasabbik.

Mit lehetett tenni, megszédte. De egyet azért csalafintán a lajbizsebébe rejtett. Azt hozta el nekünk.

A „Hogy került ez kendhez?” kérdésre aztán megpróbálta ő elmagyarázni, hogy az utcán lelte, és majd reggel beviszi a Talált Tárgyak Osztályára, de ezt az okosságot még a csendőrlovak is fejcsóválva fogadták.

Aztán még vissza is cepeltették vele a pakkot a böcsületes helyére.

Két hét után pedig küldöttek neki egy udvarias levelet, melyben fölkérték, ugyan küldene már néhány ezeröttszáz forintokat segély gyanánt, a csendőrremondák fölkantározása céljára.

Mostaniban, hogy néhány éve magánylegény volnék, a Palóc egyszerűség kedvéért hozzám kvártélyozott. Lakja rendesen két szobáim felét. Együtt nézünk meccset, esténként együtt maradunk ki, de ám a hagymát piarcon vásárljuk.

A minap is, szalonnázásra készülvén hagymavenni mentünk. Én, drágállván a beltelki kofa szezonvégi, csírás, fagyos, felesejő portékáját, árszínvonal-szapulásba fogtam. De a Palóc lecsitított.

- Hát még mit nem akarsz te? Mikor volt már, amikor én száz forintért vettem nektek kilaját, azt alig egy szem volt közt jó!

SZÉP JÓZSEF BALVÉGZETE

P.L. (a környéken csak Pepi bácsi) nyugdíjast a bíróság súlyos, letöltendő börtönbüntetésre ítélte kifosztás útján elkövetett gondatlan emberölés miatt. Feleségét (Pipi nénit) a bűnsegédi bűnrészesség vádja alól felmentették, segítség elmulasztása miatt hatósági figyelmeztetésben részesült.

Szép József negyvennyolc éves hajléktalan önakasztás következtében órák óta lóghatott a Málínkó-domb oldalában lévő almáskert egyik legszebb fáján, amikor a P. házaspár rálelt.

Ismerték jól Szép Józsefet, nemrég még albérlőként lakott náluk. A környéken is mindenki ismerte Szép Józsefet, ezt a kevés szavú, magának való embert, talán jobban is, mint az ősidők óta ott lakó Pepi bácsit és Pipi nénit. Szép József ugyanis a Málínkó-domb szinte minden lakóházában és nyaralójában megfordult - alkalmi munkákat végzett szerény fizetségért. A legtöbb helyen munkája végeztével meleg étellel is kínálták, pohár borral is, s ha asztalbontás után rágyújtott, örömmel eldiskurált bárkivel, bármiről, bármilyen szinten.

Szép József ugyanis régebben történelem-latin szakos tanár volt, még régebben alföldi paraszt-emberek gyereke. Egyformán tudott tehát Catullust és kunsági nótákat idézni, ó- és újjagdagokat szórakoztatni. Kiválóan sakkozott, az ulti játéokban pedig egyenesen verhetetlen volt. Ő találta ki azt a leosztást, amelyikben mindenki kezében csont nélküli terített betli van, a talonban pedig a piros hetes-nyolcas. De ezt a találmányát sem tette igazán publikussá, akár a többit. Mert számos találmánya volt, ezek egyike okozta balvégzetét is.

Feltalálással igazándiból akkor kezdett bíbelődni, amikor kiköltözött Pepi bácsi és Pipi néni sufniájából, le a Málínkó-domb almásához tartozó csőszkunyhóba. A csősz jó embere volt, a lakhatás fejében csak annyit kért: időnként segítse két süldő fiát a természettudományokban való eligazodás rögzös útján. Szép Józsefnek, a velejéig human beállítottságú elcsapott pedagógusnak ez a feladat is gyerekjáték volt: kifejezetten élvezte, amikor a két lurkóval közösen fejtették meg előbb a kis-, majd a nagy Fermat rejtélyt. Sajnos az erről készült jegyzeteket is gyűjtőként hasznosította a jancsikályháiban, ott a csőszkunyhóban. Később, balvégzete bekövetkezte után a hatósági bejárásakor sem találtak egyéb érdembeli irományt néhány általa szerkesztett ógörög és szanszkrit nyelvű keresztretjvénynél, valamint egy teológiai fejtegetést, aminek a lényege az volt: a túlvilág, hasonlatosan ehhez a sárból gyúrttal, szintén egy és oszthatatlan: a porhüvelyüket elhagyó lelkek számára vagy pokol vagy a Mennysország. Ezt a dolgot a vizsgálódó hatósági emberek fénymásolva minden bejegyzett egyházhoz eljuttatták; meg nem erősített információk szerint rövidesen összehívják az Első Málínkó-dombi Ökumenikus Zsinatot, mely hivatott lesz a megdőbbsentő hipotézis értékelésére és helyre tételére. A keresztretjvények sorsáról újabb hír nem érkezett.

Ami Szép József balvégzetét illeti: az a találmánya máig fejtörést okoz komoly akadémikusoknak és amatőr tudoroknak egyaránt. A halotton lévő nadrág farzsebében meglelt cédulán ennyi állt, csupa nagybetűvel: „Késleltetett önakasztó zsineg. Önmagán kipróbálja Szép József feltaláló.” És kissé kuszában dátum, aláírás.

Később a csősz imigyen emlékezett: „A Józsi úr sokat mondogatta: az ő vidékükön gyakori volt az önakasztás. Bár ő inkább úgy emlegette: náluk abban a szegény és babonás tanyavilágban igen sokan kötötték föl magukat. Főként az emberek, de sokszor asszonyok is. És ha egy elkezdte, a másik folytatta. Egy nyáron akár hat-nyolc. Akár mint a ragály. De azok a népek nem szarakodtak. Fogták a kötelet, mentek föl a padlásra vagy ki az istállóba, azt annyi. Nem ám búcsúlevél meg mifene. Még előtte ittak egy kis pálinkát. A pap meg aztán el se temette őket. Akkor az ott úgy volt. A fenébe. Most meg - a Józsi urat idézem - mi van. A

bolond nép csak játszadozik a többivel, csak zrikálni akarja. Úgy csinálják, hogy elszakadjon a madzag, vagy amikor várható, hogy valaki rögtön levágja őket. Ijesztgetésből. Na erre találta ki a Józsi úr azt az időzített kötelet. Magyarázta, hogy működik, de azt már én nem tudom így visszamondani. Csak annyit: az illető nyakába teszi a hurkot, aztán beidőzíti, akár még elszívhat egy-két cigarettát, aztán csak lóg, míg meg nem unja, míg nem jön valaki. A hurok meg nem szorul, még ha mázsás is az ipse, hát azért van az időzítés. Hát az ilyen bohócoknak találta föl a Józsi úr azt az izét.”

Pepi bácsi és Pipi néni volt az első buszra elsőként fölszálló pár. Legalábbis péntekenként, amikor tojást meg zöldséget vittek a piacra. Tudta ezt jól Szép József is, ezért tette a kísérlet idejét péntekre virradóra. Éjfél után a telihold fényében kibokszolta a cipőjét, fölvette a legjobb ingét, az egyetlen, de mindig tisztán tartott öltönyét. Nyakkendőt nem kötött - erre az alkalomra? Fogta a találmányt, kiment a régen kiválasztott fához, vitt magával egy üveg rendesebb bort, pár szál cigarettát. Az aktust pontban fél kettőkor hajtotta végre, három órával későbbre, tehát fél ötre időzítve. Pepi bácsiéknak akkor kellett ott elhaladni a buszvégállomás felé.

Jöttek is, tojásostul, pontban 04.11-kor. Szép József pontosan tudta, mikor, neki abszolút időérzéke volt. Mint a zenészeknél az abszolút hallás. És akkor kissé kiöltötte a nyelvét, kidüllesztette a szemét, lógatta a kezét, mint egy rongybaba. Közben befelé kuncogott.

Előbb Pipi néni vette észre. Sikkantott egyet, hányt a keresztet, majd közelebb lépve észlelte: a halott bal cipője ki van oldódva. Akkor minden félelmét leküzdve megfogta és megcsomózta. A halott lábán! Dupla masnira! Akkor aztán Pepi bácsi rá is mordult: „Frászt kötözöd! Ennek már úgyse köll! Honnan volt nekije ilyen jó kis cipője?!” - és akkor levette róla. „Majd megyünk a másik busszal” - és visszaszaladt a házba a lábbelikkal. „Ha tudná, hogy beázik” - mulatott Szép József, míg Pipi néni a szomszéd fa tövében imádkozott.

4.19-kor Pepi bácsi visszaért. Nézegette Szép Józsefet, kivált a zakóját. Na ez sem kell már ennek! És valami léccel le is varázsolta róla. Szép József kis híján felröhögött. A zakó szivarzsebében ugyanis volt egy hamis bankó. Pepi bácsi avval igencsak belekerül a slamasztikába. A bal zsebében lévő karóra közönséges hongkongi kamu. De Pepi bácsi - „majd megyünk a következő busszal!” - már iramodott vissza a felsőruhával. 4.29. volt akkor.

És Szép József Pipi néni füle hallatára mégis fölrohögött.

A zakó jobb zsebében hordotta a bicskát, amivel az utolsó pillanatban levághatta volna magát.

MINT VARNYÚSZAR A HAVON

Volt egyszer egy ember, egy olyan egyszeri ember. Nem volt őrajta semmi különös, úgy élt, mint a többi egyszeri ember ott a faluban. Volt szép földje, jó föld, szép háza, benne feleség, család, malacok, aprójószág, nagymama, tévé, video.

Dolgozott az az egyszeri ember, meg is volt a látszata, ám a párja állandóan zsémbelt vele. Pedig ő nem volt sem veszekedős, sem kocsmás ember, ő egy olyan egyszeri ember volt, tán kicsit együgyű is. Nem mondom, olykor-olykor elment egy órácskára a Legényegyletbe, ahogy az alsó kocsmát mondták, elbeszélgetni, elkártyáztatni a komákkal, ráadásul neki kedvezménnyel mérték a bort, hiszen tőle vette a kocsmáros.

Egy ilyen legényegyleti estén hazatérve, miközben vetkőzött, az ágyvetéssel bajmolódó párjától mit nem kellett hallania: „Hogy te milyen hülye vagy! Olyan, de olyan hülye!”

Lefeküdt akkor az egyszeri ember, de egész éjen át nem jött álom a szemére. Addig is érezte, hogy ő nem olyan okos ember, de hogy egyenesen hülye lenne, ráadásul „olyan, de olyan hülye” - ez azért mellbe vágta. És attól a naptól fogva csak azon rágódott: milyen hülye is lehet ő.

Napokig csak úgy magát emésztette. Étvágya nem volt, se az „Egyletbe” menni kedve, szívta a rossz cigarettát számolatlan, mire végül döntésre jutott: ennek a dolognak utána kell járnia, tudakolódzni valaki okosabbnál.

Elsőnek a legjobb komájához ment. Vitt neki egy este egy jó fonott üveggel, leültek a konyhában, koccintottak, akkor ő megkérdezte: „Mondd, komám, szerinted hülye vagyok én?” A koma meglepetését álcázandó újratöltötte a kupákat. Koccintottak, csak utána válaszolt. „Hát komám, igaz ami igaz, ha te ilyen hülyéket kérdezel, alighanem valóban hülye vagy.”

Ittak erre még egyet. Aztán az egyszeri ember megint a milyen hülye témára váltott. A komája meg a következő koccintás után kimondta a szentenciát: „Te pajtikám, olyan hülye vagy, mint hat pár rendőrbocskor.” Erre aztán ittak, koccintottak, végül az egyszeri ember elbúcsúzott és ballagott haza.

Sok volt a fejében, több mint valaha, mégsem jött álom a szemére. Ezen a bocskor dolgon morfondírozott. Látott ő már rendőrt eleget, falusit, városit, még amerikait is a televízióban, volt azokon hol csizma, hol bakancs, hol csak félcipő - bocskoros rendőrt eddigelé soha. Hát ettől sem lett okosabb, már legalább a tekintetben nem: milyen hülye is ő. Emésztette hát magát az egyszeri ember tovább.

Erőt vett magán aztán újfent, kezében a jó fonott üveggel rázörgetett egy este az ő kedves szőlőszomszédjára. Iddogáltak, hümmögtek darab ideig, végre az egyszeri ember előhozakodott az ő nagy problémájával. Gondolkozott kevéskét a szőlőszomszéd, aztán: „Hát, szomszéd, ha te ilyen hülyéket kérdezel, alighanem olyan hülye vagy, mint egy ülep.”

Ezen aztán az egyszeri ember gondolkozott el. Látott ő már ülepet ülepszám, sorozáskor, asszonyveréskor, hát még mióta kidőlt a szomszéd budijának a hátulja, jaj! Végiggondolta a teméntelen alfelet, kivált a szomszédasszonyét, azt a nagyképernyőt. Csak nem lett okosabb.

Akkoriban szegény egyszeri ember már alig evett-ivott, álmatlanság és kólika gyötörte, elcseszett mindent, amihez csak nyúlt, végül hosszú idő után csak elment az Egyletbe. Fizetett egy grundót a bóheroknak, aztán kivárta, amíg négyszemközt beszélhet a korcsmárossal. No, a kellner nem sokat lacafacázott, kimondta kereken: „Te tökömöccse, te tényleg, de igazán hülye vagy. Te aztán olyan hülye vagy, hogy azt sem tudod, milyen hülye vagy!”

Ennek utána az egyszeri ember már csak azon gondolkozott, mi módon eméssze el magát, mert ez az élet immár nem élet. Ha ment az utcán, nem köszönt senkinek, az Egyletnél átment a túloldalra, a templom előtt nem vetett keresztet. Ez aztán hamarost a plébános tudomására jutott.

Leesett az első hó. Szép nagy, igen fájtos az őszi gabonának. Akkor az az egyszeri ember már csupa csont-bőr volt, arca borostás, szeme karikás. Így találkozott egyszer a tisztelendő úrral.

A lelkek gondozója épp a közösségi könyvtárból lépett ki, mert ő a hívek előtt sem titkolta: nagy barátja a világi irodalomnak. Ezt néki a legbigottabb vénasszonyok is megbocsátották, mert hogy felette módjával mérte a penitenciát.

No ráförmedt ez a klerikális személy arra az egyszeri emberre: „Fiam, fiam, te Urunktól elrugaszkodott! Micsudát mívelsz te önnön kárhozott lelkeddel?! Ne várd ki, hogy bevágjak egyet! Mi a tevepúp nyomja mahorkás tüdödöt?!”

Emberünk akkor letérdepelt, szemeit a Mennyek Országába felé emelte, minek által megtarult fejével kiakolbólította a padre hóna alól a bűn nyomtatott képviselőit. Isten szolgája segítette talpra. Aztán a könyvtári nyomtatottakat, s: „Hallgatlak, gyermekem!” - mondá.

Akkor az egyszeri ember megkérdezte tőle is.

Akkor meg az az egyszeri prédikátor fölcapta az egyik keze ügyében lévő írást, alkalmasint egy madagaszkári szerző novellagyűjteményét, s citált belőle: „Mint varnyúszar a havon...” És: „Menj fiam, Isten áldásával!”

Az az egyszeri ember akkor érezte, amint emelkedik benne a lélek. Amúgy is esteledett. Be-ment az Egyletbe, fizetett egy grundót a bóhereknek, azok meg csak lestek: mintha vigyorgna szegény.

Hazaballagott, bévacsorált, hogy az oldalbordája, aki őt nemrégiben még „olyan hülyének” titulálta, csak lesett. Aztán megmosakodott, beretválkozott, ünneplőt öltött. Megvárta, míg a család álomba szenderül. Utána kiosonkodott, a kaput óvatosan tette bé, és kiballagott a határba. Mert ottan ilyen télelőn már egyre beljebb arcátlankodnak a varnyak.

Vakon is odatalált volna, de most a hó, a telihold, meg az ő lelke is világított. Egy csenevész agácafához ment egyenest. A csupasz ágakon gubbasztottak a varnyak. Alattuk a hóban itt-ott varnyúszar. Kiválasztott egyet, amelyik még szinte gőzölgött, leült mellé törökülésben, és nézte.

Reggelig nézte, addig, míg a bejárók el nem indultak az első buszhoz. Ők találtak rá, a bejárók. Ott ült, mint egy igazi Buddha, orcáján azzal a bölcs mosollyal, kihűlve.

A bölcs mosolyból aztán a falubeliek arra következtettek: végre csak fölismerte, milyen hülye is ő...

Végnapjaim története

VÉGNAPJAIM TÖRTÉNETE

(Posztirat)

Az a rohadék klozettartály, az. Azzal kezdődött az egész. Két vagy három napig tűrtem, hogy zubogjon meg csörömpözzön, hogy akkor jöjjön rá igazán, amikor elzárják végre a rohadék tévéiket, még a lépcsőházi ajtót sem csapkodja valamelyik rohadék; végül tele lett a tököm, lehetetlenség, hogy két csukott ajtón túlról se hagyjon aludni a rohadék - kimentem hát, és elzártam a sarokcsapot.

Visszafektemben meghúztam az ágyam mellé szoktatott demizsont, kerestem valami rohadék krimi, bár lehet, hogy épp valami többször átrágott klasszikust - ennek akkor már semmi jelentősége nem volt -, rágyújtottam és töltöttem az éjszakát.

Akkor persze még erősen hitegettem magam, hogy reggel majd megvallatom a masinát, próbálok a lelkére hatni, talán csak állítani kell az úszón, esetleg meg kell forrasztani, legrosszabb esetben kicserélem. Ismerek néhány csibészt, akitől orgazdálkodhatok egyet negyedáron.

Jellemző gyarlóságomra.

Szívtam sorban a cigarettákat, volt otthon vagy negyven staniclival, olykor a komót kedvéért sodortam egyet, a jó szabolcsi szüzdohányt ajándékba kaptam; kortyoltam, olvastam, a rádióból áradt a szokásos éjszakai bárgyúság, nem érdekelt a másnap: végtére is aludni ráérek nappal is.

Ezen meggondolásból úgy három óra körül főztem egy tökös kávét, bögréből ittam, a könyvet félretettem, és kerestem egy emberesebb nehézségi fokozatú keresztretjvényt.

Nem néztem, hány óra lehet, amikor végre a falnak fordultam, mindenesetre meglehetősen fölhasadt a pirkadat, régóta jártak a trolik és más kukás kocsik; előtte persze még bevettem egy slukkot a kékfrankosból, azután mintha aludtam volna.

Arra ébredtem, valaki eszelősen csönget, háromnegyed tizenegy lévén a postás lehetett, márpedig ha valóban ő, alighanem pénzt hoz, de ez sem hatott meg, hevertem békésen tovább - majd átveszi a szomszédasszony.

Végre abbahagyta, én kimentem, a vécét vödörből öntöttem le, pedáns ember lévén rögtön újra is töltöttem. Míg a neszkávéhoz fölforrta a víz, rágyújtottam, ittam egyet, majd egy hirtelen ötlettől vezéreltetve székre állva kiteptem a csengő reduktorjából a vezetéket.

Csináltam néhány szendvicset, hogy majd órákkal később meg is egyem, visszafeküdtem, elszűrösöltem a kávémat. Hozzá bort. Aztán aludtam tovább.

Délután volt, amikor erősen kopogtattak az ajtómon. Kilestem, a szomszédasszony támadott, kezében mintha néhány bankjegyet szorongatott volna. Miután semmi hangulatom nem volt diskurálni vele, hagytam, hogy visszavonuljon. Tudtam: perceken belül visszajön, cédulát tűz a kilincs fölé: „JÓZSIKÁM MAJD CSÖNGESSEN BE LEHETŐLEG NE ÉJFÉLKOR PÉNZ ÁLL A HÁZHOZ RÉG LÁTTAM MI VAN MAGÁVAL JUCI NÉNI”. De ha Dárius kincsét hozza, szarok arra is.

Legyártottam egy újabb kávét, és gondolkozni kezdtem, mire fogjam magam. Az ötletet, hogy megírhatnék egy-két régebben tervezett vagy éppen megkezdett dolgozatot, hamar elvetettem - jó darabig úgysem megyek redakciók közelébe sem.

Meghúztam az ampullámat, aztán levettem az ágy fölötti polcról a sakktáblát, fölraktam egy feladványt, amit már napok óta képtelen voltam megoldani, pedig egyszerű kétlépésesnek adta elő magát. Ehhez a tevékenységhez pipára gyújtottam, vagy egy tucát pipám volt, felváltva használtam őket, de a sakkhöz mindig ugyanazt.

Tíz perc alatt megvolt a kulcslépés. Mindjárt az ikerrel együtt. Példátlan primitívségében rejlett a dolog trükkje. Ha már előttem volt a tábla, fölállítottam a bábukat, és kihívtam magam. Az ilyen partikban mindig mást játszottam, néha a legképtelenebb hülyeségeket. De biztos voltam benne, hogy kitűnő edzés módszer.

Tíz-tizenkét játszma után ezt is meguntam, kávéért mentem a konyhába, megettem egy almát, visszafekvés közben meghúztam a flaskát, elővettem az éjjel megkezdett könyvet. Akkor vettem észre, hogy elfelejtettem kiüríteni a két színültig tele hamutartót. Túlságosan kényelmesen elnyúltam ahhoz, hogy föltápáskodjak, hát higgadtan az ágy mögé döntöttem őket. Olvastam, időnként aludtam egy sort, meg dohányoztam, kávéztam és ittam.

Könnyednek és kiegyensúlyozottnak éreztem magam, enni alig ettem, már harmadik napja tartott a semmittevés, amikor végre megírtam egy tárcát. Aztán még egyet. Elégedett voltam a formámmal, félretettem hát a gépet, s a két irományt bedobtam a fiókba.

Néha kopogott valaki, de nem reagáltam rá, bár lehetett a fiam is, valamelyik eszement ivóbajtársam is. Bizonyára VÉ is keresett, jó asszonycimborám, akivel jó két éve tartott szinte csak a lepedők színterén játszódó románcunk. VÉ elvált asszony volt három gyerekkel, a legkisebb, a fiú még óvodás, ráadásul ott volt a hónapok óta beteg anyja, egészsége teljében is kiállhatatlan vénasszony - így nem sűrűn járhattunk moziba. Néha strandra vagy kirándulni a gyerekekkel. Kellett, hogy keressen, mert mióta tartottuk egymást, ritkán fordult elő, hogy legalább föl se hívjam.

Egyetlen esetben tett rá célzást, hogy akár össze is házasodhatnánk, akkor sem mondta komolyan. Meg-megörvendeztettük egymást olykor és kész. Meg játszottam a kölykökkel, főként a kicsivel. Illetve ő játszott velem.

Így végiggondolva nem sok értelme volt az egésznek. Illatos és formás teste volt, mindenre képes volt az ágyban, többet provokált ki belőlem, mint kezdetben gondoltam volna. Ahogy ezen studióztam, kitört rajtam az erekció, de egy nagyobb dózis bor hamar megszabadított tőle.

Volt jó néhány nő az életemben, éltem velük jól-rosszul, előbb-utóbb sehogy, VÉ-vel kezdetől sehogy. Csak jókat dugtunk és néha megbütykölttem valamit a lakásában vagy megpucoltam egy halat. De most ennyi agytorna után tisztában voltam vele, hogy VÉ-nek is vége. A kissrác fog hiányozni.

Teljesen földobott, hogy ezek szerint újra „szabadúszó” vagyok. De meddig. Megesett, úgy hagytam ott valakit, hogy egyszerűen kiszálltam a metróból, aztán kerestem valaki mást vagy visszamentem egy régebbihez.

Ekkor éppen elég magasan állt bennem az alkoholszint, de ebben a kérdésben ez a körülmény nem befolyásolt. Sőt határozottan úgy éreztem, hogy egyelőre nem koslatok senki más után. Sokáig nem.

Erre újfent ittam. A könyvem az ágy mögé csúszott, néhány sakkfigura is, nem érdekelt, volt még néhány rejtvényem és borom is jócskán. Már silózni lehetett volna a füstöt, mégse szellőztettem, már csak a jövés-menés miatt sem - nem voltam kíváncsi senkire.

Legközelebb már nem öntöttem le a klozetot. És később sem.

A kenyerelem elfogyott, az utolsó falatokat már prézlinek sem darálták volna le jobb házaknál. Volt még néhány szem almám, a fonnyadtabbak és hibásak, azokat rágszáltam mosatlanul. Elfogyott a kávé is, teát főzni lusta voltam - maradt a bor.

Függőleges 8: kiejtett mássalhangzó, két betű - a megfejtés: VÉ - faszom a rohadék rejtvénybe is. Ittam és aludtam rá és nohejnámál. Arra ébredtem, hogy erősen feszül a hólyagom. Fölültem az ágy szélére és a parkettára hugyoztam. Konstatáltam, hogy hülye vagyok, amire innom kellett, közben a hamutartóból kibillant cigaretta meglehetősen lyukat égetett az ágy kárpitjába. A tüzet boroltóval lokalizáltam, ez a debilis szójáték megnevettetett.

A székletemet azért még kivittem, a csésze már félig volt és legyek rajzottak körülötte. Volt a fürdőszobában Chemotoxom, de nem is jutott eszembe használni. Csak feküdni akartam és inni, és nem zavart, hogy egyre bűdösebb vagyok. A dohány, pia, izzadság és a szar szagának elegye túltett a leglekoszlottabb falusi vasúti resti bűzén. És egyre több volt a légy, és nem is idegesítettek.

A vekkert napok óta nem húztam fel, a karórám valamelyik zakóm zsebében volt, egyszerűen képtelen voltam a csuklómon elviselni; már azt sem tudtam, milyen nap van, de legalább egy hete tartott ez az állapot.

A lépteiről megismertem a fiamat. Kopogott az ajtón, az ablakokon, nyomkodta a kilincset, aztán alighanem írt valami cédulát, végül elment. Csend volt a házban, pedig kora estére járt; talán a kurva meleg miatt. Fölkeltem, előszedtem az összes leadatlan kéziratomat, némelyikbe beleolvastam, volt köztük egészen jó is, amit már rég elígétem. Összetéptem az egész paksamétát és szétszórtam a szőnyegen. Ez már nem okozott különösebb rendetlenséget, volt ott néhány kenyérdarab, szalonnabőr, almacsutka, üres cigarettás zacskó és egy mázsa csikk. Aztán összetörtem az írógépemet. Több mint húszéves kis japán masina volt, nagyon szerettem.

Valami bogár mászott a fal mellett, lomhán és fosszínűen, és egyre éhesebb voltam. Semmi ehető nem volt már a lakásban, bár volt pénzem, tudtam, hogy nem megyek le venni valamit. Ahhoz eleve tisztába kellett volna tennem magamat, ami nonszensznek tűnt. Borom viszont volt jócskán, ittam, amittől még éhesebb lettem. A trikóm is csupa borpecsét volt, főként a bajuszomról csöpögött a szutyok, de jutott az ágyra és a szőnyegre is.

Az éjszaka kialudt az ágyam fölötti lámpa. Próbáltam bekapcsolni a rádiót - kussolt. Alighanem lecsapott a biztosíték, fene tudja mitől, nem működött semmi, még a hűtőszekrényt is kihúztam régen - nem álltam föl, hogy visszanyomjam. Hirtelen esni kezdett. Sűrű nyári zivatar volt, villámlott is, elég közlelől, mert szinte egy időben dörgött. Más alkalommal ilyenkor kinyitottam az összes ablakot, gyakran félmeztelenül kiálltam a folyosóra - imádtam bőrig ázni, ha épp a dolgomra mentem is, esernyőm sohasem volt; a zakóim sínylették a szokásomat. Most jólesett hallgatni a verését, de föl nem keltem. Egy frászt. Ehelyett ittam, és meglehetősen fölállt a farkam, régóta gyakorolhatta, amit csak most vettem észre, mert szabályosan fájt. Jól ki kellett volna vernem, hogy megkönnyebbüljek, de egy mozdulatot se tettem. Szinkronban sajgott a gyomrommal, és a teljesség kedvéért begöröcsölt a lábam. Ez a rohadék érszükülettől volt, ami vagy tíz éve kezdődhetett, és már akkoriban eldöntöttem, hogy tolokocsira nem váltok bérletet. Rendesen csak másodpercekig tartott, most nem akart kiállni a rohadék. És mintha a fejem is fájt volna.

Egy légy kóválygott feszt a hasam tájékánál, talán az almaszag vonzotta; nem csaptam oda neki. A fürdőszobában vagy a konyhában felborult vagy leesett valami. Ittam, aztán félálomban összeszartam magam.

Ittam, akkor már vadul, az utolsó előtti kannát kezdtem meg, csurgott végig az államról a mellkasomra. Az eső kitartóan verte a folyosót.

Nők jártak az agyamban, szeretkezések és baszások egymással keveredve, vonaton, szőnyegen és konyhaasztalon, meg egyszerre kettővel, de ezek olyan emlékek voltak már, mint az utazásaimé, vagy olyanok se; minek is zabáltam a nőket, a seggét kinyaltam némelyiknek a szó szoros értelmében, másokat csak plátóian szerettem, de egyáltalán mi az, hogy csak - végül is lefeküdtem mindegyikkel, amitől elmúltak bennem; már elmúlt bennem mind. Az erekcióm is elmúlt.

„Most már mi következünk, pajtikám” - profétálta Győző, a Benga a borozóban, amikor a bádogos Laci meghalt, váratlanul cselekedte, ő volt a Balú, a barna medve és egyszemélyben annak földi mása és helytartója - azután nemsokára meghalt Győző is, én pedig Lacinak, a Gyalogkakukknak mondtam a borozóban, hogy most már mi következünk.

Van még némi borom.

Csak ne a fiam találjon majd meg.

SATYA BÁTYÁNK

- Jobb is, hogy végre betemették. Épp elég bajom volt vele. - Linda a tőle megszokott komolysággal magyarázott. - Kőrösi is mindig csak vele volt úgy oda. Az enyém meg, persze mindig csak a végén jöhetett. Most nézd meg! Hát nem ez az enyém is meghalt?! Na, majd szépen betemetjük ezt is. Te leszel a pap.

Linda mindezt a temetőből jövet mondta, Ángyi maradványainak földbe tétele után. Ángyi néhai Satya bátyánk özvegye volt, az említett Kőrösi a házidoktor. Linda meg Józsi unoka-bátyám unokája, ötéves.

Ángyi alapjában véve ártatlan jószág volt, fiatakorában úgymond formásan telt, aztán a szüléseket követően egyre inkább szétfolyó, nagy seggű sváb asszony. Annak idején azon kopott a falu szája, hogy a Bauer pékék Satya bátyánkhoz adják Lízl lányukat, az egyetlen. Merthogy Satya bátyánk szülei, vagyis a nagyapámék valaha még zsellérek voltak, a Bauerok meg isten tudja, hány nemzedék óta pékek. Az összes Bauernál csak akkor lett több a gyerek, ha az első lánynak sikeredett. Így Ángyi kivételes leányegykének számított. Pedig a Bauerokhoz általában kegyes volt az a dájcs Gott, másodjára csak-csak fiút adott, aki aztán vihette tovább a mesterséget. Egy másik Bauer-ágon a kovácsok, a harmadikon a kocsmárosok szolgálták a falut. Még egy ilyen jeles dinasztia létezett, a mesüge zsidó boltosok, a Róthék. A Bauerok meg a Róthok leggyakrabban egymás között házasodtak, néha a módosabb magyarokkal, a falubeli csóró tótokkal soha. Satya bátyánk aztán igencsak rendhagyó vőlegénynek számított, csóróbb volt ő a legcsóróbb tótoknál is az idő tájt; más kérdés, hogy az esküvőre úgy két-három hónappal már Lízl sem tagadhatta a terhét, és vagy fél évre meg is lett az első lány, a Böske. Szóval, ahogy a falu beszélte, nem koraszülött lett az, csak a templomba menet útba esett egy szalmakazal. Ángyi aztán még háromszor szült, csupa lányt, Satya bátyáknak nem kis bánatára.

Linda hirtelen otthagyt, kisasszézott a rendezetlen menetből a járdára, bevárta a sor végén billegő Jani sógort. Jani sógor egyik másodunokahúgom hites ura volt, egy nagy barom állat, nemcsak a külcsín, hanem a belbecs tekintetében is. Miután fölcsinálta a csúnyácskának is csak becézve nevezhető Tündikét, nagy hirtelen összeadták őket, meglehetősen szűk körben tartották a lakodalmat, nem bugrisságból, egyszerűen szégyellték a dolgot a szülők, de szerencsájükre volt mire hivatkozni: éppen gyászban voltak a nagypapa miatt. Az öreget az árokba fulladva találta meg a benzinkutas, de a propagandának köszönhetően két utcával arrébb már úgy beszéltek: elcsapta és cserbenhagyta valami *vidéki* autós.

Az a gyerek akkor Jani sógoréknak nem sikerült, meghalt az anyjában, úgy kellett Tündikének halva megszülnie, hiába lett aztán két egészséges fiuk, Jani sógor örökségéből igen szép házuk, a magyarázat kézenfekvő volt: azért iszik olyan marhamód szegény Jani sógor. Na, erre mondta aztán néhai Satya bátyánk, amit Ángyi olyan gyakran idézett: „Egy lófaszt. Az már az anyjából is lótejet szopott. Én nem értem, hogy van, de valamiért a megye összes marhája a mi fajtánkból nőszül.”

Jani sógorban már odafelé menet is volt egy kis löket, aztán ahogy indultunk elfelé, beugrott a boltba úgymond cigarettáért, persze mindenki tudta, hogy ott a helyszínen ledönt egy kétdecis vegyest, legalább egy másikat pedig zsebre tesz, hogy kitartsa hazáig. Ezért kacsázott hát a sor végén, ahol Linda csatlakozott hozzá, hóna alatt a *meghalt* rongybabájával. Bevártam őket, kiszimatolandó, mit szervezkednek.

Linda először Jani sógor kezébe nyomta a halottját, aztán amúgy ángyisan csípőre tett kézzel, felejthetetlen drága halottunk trampli járását utánozva caplatott a nagy böszme sógor mellett. Hosszas előadásba fogott az Ángyi-félék és a Panni babák mulandóságáról, beharangozta a közelgő újabb temetést, végül kategorikusan kijelentette: „Te persze jobb, ha el se jössz. Ré-szegre ott semmi szükség. Már megint be vagy rúgva, mint a segg. Ezt látná Satya bátyátok!”

Hogy Satya bátyánk mit látott a mennyek országából, ahová Ángyi szerint hivatalos volt annak idején már a földi s földön túli lét mezsgyéjéről is, azt egyelőre csak Ángyi tudhatja meg, aki rossz nyelvünk szerint korántsem gyógyíthatatlan nyavalyája áldozata lett - túrót, restanciája volt urambazmegolásból. Ez Józsi unokabátyám szent meggyőződése volt. Annyi bizonyos: Satya bátyánk figyelme nem Jani sógorra irányult, sokkal inkább azt leste az éden-kerti tornácról, merrefelé száll a porhüvelyből a lélek, van-e félnivalója.

Ángyi különben alapjában véve ártatlan jószág volt, a légynek sem ártott a családján kívül, s most, hogy az Úr, no meg a doktorok szerint a májrák hatvanhat évesen elvette őt, csak annyi változott familiáris köreinkben, hogy már nem a háta mögött, hanem a sírdombja fölött röhögünk rajta.

Tizenhat éve, Satya bátyánk végzetes gyomorvérzését követően Ángyi csendesen végigsírta a családot, hogy most aztán hogy a nyakába szakadt minden, s mire párja sírján a koszorúk elhervadtanak, becsületesen rákapott arra a rengeteg nyakába szakadt pálinkára. Becsületére legyen mondván, a faluban soha senki nem látta őt pityókásan, annál inkább a lányai, akik esténként hol az udvarról, hol a kert végéből cepelték ágyba, s hallgatták priznicelés közben óbégatását: „Azannyát ennek a fájós fejemnek. Ezt látná Satya bátyátok!” S a lányok kis idő alatt megtanulták néhai felmenőjüket bátyám-apámként emlegetni.

Lépegetünk befelé a kapun, neki a birkagulyás felénk tóduló illatának, a végleg elárvult leányzók (akik közül három már régen asszony, s mit tesz Isten, mindegyiknek lányai vannak) tüsténkednek a demizonokkal, Jani sógor, a marha vizelel a kerítésen, hogy nem tudod elvinni azt a másra se való mócsingodat oda hátra, dűnnyög Józsi unokabátyám; Linda megint mellettem.

- Az lesz, Batyi, majd ebéd után szépen betemetjük. Én már föltettem. Gyere, nézd meg! Mert majd neked kell papnak lenni. - Rángat magával a kertbe, két almafa közt egy ócska szőteknő, abban fekszik a meghalt Panni baba, szemfedője egy alig használt, sarkán csak kissé megégett konyharongy.

- Sok népeket nem hívunk, Batyi, bolond leszek majd tort csinálni ezeknek. Hát a Jani sógort biztos nem. Már megint segg részeg. Hát nem odapisált a marha, láttad! Majd a Papa úgy leba... - Linda itt azért megszeppen -, Batyi, ezt nem mondod meg, ugye nem? Hát a Papa majd jól le fogja barmolni. Gyere, menjünk be a torba! Üljünk a Jani sógorhoz közel. - Két keze csípőn, „Ezt látná Satya bátyátok!”, aztán az ángyis tramlizás. - Ne tudd meg, Batyi, én nem is vagyok úgy oda. Tiszta egy Ángyi volt ez az enyém is. De azért majd betemetjük rendesen. Na, még majd ezt látná Satya bátyátok!

Józsi unokabátyám föltűrt ingujjal, kötőben. Tálalja a gulyást, ez az ő reszortja, ő is vágta-nyúzta még az este a jószágot, ő tette fel reggel, úgy bízta csak Sánta szomszédra, akiben még megbízik. Kihordja a tálakat, nekem már foglalt helyet Linda, de még állok, Józsi odakacsint: na, gyere, öcsém, szólj valamit, megyünk a bográcshoz, de előbb egy kis pálinka, fog egy bögrét, telemeri lével. Csak aztán ne az én lábamon gyere haza! Megiszom a sűrű, csípős gyomoredzőt. Na, akkor szedhetnek maguknak ezek a parasztok? Bólintok, megyek a helyemre.

Ülünk a verandán vagy negyvenen, az aprónépet nem számítva. Persze mind mi, a Bodnárok meg a tartozékaink. A Bauerokból még mutatóba sem, azok a sírkertben letudták a szakadár Lízl iránti kötelességüket, aztán beültek az autókba, és elpucoltak haza. Nekik a miféle birkája bűdös, pedig zabálják ők is, csak a jó kecskepöcsüt sajnálják ki belőle.

Lökött egy népség vagyunk mi, Bodnárok. Végignézve így mindannyiunkon, legalább négy orvosi eset szürcsöl. A többi csak potenciális bolond. Vegyük mindjárt Vencel sógort, aki légnymást kapott a Donnál, minek következtében később minden falubéli fiataalt a saját fiának tartott, olykor még engem is, pedig én már nem is itt születtem. Most itt ül velem szemben, bizonygatja, hogy én a Satya gyerek fia vagyok, a nagyobbik, meg hogy Linda az unokám. Ráhagyom, ez még egyszerű eset, voltam én már neki fiatalasszony is. Dávid sógorral könnyebb, ő Parkinson-kóros, ha egész nap etetik, semmi gond vele. Vénségére rákapott a sörre, egy slukkra megissza üvegből a világost, és rögtön be is húgyozik. Most éppen kézzel szedegeti a formásabb darab húsokat a tálból, könyékig szaftos, nem volt érdemes ráadni a fehér inget, annak már annyi, csámcsog és vigyorog, teheti, megdolgozott érte. A fia, Józsi unokabátyám elétolja a félig tálat: egyéapám, ahasad istelik, röhög az öreg, és termel befelé. Mellette az egyik veje, Géza, az aztán komplett hülye. Sohase dolgozott igazán, most meg éppen szabályos munkanélküli, a segélyből persze nem ad haza egy fillért sem, mégis hitelbe vedel a sarkon, ő úgy mondja, a brisztóban, érettségije van pedig, mert élsportoló volt. Legalább húsz éve száműzetett a hitvesi ágyból, ha mégis ott ácsingózik, a neje jól elveri. Néha a sógora is, Józsi unokabátyám öccse. Ő megközelítőleg normális, éppen válik. Még Kata húgit kell említenem, ő az egyik aktuális árva, eleve csökkentek született, aztán hároméves korában megtaposta a bakkecske, valahogy akkor összefoltozták, végigbukdácsolta a nyolcat, sőt, a varrodában szakmunkás is lett, de aztán igen hamar leszázalékolták. Satya bátyánk szerencséjére ezt már nem érte meg. Kata húgi a harmadik lánya volt, akít ha mint otthon sertepertelő nyugdíjast elszalasztottak a boltba, rögtön áldott állapotban ment haza, végül aztán rendeződött a dolga: a fene tudja, hányadik kaparása után egyszerűen kipakolták, azóta nem is érdeklik a falu bikái, eljátszik naphosszat a három nővére összesen öt lányával, krumplit pucol, kukoricát morzsol meg sepreget.

Linda tulajdonképpen Ángyi udvarában nőtt fel, a megboldogult unokái közt. Ott nevelődött belé az örökös satyabátyázás, no meg számtalan más női praktika. Fantáziája kimeríthetetlen volt, legkivált ha a hibás Katát támadt kedve froclizni. „Hát te meg miféle asszony vagy, te Kata! Se urad, se gyereked, még csak egy szem lányod se, csak az a söprű, még jó, hogy az ágyadba nem viszed, hallod, inkább eridj el a boltba, két kenyeret, kiló sót, érted? Aztán a pénzre vigyázz, te gyerek, és ne beszéljess mindenkivel óra hosszat; nézze meg az ember az ilyen jószágot, ennyit nem lehet rábízni, na, ezt látná Satya bátyátok!” Aztán két falevelet nyom a nagylány kezébe, az meg egy darabig bambul, aztán már a kapuból jön vissza: „Te, Linda, hát ez nem is pénz, ez csak levél!” És bambul tovább maga elé a semmibe, mert Linda addigra a kert végében jár.

Még öreganyánkat tudja bolonddá tenni, aki neki már üki, kilencvennyolc éves, de mindig kilencvenkilencet vall be, mióta előzvegyült, öregíti magát egy évvel, különben máig elsorolja, kik voltak ott a lakodalmukban '18-ban, akik persze a nálam idősebbeknek is pusztá nevek, én magam három nagybácsira emlékszem homályosan. A déd- és ükunokáival van csak bajban, rendszeresen az anyjuk vagy az apjuk nevéen szólítja őket, Lindát ennek megfelelően Zsuzsának, aki persze kikéri magának: „Zsuzsa, az az anyu. Én Réka vagyok.” Réka különben az unokatestvére, de a Mamának édes mindegy, neki ezek a nevek kínaiul vannak. Ő most csak ül itt velem szemben, szed a tányérjára harmadszorra is, „hát ez a rossz menyem is elment”, jegyzi meg szintén harmadszor, meg hogy „hát már csak én maradok meg mindig?”.

A Mama az ura után eltemette a fiait, testvéreit, a sógorságot, jó néhány egészen fiatal, már régen azon sopánkodik, marad-e még neki hely a községi temetőben. Néha orvost kell hívni hozzá: alacsony a vérnyomása; olyankor kap egy injekciót, aztán amikor jobban lesz, kitessékeli a szobából a családot, és meginterjúvolja doktor Kőrösit: „De azért, doktor úr fiam, azért én ugye még nem halok meg?” Az orvos olyankor garantálja neki a százhusz esztendő. Ezúttal viszont Józsi, Linda nagyapja osztja a vigasztalót: „Öreganyám, hallja, ne most törje ezen a fejét, akkor lesz majd csak maga bajban, ha túlélte az egész falut, még a sírásót meg a papot is, azt a végén saját magát kell elkaparnia.” Az öregasszony lassan fölfogja a szöveget, egy pillanatra mintha megütközne, de aztán béke van, hiszen Józsi mondta, a legelső fiú-unoka, a kedvenc; annak sok mindent szabad.

Józsi azért arrébb sasszéz, egyik kezében a bokrétányi üres kancsó, másikkal szódásüvegek, indul utánpótlásért, közben mellécsapódik Linda, láthatóan nagyon ácsingózik valamiért, tudjuk, ha a dorozsmai szélalmot kérné, azt is megkapja; de most, mint rögtön kiderül, beéri kevesebbel: egy cipősdoboznyi faskatulyával tér vissza, s tűnik is el vele mindjárt a kert felé. Megint itt van, már ládika nélkül, ölembe vackolja magát, kétes tisztaságú kezével kibányász egy szép combot a kakaspörköltös tálból, mire észbe kapnék, megkereszteli az ingemet, a nadrágomat megóvándó azért kissé a tányérom fölé terelem a fejét, most meg a haja lóg a dermedt birka-faggyúba - istenem, egyszer ülünk tort Ángyira!

Leselkedik most annál nagyobb veszély a sokadalomra: Vencel sógor emelkedik szólásra, széket amúgy légvédelmi tűzér módra huszárosan kirúgva maga alól. Szemüvegét a homlokára tolja, bal tenyerét a gyomorszája elé teszi, mintha a szentírást tartaná benne, krákog néhányat figyelmeztetésül, közben üregükben vészjóslóan forgó szemeivel fölméri a gyülekezetet, és szól imigyen: „Én vagyok a feltámadás és az élet...” - ezek szerint tudatalattija még emlékezteti, hogy valamiféle haláleset miatt jöttünk így össze. Aztán hosszasan hablatyol az irgalmas szamaritánusról meg a kánai menyegzőről, időnként dalra fakad: „Iis-tenélő leel-kezőőjjj”, meg: „Ééé nissme-rekegy-gyet, Aaa zaaa tya-a kül-teőt...” - ezek különben szép protestáns, esetünkben baptista énekek, csak hát az öreg valahogy retrográdan mutáztatja a hangját, s a fülhallása sem az a régi légvédelmi tűzés.

Linda közben kimászik belőlem, ezt kihasználva eltűnök inget váltani, ez a cselekedetem meglehetősen tiszteletlen megnyilvánulás az öreg Vencellel szemben: őt a familia afféle szent bolondnak tartja. Mire kimosakodva visszaódlagok a helyemre, Linda az öreg háta mögött áll, bal kezében a fogyadozó kakascomb, jobbával szinkronban követi Vencel sógor ágálását. Nem szól rá senki, mintha észre sem vennék, neki sok minden megengedett, ő Józsi unokája, s családunk ezen ága számára nincsenek tabuk.

Végre. Megszomjazott alkalmi prófétánk mondatát félbehagyva tölt magának, csak aztán ül le, ledönti a három decit, s látni rajta, már el is felejtette az imént általa fölvezetett produkciót - ajaj, csak előlről ne kezdje!

Közzjáték: Jani sógor székestől hanyatt zuhan, attól persze békésen hortyog tovább, villáját szorongatja, tátog, a szemei meg nyitva. Pattanok én is, ehhez a lószomorítóhoz négy ember kell, hogy a nyári konyháig elcipelje, van ott egy rossz sezlön, valamelyik lány egy ócska linóleumot terít rá, mert ilyenkor Jani sógornál sohasem tudhatni...

Az asszonyok közben szedik le az asztalt, öreganyám már mosogatna, ha vissza nem tuszkolnák a helyére, a bor meg a desszertféle persze marad, végre rágyújthatunk, én eligazítom Lindát: „Eredj, nézd meg magad a tükörben, de alaposan, aztán szólj anyádnak, hogy mosdasson meg, de alaposan, még az sem ártana, ha valami másik pendelyt adna rád, mert ezt már elhasználtad, de alaposan. Na, ezt látná Satya bátyátok!”

Bazsalyog a leányzó, ez az „alaposan” igencsak tetszhet neki, végül eltotyog. Vencel sógort autóba ülteti a lánya, maga is nyugdíjas már, az öreg visz magával az útra egy fél kancsóval, ezt már megszoktuk, a kancsók meg amúgy is örök körforgásban vannak a családon belül; Dávid sógor bóbiskol a karosszékeben, őt nem kell vinni sehová, hiszen itthon van, csurog a nyála fogatlan ínye mögül, és hatalmasakat szellent; Géza sógor igencsak furcsán néz már, magában motyorászik; Józsi unokabátyám is letette végre a kötőt, vele kortyolgatunk, oktat: „Tudod is te, mekkora franc volt az Ángyi! Itt vagy egy évben négyszer-ötször. Tudnád, miket művelt az a Satya bátyáddal! Az dolgozott csak, mint az ökör. Mert ha bika lett volna, csak nem csupa lányt csinál. A sváb nagysága, a Bauer Lízl meg csak a lukát szellőztette. Mikor meg Satya hazament, azt rögtön feküdt is lefelé, kiforgatta a zsebeit. Tartozott is szegény mindig a kocsmában. Mit tudsz te ezekről! Na persze nem baj az, öcsém, honnan tudnád, ha egyszer nem itt voltál. Szóval a végén Satya mindig nálam tartotta a pénzét, meg Gusztinál. Emlékszel, akkor Guszt volt a bisztróban a csapos. Az a bajszos gyerek. Aztán hirtelen meghalt. Nem tudni, miben. Állítólag bevett valamit. Vagy beadták. Na, tudod mit, igyunk egyet, jobb ezt az Ángyit elfelejteni!”

Vesszük észre, alig maradtunk. Még öreganyánk tartja magát, eszegeti a süteményt morzsánként, aprókat kortyol hozzá - megy ő is mindjárt a szobájába, olvas két-három verset a Bibliából, és ledől egy órára. Gézát is elette a fene, a horkolása nem hallik: csak kicsámpázott a brisztóba. Dávid sógor félrebillent fejfel a trónszékében, tenyészbikákkal álmodik, ő lassan ötven éve tenyészbikákkal álmodik.

Érkezik Linda, maga a patyolat. Az anyja alighanem belenyomta a fürdőkádba, a haját is megmosta, nedves még, és hatalmas szalag benne. Fehér ruha, fehér térdzokni, fehér szandál. „Eszénél van a lányom?” - kommentálja a jelenséget Józsi, aztán napirendre tér a dolog fölött: „Ő dolga. Ő mossa.”

Linda igencsak töri a fejét valamiben, nagy darab almás lepényt majszol, nesze neked, fürdetés! Aztán hanyatt vágja magát a lócán, kezei élettelenül lógnak, szemeit forgatja, száját elhúzza, és óbégat: „Azannyát ennek a fájós fejemnek! Ezt látná Satya bátyátok!”

Aztán pár percre játssza, hogy alszik, közben ki-kiles a szemhéja alól: föléri a hatást.

Józsi föláll: „Foglald el magad, öcsém, én átöltözöm, van egy kis dolgom az ól körül, fél-órányi, aztán estig ráérünk.”

Mire a házba ér, Linda már talpon, kapaszkodik belém, cibál a kert felé. Nesze nekem, ez a gyerek komolyan gondolja a babája temetését!

Komolyan gondolta. A ravatal mellé készítve egy ásó. Kezembe nyomja, és mutatja a helyet a sírnak. Mit tehetek, túrom a földet a két almafa között. Linda hamar leállít: „Elég mély ez már, úgyis majd föltámad.”

Panni babát a fadobozba teszi, úgy a gödörbe. Rögtön dob rá, int, hogy temethetem. Hantot formálok, közben egy karót hoz valahonnan, alighanem valamelyik paradicsombokor mellől menekítette (ezt pedig, gyanítom, még neki sem szabad); próbálja a földbe nyomni a fejfát, tapintatosan segíték neki. Aztán csak áll lehajtott fejfel, kis idő után odasúgja: „Most meg mire vársz? Kezdd már!”

Most tehát pappá alakulok, mondanám, ha hagyná.

„Azt is mondd, hogy megboldogult! Meg a porhüvelyt. Meg hogy szeretett édesanya, és mennyek országa.” Aztán hirtelen megunja: „Na, most már ámen, és menjünk, különben is pisilni kell.”

A ceremóniának vége, ő már pár lépésnyire guggolva végzi a dolgát. Nyugodt vagyok: Józsi bizonyára még ma exhumálja Pannit, eltünteti minden nyomot akkurátusan, mert a veje, Linda apja nem igazán tartja tiszteletben a család ezen ágának mentelmi jogát, s efféle huncutságokért olykor bizony seggre verés formájában fejezi ki rosszallását...

Józsi látja, hogy megyünk előre, mondja, máris végez, igyak addig, aztán, ha van kedvem, kimehetünk egy kicsit a bisztróba kártyázni. Legalább Gézát is hazairányítjuk.

De ezt a munkát elvégezte helyettünk a teremtő, bukdácsol befelé a sógor, éppen érkezik Józsi is, fogadja nagy tisztelettel: „Na, te apád ágyékának legrosszabb folyása, látom, megszívtad magad, mint a púpúteve, ne piruettezz itten, dögölj le inkább, legalább annyit pihenj, hogy meg lehessen különböztetni a pofádat a valagadtól, mert most bajosan.” Aztán megmarkolja a hóna alatt, és odateszi a veranda végén az elfekvő rendeltetésű nyoszolyára. Aztán arcot-kezet mos, iszik egy pohárral. „Már nincs is kedvem kimenni. Olyan helyre, ahová ilyen isten barmai is bejáratosak.” Jól tudom, rövidesen ott ultizunk valamelyik szomszédal...

De közben újra benépesedik a veranda, szállingóznak az atyafiak ejtőzésből, szomszédolásból, fene tudja, honnan. Lassan és annál is halkabban folyik az eszmecsere, Dávid sógor kitartóan szuszog, Géza a sarokban szintén hangosan alszik, Józsi szerint ez nem baj: addig van csendben, míg horkol.

Linda körbejárja az asztalt, megáll mindenki mellett, vélhetően tapasztalatokat gyűjt, közben szaporán nyúlkal a süteményes tálcák felé, a hófehérkés jelmez már csak a beavatottak által azonosítható; de a lány most szokatlanul csendben van, figyel, és ráncolja a homlokát. Ágyiról huzigálja a keresztvizet mindenki, egymásra licitálva, tehetik: a lányai közül már csak Lúkekata van itt, az meg ebből úgyse fog fel semmit.

Mire aztán Ángyit valóságos vasorrú bábává avatja a gyülekezet, Satya bátyánkat egyenesen boldoggá: milyen rendes ember volt, hogy bírt az dolgozni, de szeretett is. És végtére is mindez igaz, bár az is igaz: a napi betevője úgy egy vödörnyi volt. És végképp igaz: az életben nem bántott senkit, még szóval sem, Ángyi estéli áldásaira is csak annyit válaszolt: „Mondjad csak!” Aztán a falnak fordult.

„A Satya, a Satya, meg így a Satya, meg úgy a Satya; mit össze nem beszéltek már nekem. Még hogy a disznót is csak azért ölte, mert ha ő szúrja meg, nem szenved annyit! - Linda zsémbel, keze a csípőjén, riszálja magát. - Beszéltek itt nekem! Ezt látná Satya bátyátok!”

Hirtelen mintha szoborrá válna, kivár, míg a publikum teljes erejével órá koncentráll, félreérthetetlen mozdulatot tesz kezével a homloka előtt, a szemüvegét tolja fel éppen, baljában, ott köldökmagasságban mintha az Írást tartaná, és szól imigyen: „Én vagyok a feltámadás és az élet...” Aztán megint az ángyis csámpázás, táncol, kissé dülöngél, és: „Azannyát ennek a fájós fejemnek, énvagyoka feltámadás ésazélet, naeztlátná satyabátyá tokazannyát ennekafá jósfejemnek énvagyoka...”

Ekkor Józsi elkapja a derekánál fogva, ölébe veszi: „Ebből elég, kislányom, nézze meg az ember, hát tudod, hogy torban vagyunk, nézd már, az üki is tisztára meg van rőkönyödve!” Felénk így mondják, hosszú ő-vel: rőkönyödve. „Játsszál inkább valamit szépen, ott van, ni a labdád, nekem most lett egy kis dolgom...” De Linda már torkaszakadtából üvölt, rúgkapál nagyapja szorításában: „Akkorisén vagyokafel támadásés azéletaz annyátennek...” - és most olyasmi történik, ami ember-, de legalábbis Linda-émlékezet óta soha: Józsi gyengéden, de határozottan az unokája ülepére paskol. A gyerekben elakad a szó, s az asztal körül most

valóban mindenki megrökönyödik, Józsi maga sem érti a dolgot, miközben gyengéden talpra állítja a kislányt, puszit nyom a homlokára.

Föláll, megy a kert felé, tudom, kiásni Panni rongybabát, de a sírhalmot visszacsinálja - lesz majd meglepetés a gyerekeknek, ha estére megtapasztalja a feltámadást!

Linda egy darabig áll szemlesütve, aztán végtelen lassúsággal a labdájáért indul, azzal az árnyékos falnál lustálkodó öregebbik kutyához, pattogatja a vén puli előtt a piros pöttyös gumit, közben ütemesen tátoz, hangtalan szájáról könnyen olvasom le: „Énvagyoka... nekafájós... tyabátyátok...”

A FELTÁMADÁS TÖRTÉNETE

Valóban csöngetnek, a kurva életbe, már vagy negyedszer, reggel hatkor: ki az a barom? Máskor jöhetne, de ma hajnalig dolgoztam, émelygek a kávétól és a cigarettától - na a fenébe, megnézem.

- Jó reggelt kívánok, a Szolgálattól jöttem, a nevemet ne kérdezze, azt mi nem mondhatjuk meg, a csomagját hoztam. Nem kérek elnézést a korai alkalmatlankodásért, mi mindig ilyenkor szállunk ki, természetesen minden esetben annak tudatában, hogy az érdekelt, jelen esetben ön, otthon tartózkodik, s lehetőség szerint, amikor egyedül van az illető.

Közben valami fényképes igazolványt mutatott, ami nem érdekelt, mindenesetre beljebb tessékelttem, kínáltam volna kávéval vagy itallal, de egy pohár vizet se kért. Nyiszlett pasas volt, beesett arcú, nyakba lógó haja hátra fésülve, elől erősen kopaszodott, erős szemüveget viselt. Öltönye legalább harmincéves fazon, cipője kínos műgonddal kiglancolva. Aktatás-káját le nem tette volna az istenért sem, csak a hóna alatt szorongatott csomagról kérdezte, hová rakhatja. Gépiesen beszélt, de ideges vibrálással.

Vállat vontam, hogy nekem mindegy, a kisasztalra helyezte, óvatosan, mint egy bombát, darabig igazgatta, csak azután ült le. Egyszerű barna csomagolópapírba göngyölt doboz volt, rajta a címem, számok, pecsétek. Fogalmam sem volt, mi lehet, hogy ki ez a csinovnyik, és egyáltalán miféle Szolgálattól jött. De nem kérdeztem tőle semmit, rágyújtottam és vártam, hogy valami magyarázatot adjon. Ő mereven ült, valami cukorkát szopogatott, engem nem zavart, közben legalább teljesen fölébredtem. Már a második cigarettát szívtam, amikor végre megszólalt.

- Sokat dohányzik. Mi persze ezt pontosan tudjuk. De már nem sokáig, rövidesen végleg leszokik róla.

Ezen a kijelentésén kis híján elröhögtem magam. Honnan veszi ez a figura a bátorságot. Mindenről le tudok mondani, csak a bagóról nem. Ő pedig magabiztos, akár egy hivatástudó boncmester.

- A napi hatvan-hetven szál rengeteg. Nézze csak meg az ujjait. Majd citrommal fogja eltüntetni a sárga foltokat. A bronchitisét kakukkfű és lándzsás útifű egy-egy arányú főzetével kúrálja, ebből az eszenciából kanálnyit tesz egy pohár vízbe, amelybe előzőleg egy citromkarikát vágott. Ma venni fog néhány szem citromot, majd hazafelé jövet, stanicliban, mert táská nélkül megy el hazulról.

Ez a sok marhaság már meg sem lepett, nem is idegesített, pedig ki nem állhattam az efféle enigmákat. Talán a kis ember rendíthetetlen nyugalma okozta, hogy minden szavát megjegyeztem. A receptet is, pontosan. Átvillant rajtam, hogy évek óta nem fordult elő a háztartásban citrom, se más déligyümölcs; mégis természetesnek tűnt, hogy ő csak mondja a magáét, én meg hallgatom.

- Lényegesen kevesebbet fog inni, gyakorlatilag csak étkezéskor, néha persze szomjoltás céljából, olyankor természetesen fröccsöt vagy inkább hosszúlépést, egyébként kitart a megszokott kékfrankosa mellett, de ezentúl tisztán fogyasztja. A szódavíz, pontosabban a szén-savtartalom katalizálja a felszívódás folyamatát, ezáltal hamarabb megárt a bor, nemcsak magának. Persze mindenkinek más és más módon, az ön esetében nem vezet különösebben kirívó viselkedéshez, sokkal inkább a szervezete sínyli meg; nem akarom sorolni a testi nyavalyáit, azokkal ön tisztában van, ezt mi természetesen pontosan tudjuk.

Hallgattam, mint egy se hideg, se meleg szakmai kurzust, ráértem, láthatóan ő is, aki a munkáját végezte, hülye egy hivatal, gondoltam, kora reggel rátörni idegen emberekre és érthetetlen dolgokat hablatyolni. De biztosra vettem, hogy minden kliense hozzám hasonlóan fogadja, és előbb-utóbb mindenki fölfogja, mit is akar egyáltalán.

- A jövőben sokkal többet közlekedik gyalog. Ez már az érszűkületének is jót tesz, de sokkal inkább a testi-lelki egyensúlyának, amiben enyhén szólva hiányt szenved. Maga sohasem siet, egy-két megállóra nem száll villamosra, ezután négy-ötre sem fog. Az egyébként bőséggel támadó gondolatai sokkal könnyebben rendeződnek illetve szelektálódnak. Kevésbé görcsösen fog dolgozni. Alvászavarai is rövidesen megszűnnek. Rendszeresen fog táplálkozni, és teljesen szabályozódik az emésztése. Megszűnik az, ami mostani egyedüllétében tulajdonképpen zavaró, a horkolása. Egyébiránt ez a magányos állapota is megszűnik végleg.

Föl sem merült bennem, hogy higgyem vagy se ezt az egészet, még csak viccesnek sem tartottam alapjában véve pozitív jövődöléseit, úgy fogadtam értekezését, mintha valami bonyolultabb háztartási gép használati utasítását taglalná. Éreztem, hogy lassan befejezi.

- Most még ne bontsa ki, majd ha elmentem. Különben tudjuk, hogy leghamarabb este fogja szemügyre venni, addig se aggódjon, a prospektus rendkívül alapos, teljességgel érthető, kifejezetten az ön számára készítettük, akár magát a konstrukciót, a Szolgáltatnál természetesen minden akció személyre szabott. Talál majd egy összehajtogatott dobozt, a régit rakja abba, nyolc nap múlva eljön érte egy emberünk, aki az ön esetében nem a Megsemmisítőbe, hanem az archívumba viszi. Az az úr nem fogja így föltartani. Én egyébként a magam részéről végeztem, és nem köszönhetek el a viszontlátás reményében, ugyanis amennyiben újabb csomagot utalunk, aminek igen kicsi a valószínűsége, és ha bekövetkezik is, az még igen sokára lesz esedékes, szóval azt már semmiképpen nem én kézbesítem. Hát minden jót, uram, természetesen elsősorban a Szolgálat, s csak utána a magam nevében.

Kezet nyújtott, és nem várta meg, hogy kikísérjem.

Lezuhanyoztam, erős teát ittam minden nélkül, enni a hagyományok miatt eszembe sem jutott.

Az újsággal a tér felé indultam a megszokott padomhoz, ősztől tavaszig a csapadékos napok kivételével itt szoktam átfutni a címeken, nyaranta a borozóban.

Percekig ültem anélkül, hogy akár a szemüvegemet föltettem volna, mire rájöttem, mi zavar. Az újságos olyan gépiesen szolgált ki, mintha nem lennék évek óta törzsvevője; a filléreket is visszaadva. Bosszantott a dolog, de elkönyveltem: rossz napja van.

Átmentem a kocsmába. A húsz éve ismerős csapos ahelyett, hogy töltötte volna szokásos szutykomat, megkérdezte mit adhat. „Piros fröccsöt, mit adnál. Tudod mit, adjál inkább kettőt.” És mintha csodálkozott volna, hogy tegezem.

Ki kellene mennem a mosdóba, hogy megvizsgáljam magam a tükörben, gondoltam - ez a faszfej látogatóm alighanem elvarázsolt, ezért nem ismernek meg; ám ennek ellentmondani látszott, hogy távozása után még mintha a saját arcomat borotváltam volna. Nem mentem hát ki, végre a sajtóba feledkeztem, és akkor sem néztem föl, ha valaki lépteiről is ismerős jött be. Nem tudtam figyelni még a sportrovatra sem. A poharaimat vissza sem téve köszönés nélkül kiódalogtam.

Először némi pénzt mentem fölvenni, jobb helyen van az nálam: itt biztos nem forr fel. A liftbéli tükör tanúsította, hogy én bámulok bele. A pénztáros kislány viszont megkérdezte a nevemet.

Átmentem az egyik irodába telefonálni, egyszerűbb Szegedet a község számlájára hívni, tehettem zavartalanul, senki sem volt a helyén - és a szegedi barátom megkérdezte, milyen ügyben.

Letettem, és lerohantam a lépcsőn.

Nekem azon a környéken minden és mindenki ismerős volt, én senkinek. Egy bazárban vettem egy kis kerek zsebtükröt. Percenként megnéztem magam, savanyú pofát vágva, mint aki attól tart, hogy árpa nőtt a szemén. De semmi árpa, semmi más változás, hajam-szakállam rendezett, szemeim szokásosan karikásak, látszólag tehát minden rendben, mégis kezdem utálni ezt az ábrázatot. Úgy döntöttem, aznapra minden tervezett dolgomat elnapolom, inkább csavargok egyet, mondjuk a Margitszigeten. Ma úgyse sikerülne semmi; ez a nap egyszerűen nincs.

Késő délutánig lödörögtem, kétszer is körbejártam a szigetet, néha leültem, de csak percekre, hajtott valami, pedig kifejezetten fáradtnak, vagy inkább gyöngének éreztem magam. Igaz, egész nap nem ettem semmit.

Egy körüti hentesnél aztán bekaptam két pár főtt debrecenit, mosogatóvíz-íze volt, csak a jó kis ecetes paprikát élveztem. Végül aztán megtöltöttem - és még roggyantabbnak éreztem magam. Hazafelé egy zöldségesnél vásároltam néhány szem citromot, olyan magától értetődően, mintha naponta ruháznék be efféle gyarmatárut. Egy kanna bort is vettem.

Otthon mielőtt levetkőztem volna, leakasztottam a fürdőszobai tükröt, és az ágyam mellé állítottam. Töltöttem a korsómba, majd meghúztam a kannát, kikészítettem egy üveg ásványvizet - odahaza sohasem kevertem a borhoz, kísérő gyanánt ittam.

Rejtvényt fejtettem, közben dünnyögött a rádió, amire nem figyeltem, a rejtvény ismerősnek tűnt, ezeket pofátlanul leközik több lapban is, azért gépiesen megoldottam, ittam rá, és a következő is ismerős volt. Közben bele-belenéztem a tükörbe - semmi. Aztán elaludtam, nem tudom mennyi időre, valami külső zajra ébredtem, megnéztem magam, semmi, a falnak fordítottam a tükröt. Ittam, de semmi hatását nem éreztem, csak a gyöngeséget, ami már reggel óta tartott. Aludtam, mintha behozható volna az előző éjszaka.

Reggel a zuhany sem használt, a kávé sem, a citromos (úristen! citromot csavartam bele!), szóval a citromos tea sem; csak ültem a konyhában azon az egyetlen széken, amit egyáltalán nem segg alá terveztek, ültem és játszadoztam a citromhéj-féltekékkel. A jobb kezem mutató- és nagyujját dörzsöltem velük.

Az utcán leszegett fejjel mentem, vaktában, egy idegen standnál vettem újságot, és egy ismeretlen borozóba ültem be. Az egyik lapban két kolumnányi hirdetés volt. Úgy döntöttem hát, hogy azonnal elutazom. Kimentem a Nyugatiba, vettem egy jegyet egy kisvárosba, ahol régen jártam, és ahol senki ismerősöm nem élt.

Kényelmesen utaztam, alig voltak a vonaton, a kalauz kislány feltűnően csinos volt otromba formaruhájában is; vette sztereotíp bókjaimat, és elfogadta meghívásomat egy üdítőre. A büfékocsiban természetesen nem ülhetett le, így én sem, a cigarettát visszautasította, ki nem állhatja, de azért én csak nyugodtan, mire én csakazértse; egyszer csak letette a műanyag poharat, tenyerébe vette a jobb kezemet. „Szép keze van” - mondta, és a tenyeremből megállapította, hogy valami nagyon elegáns és jövedelmező foglalkozásom lehet, nem akartam vitatkozni vele, részint, hogy ki ne ábrándítsam, másrészt mert úgyse hitte volna az igazat. Aztán hirtelen otthagyt.

Pár perc múlva visszajött a fülkémbe, és leült a lehető legtávolabbra tőlem. Egy almát kezdett majszolni, majd elővett még egyet, és följajlotta: „a kertünkben van”. Nem tudom, hogy

jutott eszembe azt válaszolni, hogy inkább egy harapást kérek az övéből. Elmosolyodott, és intett a begörbített mutatóujjával. Míg jókorát haraptam a borízú saját termésből, az ő illatát is megízlelhettem.

A városka közelében élt, ahová készültem. Mondta a falu nevét, kérdezte, hallottam-e róla; így hívják a legjobb barátomat, mondtam, és onnan is származtatja a családfáját. Elhitte, rákérdezett a barátom keresztnévére, András, mondtam, mire ő: így hívják az apját és a bátyját is. Este negyed tízre beszéltünk meg randevút. Aztán már leszálláskor sem láttam.

A városban megcsapoltam a hitelkártyámat, vettem néhány inget, alsóneműt, tisztálkodószereket. A szálloda olcsóságához képest is kopott volt; „a menyasszonyom csak estére jön” - foglaltam szobát, lepakoltam és elindultam csavarogni.

Ismeretlen helyeken általában először a temetőt keresem fel. Az otthonosság érzetét kelti bennem, ha megjegyeztem néhány a sírköveken gyakran szereplő nevet. Itt már az első parcella sorában a sajátom köszönt vissza. Nincs ebben semmi, a telefonkönyvben oldalszám szerepelnek névrokonaim, mégis hátat fordítottam és otthagytam a sírkertet.

A postahivatalban megnéztem a helyi jegyzéket: vagy tucatnyi élő is viselte itt *megkülönböztető* jeletem.

Lődörögtem és vártam az estét: mihez kezdek a szépséges és minden bizonnyal annál butább lánnyal. Közben módjával ittam és tisztességesen megebédeltem.

Estére gyönyörű volt. És az egész hét, aminek minden szabadidejét velem töltötte. Természetesen viselkedett, és mindenre, a legbanálisabb dolgokra is mondott valami versidézetet, Balassitól Pilinszkyig; elképesztő volt a pontossága.

Az utolsó éjszaka közölte, hogy hozzám költözik. Evidenciaként nyugtáztam. Reggel szolgálatba indult, én összecsomagoltam, rendeztem a számlámat, és még egyszer kísértálm a temetőbe.

Elöttem vonult egy talán húsz fős gyászmenet, hogy lemaradjak tőlük, beültem a helyi búfelejtőbe, borozás közben fél füllel hallottam, hogy közel százéves bácsikát temetnek, még tizenkilences *komonista* volt, sántára is verték a csendőrök, aggregény maradt.

A szertartást nem úsztam meg, nem mentem közel, de tisztán hallottam az öreg papot, aki a sír szélén az Úr által legközelebb elszólítandó testvérünk lelki üdvéért való imádkozásra buzdított. Megborzongtam és elindultam a pályaudvarra.

Hazafelé egy rézorrú fogatlan pasas kezelte a jegyemet, és éreztem, hogy „az én kis bakter úrnőmmel” szőtt elképzeléseimet máris semmisnek vehetem - a fenébe, a lányom lehetne. A fenébe. Lenne inkább a lányom.

Berúgtam aznap rendesen. A postát sem bontottam fel, az órát sem húztam fel, enni se ettem, végül ruhástól aludtam el, mélyen, álom nélkül. Úgy ráztak fel.

- Rögtön hat óra, Uram, tudjuk, hogy még szívesen aludna, de a dolog halaszthatatlan - darálta a tagbaszakadt fiatalember, aki mögött még ketten álltak; és a csomagra tette a kezét. - Letelt a nyolc nap, Uram, mi tudtuk, hogy ön nem tesz eleget a Szolgálat utasításának, ezért voltunk kénytelenek behatolni, ezt azonban ne tekintse magánlaksértésnek, nekünk erre felhatalmazásunk van, mint sok minden másra. Ígérem beavatkozásunk teljesen fájdalommentes lesz, mondhatnám észrevehetetlen, mint az eddigi esetekben, amelyekre ön persze nem emlékezik, nem is emlékezhetsz. Nem kell semmiféle előkészületet tennie, maradhat nyugodtan így az ágyában. Különben mindent magam hajtok végre, a kollégáim csak néma asszisztensek, a

Szolgálat így írja elő, elsősorban mint hatósági tanúk vannak jelen. Kezdjük is, kérem, maradjon nyugodtan.

A magam számára is meglepően nyugodt voltam, mintha csak egy hajnyírásra készülnék. Feküdtem hanyatt, rá sem gyújtottam, csak amikor az egyik segéderő, vagy inkább segédhóhér kávéval kínált. A sajátomból, elvárásaimnak megfelelő mennyiségben, koncentráltságban és hőfokon. Míg szürcsöltem, szándékoltan ordenáre módon és flegma pofával, a pasas, illetve ítéletvégrehajtottam, mert már biztosra vettem, hogy valami efféléről van szó, szóval a fickó komótosan kibontotta a csomagot, kisollót és valami szikeféleséget használt, mint egy boncnok, egy borítékot emelt ki belőle, az is többretegű lehetett, és kihámozta belőle a Használati Utasítást. Géphangon olvasta:

„Az Ön személyisége Szolgálatunk eddigi erőfeszítése, többszöri beavatkozásunk ellenére sem illeszkedik kellő módon Rendszerünkbe, rendkívüli intelligenciája, ambíciózus alkata, munkabírása, alapjában véve helyes orientáltsága ellenére sem.

Fentebbi érényeinek megbecsüléseként Intézményünk különös figyelemmel kíséri minden megmozdulását, ez rengeteg munkánkba kerül, nem is beszélve az anyagiakról. Eddigi három korrekciós kísérletünk kudarcot vallott, így vagyunk kénytelenek a végső pillanatban az utolsó, legradikálisabb beavatkozást végrehajtani. Többet az Ön pszichéje nem viselne el, amennyiben mégis, a Rendszer számára értéktelen alannyá válna.

Célunk az Ön számára is kedvező egyensúlyi helyzet megteremtése; a Szerkezet, vagyis a Rendszer infrastruktúrája jellegénél fogva kompromisszumot nem köthet egyénnel, ergo az Ön esetében is kész beilleszkedési stratégiát dolgoztunk ki.

Ahhoz, hogy a továbbiakban együttműködésünk végre zavartalan legyen, alapjában meg kell szüntetnünk cselekedetei gyakorta spontán voltát, pontosabban legalább utólag motiválnunk kell azokat.

Meggondolatlanul teremtet és szakít meg kapcsolatokat, ezeket tartalommal megtölteni vagy értelmetlen voltukra rávilágítani kizárólag a Szolgálat apparátusa képes.

Munkáját jól és lelkiismeretesen végzi, ám annak hatékonysága, egyszerűen a felhasználhatósági mutatója igen alacsony, éppen az illeszkedés hiányos volta miatt. Szolgálatunk most lehetővé teszi önnek a tökéletes beépülést.

Ön számunkra mindenképpen értékes ember, bizonyos céljaink potenciális megvalósítója, ezért időzítettünk egy elemet, melynek segítségével felidézheti és rögzítheti az Önnel az elmúlt nyolc napban történeteket. Ezt azonban azonnal meg kell tennie; az időzítés mindössze néhány óráig tart. Jegyzeteit természetesen nem publikálhatja, különben sehol sem vennék azokat komolyan, a maga számára is érthetetlenek és hihetetlenek lesznek.

Ön most nem a maga ura, tudata teljes mértékben kikapcsolt. Amikor visszanyeri, ne érdekelje, hogy elkábítottuk, hipnotizáltuk vagy egyszerűen csak aludt. Mindenesetre magához térve valósággal újjászületettnek fogja érezni magát.

Alapvető képességeit, pszichés potenciáját természetesen érintetlenül hagyjuk, beavatkozásunk személyisége visszahúzó elemeit érinti.

Kívánunk Önnek jó beilleszkedést.

Központi Személyiség Ellenőrző és Regeneráló Szolgálat Rendkívüli Esetek Főosztálya”

Állati jól vagyok, nagyokat röhögök, miközben olvasom ezt a két hete készült följegyzést.

De amúgy is jól vagyok, köszönhető ez alighanem Katinak, aki azelőtt, ahogy ő mondja, vasúti jegyvizsgáló volt, most sikerült elhelyeznem titkárnőnek egy szerkesztőségbe, és jövőre egyetemre akar menni.

Meg alighanem az is számít, hogy abbahagytam a dohányzást. És alig iszom, szinte csak étkezéshez. Kis pohár vörösbort, tisztán.

Kati reggelenként ágyba hozza a reggelit meg az újságokat. Jó ötlet volt tőle, hogy fizessek elő, nem kell naponta lemennem.

Mielőtt elindul otthonról, megfőz és kitakarít. Néha mos. És naponta háromszor egy egészen elviselhető teafőzetet itat velem, kakukkfűből és lándzsás útifűből, egy citromkarikával a bronchitisem ellen. Mostanában alig köhögök, és állítja, hogy nem is horkolok. Ez utóbbit alig akarom elhinni. Fogytam két-három kilót. Rámfért. A nadrágjaimon veszem észre.

Ha elment, rögtön leülök dolgozni. Érdekes, mostanában semmi fanyalgás a cikkeim ellen, sőt. Több helyről is megkerestek, hogy dolgozzam nekik. Egészen jó ajánlatok.

Egy ideje mintha hangsúlyosabban köszönnének az utcán. Azok is, akiknek a nevét sem tudom. Talán mert egymás után kétszer szerepeltem a tévében, ha csak percekig is.

Jó a közérzetem, mintha kicseréltek volna. És határozottan érzem, hogy ez az állapot tartós lesz.

Azelőtt nem álmodtam soha, illetve reggel nem emlékeztem rá. Mostanában minden éjjel, és egészen szórakoztatóakat. Mindig el is mesélem Katinak. Érdekes, csak ma nem, pedig ez volt a legmurisabb.

Egy idegen város temetőjében sétáltam, a temetőket mindig megnézem. De itt egy egész parcella minden sírkövén az én nevem állt.

KIS KETTŐ PÉTER ÁLDOZAT

(gyászinterjú)

- Mondanak szegénykéimre minden rosszat, hogy így ivott meg úgy ivott, hogy abba is pusztult bele, gonoszak az emberek, pedig a szíve vitte el az uramat, az a drága jó beteg szíve, a boncolás is azt hozta ki, hát kell annál több? Mert nagy szíve volt, túlságosan is nagy. Annak lett ő az áldozata.

Az a kettő a nevében a Munkásörsegből maradt rá, mert munkásör volt egészen a feloszlatásig, hát akkor kapta az első infarktust szegény, szóval úgy lett ő kettő, hogy amikor belépett, ő úgy mondta, berukkolt, szóval volt már akkor ott egy másik Kis Péter, így hát az lett az egy, az uram meg a kettő.

A Munkásörsebbe úgy ment, hogy biztatták rá, neki magától eszébe sem jutott volna, de aztán nagyon megszerette. Azért agitálták be, mert különben párttag volt, szakszervezeti tag volt, amikor meg az ment, még sztahanovista is. Amikor annak vége lett, akkor rakták be a tanműhelybe oktatónak. A sógorom, az öccse akkor is tette a megjegyzést: jól tették veled, Petyka, ők is tudják, hogy könnyebb tanítani, mint tanulni. Mondhatta neki az uram, hogy egy új embert vettek föl, azt rakták a gépére, csak kell valami munkát adni neki, ha már ott van. Különben könnyebbség lett neki az a tanmesterkedés, mert amikor vége lett a nagy felajánlásoknak, nem kapott maga mellé két segédmunkást, mint azelőtt.

Persze az a rosszmájú Pali sógor akkor is csak tette rá a megjegyzést, úgy mondta neki: „te munkásörző.” A párom kikérte magának, mire meg azt mondta, azért van az egész bolhacirkusz, így mondta, hogy őrizték a munkásokat, nehogy megint kimenjenek az utcára, mint a forradalom alatt. Így mondta: forradalom. Magyarázhatta neki az ember, hogy ők a nép érdekét védik, meg a vívmányokat.

Amúgy a pártban is megbecsülték, egyszer volt csak fegyelmije. Ünnepség volt náluk a gyárban, annak az évfordulója, amikor negyvenötben az oroszok elfoglalták Budapestet. Ő meg előtte az öltözőben úgy találta mondani: „mikor a főváros gazdát cserélt”. Másnap már hívták a pártirodára, aztán a legközelebbi taggyűlésen önkritikát kellett gyakorolnia. Pedig csak az öltözőben mondta. Akkor kezdett olyan marhamód inni, mert az a dolog nagyon fájta neki. Azelőtt is ivott rendesen, csak akkor még nem volt a lelkemnek ilyen súlyos oka. Az meg még tetézte, hogy a sógor, az a gyilkos nyelvű így kommentálta az ügyet: „csak meggyóntál, te antikrisztus?”

Különben az a szemét még a fiunkat se kímélte, a Petikét. Mert azt is úgy neveltük, rendes mozgalmi módon. Beadtuk kisdobosnak, aztán úttörőnek. Különben elég jó tanuló is volt, már csak az apja érdemeire való tekintettel is. Hát egyszer csak behívtak mindkettőnket az urammal az igazgatóhoz. Kiderült, a mi fiunkkal akarta fölmondani az osztályfőnöke az úttörő pontokat, az a málészájú meg rázendített a Tízparancsolatra. Akkor leváltották az őrsvezetőségről, csak helyettes lett, nagyon a szívére vette a kis majom, még jó, hogy az is el nem kezdett inni, hát mert még gyerek volt. Az apja aztán elverte, hogy nézni is rossz volt, az anyját meg, mármint az anyósomat jól lebarmolta. Mert ő tömkölte a kölök fejét ilyesmivel. Ő már csak egy ilyen csökevény, mondta rá az uram, én ezt nagyon csúnya szónak tartottam, de kioktatott, hogy erre ez a pártszerű kifejezés. Anyósna különben rendes volt az öregasszony.

Az a gané sógor csak röhögött az egészen, annak semmi nem volt szent, zrikálta a gyereket, hogy: „fogadjunk, csak ott kapták föl a fejüket, a ne paráználkodjál!”

Aztán amikor a Petike már ifigárdista lett, mert már KISZ-tag volt a szakközépben, volt pofája Kádár-jugendnek hívni. De a fiam szerencsére föl sem vette, ő inkább arra volt büszke, mennyivel szebb meg modernebb az egyenruhája, mint az apjáé. Persze azért jól mutattak ők ketten egymás mellett, ki-ki a saját gúnyjában. Le se szarták a Palit. Az meg akkor meg se mukkant, amikor az egyik április negyediken a gyerek mondta az ünnepi verset, máig emlékszem a címére: „Kopogó bakancsok”. Nagy tapsot kapott, biztos voltam benne, ha a közönség nem csupa munkásőr, egyik-másik meg is könnyezi. És akkor is fönn állhatott még az emelvényen, amikor az apja átvette a kitüntetést. A pénzből aztán ő kapott egy farmert.

Már túlesett a második infarktusan az én drága párom, le is százalékolták, de persze nyugdíjasként is megmaradt munkásörnek. Az ivástól teljesen eltiltották az orvosok, csak lassan, fokozatosan szokott vissza, de különben semmi baja nem volt. Hogy azt a ballépést elkövette, aminek végül az áldozata lett, abban is közrejátszott az ital, de hát nem egyedül volt ő akkor, inni sem egyedül ivott.

Úgy történt, hogy valami nagy hadgyakorlatot tartottak valahol Pesttől nem messze. Sok ilyenben vett ő már részt, mindig hadirokkant állapotban került haza, de ez egy különleges dolognak ígérkezett. A nagy összevont hadgyakorlat egyik részeként a munkásöröknek kutyák bevetésével el kellett fogni két veszélyes dezertőrt. Ezek közül az egyiknek őt jelölték ki. Amikor ott lesz az egész Országos Parancsnokság! Nagyon készült arra a napra. Próbát is tartottak. Neki a társával egy tanyán kellett rejtőzködni, egy kollaboráns parasztnál. Persze a kollaboráns is munkásőr volt, rendes téesz-tag. Neki volt a legjobb dolga: otthon ült a saját vackán, a saját civil ruhájában, ihatta a saját pálinkáját, az ablakon se kellett kinéznie, mégis bekerült a naplóba mint kiválóan működő kollaboráns bajtárs. Csak arra kellett figyelnie, hogy időben útnak indítsa a dezertőröket a külön ez alkalomra föllállított madárijesztőhöz a krumpliföldön keresztül, mert ott kellett fogságba esniük.

No az uramékat jóval idő előtt kivitték dzsippel a tanyához, ahol a kutyák már meg voltak kötve. Közben zuhogott az eső, és igen hideg is lett. Fázni azért nem fáztak, mert vastag pufajka volt rajtuk. A házban meg miután bementék a jelszót, ami a biztonság kedvéért föl volt írva nekik, csak a cédulát rögtön meg kellett enniük, a kollaboráns mindjárt megkínálta őket pálinkával. Aztán vártak az indulásra.

Egyszer csak látnak egy piros jelzőrakétát, ami azt jelentette, hogy az akció egy órával el van halasztva. Gondolták, biztosan azért, hogy a vezérkarnak fölverjenek valami sátrat a megfigyelő bázison abban a nagy zuhéban. Akkor a kollaboráns elkezdte bögetni a motorját, ez meg azt jelentette, hogy vették az utasítást. Ilyen jó volt az együttműködés a Munkásörség és a dezertőrök között.

Aztán még egy rakéta, még egy bögetés, még egy óra, még egy kis pálinka. Szóval berúgtak, mint a számár, az órát se figyelték. A kutyás járőrök miután hiába hajkurászták őket a madárijesztő körül, bementek a tanyára, és rögtön megállapították, hogy az ellenség elfogásra teljesen alkalmatlan. Azt találták ki, hogy adják oda a sapkáikat, jól besározták mind a kettőt, azzal mentek vissza, és jelentették, hogy a két imperialista ügynök minden bizonnyal beleveszett a mocsárba.

Nem fújták fel nagyon a dolgot, csak szégyen lett volna, még az újságban is lehoztak egy képet az elfogásról, persze az egy régebbi gyakorlaton készült.

Ám aztán az én páromnak kitelt a becsülete. Nem szerelték le, mert azt meg kellett volna indokolni, és akkor talán kiderül az egész disznóság. De aztán nem engedték a tűz közelébe többet. Se díszszemlére, se lövészetre nem mehetett, csak az egyik régi bajtársa ravatalánál engedték őt állni. Még jó, hogy a ruháját kinn hagyták nála.

Ennek a mellőzöttségnek lett ő az áldozata. Attól kezdve szótlanná vált, a gyerekkel se nagyon beszélt, pedig akkor már a Petikénk párttitkár volt, azelőtt sokat politizáltak. Csak ült az én öregem naphosszat, lapozta a régi munkásörűségeket, igazi ünnep volt neki, amikor megjött az új, meg még amikor nagy ritkán belebújt a mundérba, kiállt a körfolyosóra, hadd lássák a házbeliek, hogy azért megvan ő még.

Amikor bejelentették, hogy feloszlik a Munkásörűség, mintha teljesen megzavarodott volna. Már hozzám se szólt, csak téblábolt a lakásban, zabálta a pálinkát meg dudorászott. Közben ugye szétment a párt is, ő maradt a régiben, persze a Petikénk ment az újba, de az apja arra se szólt, beletörődött, hogy az a modernebb. Úgy voltak ezzel is, mint annak idején a munkásör meg az ifigárdista egyenruhával. Arra is csak sóhajtott, mikor megtudta, hogy az unokái cserkészek meg hittanra járnak. Aztán meghalt.

Nagyon szép temetést fizetett neki a fiam, csak azt nem engedte, hogy a mundérban tegyék a földbe, nem tudom, miért. Petikénk most valami vállalkozó, nem tudom, mivel foglalkozik, nem is mondja, csak azt hajtogatja: „Ne félj, mamikám, akármi lesz is, mindig számíthatok azokra, akikkel annak idején együtt gajdoltuk március tizenötödikén a Petőfi-szobornál, hogy a párt és a KISZ győzelemre visz!” Biztosan úgy is van, mert nagyon szép háza meg autója van. De nagyon ritkán jön, még a két fia inkább.

Hát így vagyok most, egymagamban, kijárok a sírhoz, itthon meg néha kiveszem a mundért, belebújok, egész jól passzol rám, nem billegek a tükör előtt, csak becsukom a szemem, és olyankor mintha az én drága jó uram simogatna.

A FUTBALLPÁLYA

A mi városunk legszebb részén van a futballpálya. Ez a régi kertváros, errefelé alig van emeletes ház, kétemeletes meg csak kettő, a régi iskola meg a régi rendelő. Az utcák nem valami szélesek, de hál' istennek nagy forgalom sincs, és végig szép öreg fák: gyertyánok, platánok, hársak. A futballpálya körül meg jegenyék.

A futballpálya annak idején társadalmi munkában épült, én magam is ott voltam kora tavasztól az átadásig vagy húsz vasárnapot, erre büszke is vagyok, az emléklapot eltettem, amihez akkor még egy egész éves ingyenbelépő is járt. Pedig amúgy nem voltam oda a társadalmi munkáért, csak nekem nehéz lett volna kibújni, mert ugye családom se volt. Még akkor mentem szívesen, amikor a saját járdánkat betonoztuk, mert én is itt kaptam lakást, éppen amikor tíz éve voltam a vállalatnál. Egy régi sváb ház hátsó részében három helyiséget. Fürdőszobát már én építettem, amikor a gázt bevezették, majdnem mindent magam csináltam. Szóval most már teljes a komfort, főleg mióta telefonom is van.

Egy idő óta, most már vagy két hónapja, furcsa telefonokat kapok. Az elsőt nem is vettem komolyan, csak eléggé bosszantott, mert este tizenegy után hívott, épphogy elaludtam, na, meghallgattam a süket dumáját, aztán szerencsére elég hamar sikerült visszaaludnom.

Aztán reggel, zuhanyozás meg borotválkozás közben gondolkoztam el rajta. Rekedtes, vagy inkább talán olyan borízú hangja volt, nem mutatkozott be, az én nevemet viszont tudta, vissza is kérdezte. Szóval nem téves hívás volt. Végiglapoztam a telefonszamos füzetemet, de senki ismerősömet nem tudtam e mögé a hang mögé képzelni.

Különben valami ilyesmit mondott: készüljek föl a legrosszabbra, ő már mindent eldöntött (de lehet, hogy úgy: ők már mindent eldöntöttek). Meg hogy ugye én is tudom, az útjaink rövide-sen keresztezik egymást (ez kifejezetten hülyén hangzott, akárcsak valami maffiás filmben); meg hogy legjobban tenném, ha megírnám a végrendeletemet, arra azért még kapok időt satöbbi.

Én akkor lezártnak tartottam a dolgot, gondoltam, valaki szórakozni akart velem, elváltoztatta a hangját, vagy a szájába vett valamit, vagy lehet, hogy csak jól berekedt, mit tudom én, még az is lehet, hogy nem is velem akart szórakozni, elég gyakori nevem van, csak itt a mi kis- városunkban nyolc előfizető viseli. Mindenesetre korábban is rájöhetett volna a bolondóra, végtére is nem kértem tőle ébresztést.

A fenébe, végül is nem történt semmi különös, összeszedtem magam és bementem a munka-helyemre.

De aztán másodszor is hívott. Akkor legalább nem éjszaka, viszont annál rosszabbkor. Irént vártam éppen, mert kedd volt, és Irén mindig kedden és csütörtökön jön, néha szombaton is, de az ritka, mert a vasárnapokat úgyis mindig együtt töltjük. Vagy kiruccanunk valahová, vagy nála.

Irént is a futballpályán ismertem meg, amiben semmi furcsa nincs, mert ő tanárnő itt a mi kertvárosi iskolánkban, és egy szüneti napon az osztályát hozta ki, én meg, mert éppen sza-badságon voltam, ott söröztem a büfében. Aztán ő is beült, mert csak ott volt egy kis árnyék, onnan nézte, ahogy a gyerekek fociznak, meg persze ütik-vágják egymást az edzőpályán. Közben ő is megivott egy pohár sört, és valahogy szóba elegyedtünk. Látásból ismertem én őt, azt is sejtettem, hogy tanárnő az iskolában, azt már ő mondta, hogy rajzot meg földrajzot tanít. Különben itt, a kertvárosban a régebbiek látásból mind ismerik egymást. Szóval beszél-gettünk, hogy ő is egyedül van meg ilyesmikről, én aztán meg akartam hívni még egy pohár sörre, de nem kért, végül egy kávét mégis, mire magamnak is azt kértem, a csapos meg csak

bámult. A vége meg az lett, hogy a következő szombatra meghívott az iskolába, mert akkor nyitottak egy kiállítást, amit ő szervezett. A festő a mi városunkból került föl Pestre. Én mindenestre még ilyen nevet sem hallottam soha.

Elmentem persze, a művész egy jópofa korombéli gyerek volt, furcsállottam, hogy nem ismertem, még a családját se, de aztán kiderült, hogy már tízéves korában fölkerült. Mindenesetre elég furcsa képei voltak, lófejű meztelen férfiak meg ilyesmi, egyik-másik egészen vicces volt, de az az igazság, hogy nekem az egész nem nagyon tetszett. Persze az is az igazság, hogy nemigen értek én az ilyen modern művészi dolgokhoz.

Ez még akkoriban volt, amikor a telefonomat beszerelték. Azóta járunk együtt Irénnel, többször gondoltam már, hogy éppen el is vehetném, de ilyesmire ő még célzást se tett soha. Jól megvagyunk így.

Szóval, másodszor is jelentkezett az illető, pont egy ilyen keddi napon. Megint a nevemen szólított, és követelte, hogy szinte betűzve mondjam vissza neki. Aztán beleröhögött a kagylóba, de úgy éreztem, mintha közvetlenül az arcomba röhögne, és már mondta is: „Meg fogsz döglenni. Ez már eldöntött dolog. Tudod te nagyon jól, miért. Benne vagy nyakig, tudod, hogy nem szállhatsz ki. Gondolkoztál volna hamarabb. Bár azzal se mész sokra. Tudod, hogy mi nem a Tudományos Akadémia vagyunk. Iparkodj azzal a végrendelettel.” És megint röhögött, aztán letette. Nekem még a kezemben volt a kagyló, amikor Irén csöngetett. Volt persze kulcsa, de mindig csöngetett előbb, és csak aztán nyitotta az ajtót.

Az esténk ugyanúgy telt, mint máskor, tálaltam a vacsorát, Irén mindig nagyon dicsérte a főztömet, akkor éppen vörösboros marhasült volt, aztán megágyaztunk, a Híradót, mint mindig, az ágyból néztük, közben ittunk egy pohár vörösbort, aznap nekem valahogy nehezen ment. Irén aztán, mint mindig, hazament, de előtte persze elmosogatott.

Irén nagyon rendes nő. Az egész életéről nem sokat beszélt, csak annyit, hogy férjnél sohasem volt, és hogy már nem élnek a szülei. Én sem sokat mondhattam magamról, a szüleim nekem is elmentek már, testvérem sincs. Azt azért elmondtam, hogy valamikor jó tornász voltam, az érmekeket is megmutattam, ő kérte. Csináltam száz fekvőtámaszt, egy csöppet sem izzadtam bele, ő megdicsért, és akkor mondta el, hogy ő gyerekkorában nagyon súlyos betegségen esett át, ami miatt gyereke sem lehet soha. Ezen elgondolkoztam, mert nekem az életemben eszembe sem jutott, hogy gyereke is lehetne, azt hiszem, akkor se hiányozna, ha elvenném Irént.

Ennek a telefonálónak ismernie kell engem. Sőt Irént is. Ezt néha elárulja, amikor beszédesebb kedvében van. Tudja, hol dolgozunk, meg hogy hol lakik ő. Sőt újabban az Irén-féle napokon nem hív. Én különben minden alkalommal megkérdezem, kihez van szerencsém. Ő erre csak röhög, illetve egyszer mondott annyit: „Meg fogod tudni időben. De akkor már nem mész vele semmire. Az már a kivégzésed estéje lesz.”

Egyik alkalommal nagyon rossz hangulatban talált meg. Szerda vagy péntek kellett hogy legyen, mert Irén előző napi rossz kedve ragadt rám, és elég tartósnak bizonyult. Már az is furcsa volt, hogy egyáltalán nem röhögött. A hangja sem volt olyan rekedt, és sokkal lassabban mondta: „Na ide figyelj, nagyokos. Én sem lopom az időmet. Igyekezz azzal a végrendelettel, mert szeretnék már túl lenni a piti ügyeden. Rövidesen találkozunk, azt is megmondom, hol. A futballpályánál, pontosabban mögötte. Tudom, hogy gyakran jársz arra, és szereted azt a környéket. Ne félj, gyors leszek és pontos. Majd eléd lépek, hogy láthass, és csak egyszer lövök. Közelről és pontosan, mondtam, hogy nem kell félned. És már unom a telefonálgatást.”

Ez volt az az eset, amikor egész éjjel nem tudtam aludni. Meg se próbáltam, csak ültem meg járkáltam le-föl, sokat szívtam, és elég sok bort is ittam. Igen, másnap reggel bementem a vállalathoz, és kértem egy nap szabadságot. Persze akkor szerda kellett legyen, mert ugye, ha

péntek lett volna, akkor szombaton ugye nem kellett volna bemennem. Ez ilyen egyszerű, ha ugye végiggondolja az ember.

Szóval, csak virrasztottam, és sokszor végiggondoltam az egészet. Azt továbbra sem tudtam, ki lehet ez a telefonáló, de ugye megígérte, hogy majd elém lép, akkor majd láthatom. Biztosan úgy fog tenni, mert amikor megígérte, hogy kedden és csütörtökön békén hagy, azt is betartotta rendesen. Furcsa ember ez, akárki is legyen. Sorra vettem a lehetőségeket. Először is lehet egy közönséges bolond. Elmebeteg. Valamit megtudott rólam, és most visszaél vele. De mit? Végül is én nem csináltam semmi olyasmit. Én bíróságon egyszer jártam, mint tanú. Amikor az a csúnya baleset volt a vállalatnál. Ahhoz sem volt semmi közöm, ott se voltam, engem csak a körülményekről kérdeztek, mint régi embert. Persze nem ítélték el senkit. Helyes is volt az akkor. Mert az volt a hibás, aki a balesetet szenvedte. Aztán még közlekedési kihágásom se volt, pedig több mint tíz évig motoroztam. Akkor adtam el a motort, amikor az egyik fiú a vállalatától nyakát törte. Akkor elment a kedvem az egésztől. Annak a fiúnak a sógora vette meg a motoromat. De ez már régen volt. Még Irént sem ismertem. Tényleg, Irén nem is tudja, hogy én valamikor mennyit motoroztam. Meg is kérdezem, nem szeretne-e. Ha nem fél mögöttem, komolyan veszek egy jó kis motort. De most nem ez az első.

Szóval az is lehet, hogy ez az illető egyáltalán nem dilis. De akkor meg miféle? Gengszter? Vagy talán valami ügynökféle? De hát a francba, nem vagyok én se kábítószercsempész, se kém, se semmi. Én egy egyszerű technikus vagyok, hál' istennek már főművezető, az első munkahelyemen vagyok, és innen is fogok nyugdíjba menni. Ha lehet. Még párttag se voltam soha. Sőt már a szakszervezetnek sem. Hát mi bűnöm van nekem, amiért valaki bosszút akar állni? Mondjam el az egész históriát Irénnek? Az nem lenne jó. Mostanában néha amúgy is elég rosszkedvű. Szó se lehet róla, ez nem rá tartozik. Ha a rendőrségre mennék, még ki is nevetnének. Erre már gondoltam régebben is. Legjobb lenne nem foglalkozni az egészszel.

Tegnap mondtam a motor dolgot Irénnek. Erre ő, hogy soha életében nem ült motoron. De persze nem fél, sőt. Mondtam, hogy megbízhat bennem, nem voltam soha egy száguldó örült, semmiféle balesetem nem volt, a jogosítványom is rendben, arra vigyáztam. Mondta, hogy megbízik bennem, de azt kéne előbb csinálni, hogy kölcsönzünk egy gépet, teszünk vele egy-két kirándulást, hogy megtudja, milyen. Aztán majd meglátjuk. Meg hogy mi lenne, ha inkább vennénk egy autót, mert neki is van spórolt pénze. Azt nem mondta, mennyi, ami persze engem nem is érdekel, magam is tudnék venni egy autót. Aztán hazakísértem, amit ritkán szoktam, mert ő mindig elhárítja azzal, hogy pár perc az egész, és ez milyen egy csendes, biztonságos környék. De most kivételesen hazakísértem, és visszafelé jutott eszembe, milyen jó ötlet is ez az autó. Ez egy közös dolog lenne, ami aztán még jobban összekötne minket. Bár nem panaszkodhatom, nagyon jól elvagyunk mi így is, mindenféle autó nélkül. Csak ha mégis vennénk egyet közösen, az már majdnem olyan lenne, mintha összeházasodnánk. Majd meglátjuk.

És ahogy ballagtam haza, szabályosan érezni lehetett, milyen békés, csendes környék ez. Mintha csak a hatalmas fák vigyáznának a nyugalomunkra. Platánok, gyertyánok, hársak, na meg a jegenyék a futballpálya körül. Még ezek az utcanevek is szépek. Harangvirág utca, Liliomos utca, Fenyő utca. Na meg az Erdő utca. Abban lakom én.

Az emberem különben rég jelentkezett. Na nem mintha hiányozna. Bár az az igazság, hogy már kezdtem megszokni. És én úgy vagyok vele, hogy amit az ember megszokik, az már félig-meddig jó. Mint például az embernek a munkahelye. Vagy otthon a bútorai. De még a ruháimmal is így vagyok. Mindig galibás, ha valamiből újat kellennem, igyekszem is mindig az előzőhöz hasonlót keresni, akár cipőből, akár mondjuk zakóból. Egyszer kifejtettem ezt így Irénnek is, ő erre egy darabig csak nézett, aztán a csendes mosolyával azt mondta, ő nem szeretné, ha őt is csak úgy megszoknám, és akkor már félig-meddig jó lenne.

Mondtam neki, hogy ez persze más, csak annyiban más, mint ahogy mondani szokták, „lakva szokik az ember”, mert hát mi végül is egy héten háromszor már majdnem együtt lakunk, és ugye az évek alatt csak-csak megszoktuk egymást. Ő azt felelte, régen rossz, ha két ember megszokásból van együtt, meg hogy nekünk szükségünk kell legyen egymásra, persze nem úgy, mint egy pár cipőre, én meg mondtam, hogy hát persze, nem is úgy gondoltam, de valahogy csak nem tudtam megmagyarázni neki az egészet, hát hagytuk is a témát.

Szóval, a pasas nem hív, pedig már hogy megszoktam, komolyan lehet, hogy már mégiscsak hiányzik. Legalább olyankor van min rágódnom, úgyis néha úgy érzem, mintha nem lennének gondolataim. Lehet, hogy vége van az egész hülyeségnek. Valószínű. Akkor viszont elmondom az egészet Irénnek. Ilyen fontos dolgokban nem szabad titkolózni. Érdekes, Irén sem hív, pedig minden este szokott. Kilenc óra elmúlt, ennél korábban szokott. Megnézem, vonal van. Nem érdekes, átmegyek hozzá a Park utcába. Na végre. Ez csak ő lehet.

Nem. Ez az emberem. Úgy beszélek vele, illetve ő énvelem, az egyik lábamon cipő, a másikon még papucs. Nagyon furcsa a hangja. Egyáltalán nem rekedt, de persze így sem ismerős. Ezek szerint csak jól meg volt fázva. De hát hónapokig? Akkor inkább valószínű, hogy elváltottatta. Nagyon lassan beszél: „Elegem van belőled. Ez az utolsó telefon. Túlesünk a dolgon, hamarabb, mint gondolnád. A mihamarabbi viszontlátásra.”

Húzem a másik cipőmet, most már mindegy, így is elmondom Irénnek, hogy megint jelentkezett. Ha egyszer elhatároztam. Kabátot nem veszek, jó idő van. A redőnyöket még leeresztem, bezárok rendesen, és már látom magam, ahogy kifordulok az Erdő utcából, Harangvirág utca, Hosszú utca, aztán a kis névtelen köz, ott a futballpálya mögött a jegenyéssel, és annak a végén kezdődik már a Park utca...

ILON

Van egy festő barátom. Nem valami híres festő, akinek kapkodnak a képei után, kiállítania is ritkán sikerül, akkor sem a legfényesebb galériákban, képet eladnia még ritkábban - ő egyszerűen egy jó festő. A *tehetséges* szót, ha rá vonatkoztatják, visszautasítja: „Jó iparos vagyok. Kitanultam a mesterséget.”

Sokévi hányattatás után sikerült egy szolid műteremlakáshoz jutnia, ahogy mondani szokták, önerőből. Mi, a barátai mintha jobban örültünk volna a dolognak. „Most, hogy bekvártélyoztam, veszem észre, túl *flancos* ez nekem. Nem fogok tudni én itt dolgozni.”

Néhány hónap múlva váratlanul elvált. Hogy miért, nem mondta, nem is kérdeztük. A *flancos* műteremlakást kettőre cserélte, egy tisztesebbre a családjának, meg egy józsefvárosi földszinti egyszobásra, azzal a feltétellel, hogy az Önkormányzat engedélyezi neki egy üvegezett veranda építését.

Ott dolgozott aztán, az udvari lakók derülésére. Ez a derülés rövidesen igencsak hasznosnak bizonyult: sorra jöttek: ugyan készítsen róluk, gyerekükről, akárkijükről portrét. Nehezen állt rá a dologra, de hát jó pénzt jelentett adómentesen. Mindenesetre megfogadta, hogy erre heti két napot pazarol, és kutyákat nem vállal. Én ezeken a napokon általában távol maradtam.

Más napokon annál kevésbé, a festő barátom ugyanis szeretett munka közben beszélgetni. Akár a fizető modellekkel is - a fizetettekkel a legritkábban sikerült.

Volt ott a festő háza előtt egy pad, délutánonként szeretett oda kiülni, úgymond „vizuális élményt szippantani”. Ott ismerkedett meg Ilonnal.

Ilon valami találmányra szabott csiricsáré nyári ruhában, lábán a bütykeit és kalapácsujjait látni engedő ócska szandállal, kezében valami kukázott retiküllel hadonászva ágált a járda szélén, az autósokat szapulta. „Örült dilis hülye barmok, csak mentek mint az örült hülye barmok, nem tud az ember átmenni töletek a másik oldalra, örült dilis barmok, hülyék...” - és újra meg újra. Kifulladásra lecsapta magát közénk a deszkára. Lihegett, nyálas száját a keze fejével törölgette. Látható volt, a fogai igencsak betartják a követési távolságot.

Miután kifújta magát, meglehetősen közvetlenséggel fordult hozzám: „Azt tudom, hogy ez a másik itt lakik, meg hogy valami bolond művész, hát te?” Megnyugtattam, hogy én nem itt lakom, és művész sem vagyok. Az legalábbis nem. Nem tudhattam, mindezt meglepéssel vagy szomorúan nyugtázta-e, de míg ezen rágódtam, Ilon már a festőt nyaggatta: „Nincs üveged? Látom mindig, amikor bort cepelsz. Én visszavinném. Vennék sütit. Sokan odaadják. Főleg a cigányok. Vagy eldobják. Én meg visszaviszem, veszek rajta sütit. Szoktam kapni ingyen is. Ami kicsit törött. Vagy nyomódott. De azért ugyanolyan finom. Mert anyám nem vesz. Az? Inkább elszedi a pénzem. Mert a rendes anyám meghalt. Tizenkilencedikén. Régen már, nem tudom hányban. Most meg ő az anyám, a keresztanyám. De ő nem szeret. Csak muszájból. Mert ő a gyámom. Na van üveged?”

Üveg akadt dögivel. Olykor én hordtam vissza, hogy mozdulni lehessen a konyhában. Ha hosszabb ideig nem mentem, a festő kidobálta a készletet a kukába.

Bementem a házba, és összepakoltam a készletből egy komolyabb szatyornyit. A festő az efféle tevékenységet rangon alulinak tartotta. Ilon szó nélkül kikapta a kezemből a pakkot, és elcsámpázott vele. Mi csak ültünk tovább, nem tárgyaltuk meg az eseményt, mit tárgyaltunk volna rajta. A festő szippantotta a vizuális élményt, én meg a város bűzét.

Alig szívtam el egy cigarettát, a leányzó megint ott volt. „Kaptam majdnem háromszázat, de csak egy sütit kértem. Mégis kettőt adott. Majd később iszok egy kávét.” Egészen jól artiku-

lált tele szájjal. „Kávét nálam is ihatsz.” - mormogta a festő, miközben egy papírzsebkendőt nyújtott Ilonnak, hogy törölje meg a képét.

Szó nélkül indultam ismét befelé - a festőnél a kávéfőzés a vendégjogok körébe tartozott.

Ilon rengeteg cukorral és rettenetes szürcsöléssel itta a feketéjét, le-föl járkálva, mindent szemügyre véve. Megsimogatta az állványt, megtapsolt egy falnak támasztott portrét, amiért még nem jelentkezett a kuncsaft, közben leverte egy ecsetes dobozt, lehajolt, hogy fölszedje. Nem volt rajta bugyi. „Minek az. Néha be szoktam pisálni. Akkor meg moshatom kifelé.” Ez így logikusan hangzott.

Fölfedezett egy üres vásznat. „Erre miért nem festettél?” „Még nem jutottam hozzá.” „És mit fogsz?” „Még nem tudom. Talán téged.” Ezen az ötleten Ilon hosszasan, hangtalanul vihogott befelé. Mikor kissé csillapodott, kérdezte csak meg tőle a festő, hogy hívják, és hány éves. A nevét még csak kibökte, a korát illetően csak a homlokát ráncolta. Aztán felderült: „Nesze, olvasd el.” és nyújtotta az igazolványát - nekem. Hatvannyolc éves volt, nem néztem annyinak. Igaz, semmennyi idősnek nem nézett ki.

A festő maga elé meredt, és ujjával dobolni kezdett az asztalon. Ez nála a szomjúság jele volt. Kiöblítettem a poharakat, és töltöttem. Ilont is kérdeztem, ő nem ihat, szabadkozott, a gyógyszerek miatt. Kiderült, hogy többnyire vitaminokat szed, valami vérnyomáscsökkentőt, néha hashajtót. Meg hogy olykor szokott kapni az *egyiktől* egy kis sört, mindig hagy neki az üveg alján. Töltöttem hát neki is egy kisebb pohárba. Ittunk, hallgattunk, és közben besötétedett. Ezt észelve Ilon megkérdezte, hány óra, mondtuk neki, mire megszeppent. „Akkor én szaladok, mert anyám még elver, hogy hol kurválkodtam. Sokszor elver. Pedig elszedi a pénzem.” Ami a kurválkodást illeti - Ilon nem csak papíron volt hajadon.

Vagy három nap múlva jutottam el megint a festőhöz. Dolgozott, portrét festett, a hokedlin Ilon ült, szobormereven. Én régen leszoktam a csodálkozásról, nekiálltam hát pörköltöt készíteni. A festő többnyire akkor evett meleget, ha én főztem neki. Keveset beszélünk, Ilon meg sem szólalt. Szobrokra különben sem jellemző a szószátyárság. Amúgy pedig duzzogott: a festő nem engedte, hogy megfésülje rövid, alighanem házilag nyírt kese haját. „Ez már a második menet. Tegnap lerajzoltam szénnel. Lehet, hogy egyszer megcsinálom aktban is. Csak attól félek, valami engedély kell a gyámjától. Az sem gond azért: azt hiszem, a kereszt-anya némi pénzért mindent aláír.”

Miután takaréklángra vettem a hús alatt a tűzhelyt, kimentem borért. Közben a festő is szünetet tartott, hadd nyújtózkodjon szegény Ilon is. Mire visszaértem, megterítették. Még a nokedli volt hátra, és ebédelhettünk. Délután négykor. Ilon szabadkozott: neki van otthon, főz az „anyja”. A festő erre csak annyit szólt a foga közül: „Zabálj. Megdolgoztál érte.” És Ilon berámolt három tányérkával, igaz, inkább csak szaftot szedett a nokedlira, a savanyút is mellőzte. Rettentően csámcsogott, és fülig kisminkelte magát. Tükröt tartottam elé, mire csak vigyorgott, de azért lemosta a képét. A kávénál feszengve megkérdezte a festőt, kimehet-e sütiért. „Mehetsz. Csavarogni is mehetsz. Ma már nem dolgozunk.” - mondta a festő, és dobolni kezdett az asztalon. „Van ám pénzem, visszavittem mindent, akkor még a cigányok is adtak, meg az utcán is szedtem. De nem viszem ám haza, még kirabolna az anyám.” Egy cigarettahüvelyes dobozt vett le a polcról, dugta az orrom alá. „He?” Jócskán volt benne fémpénz, százasok is. A festő is elővett egy bankjegyet: „Ezen meg vegyél nekünk két üveg bort. Tudod, milyent. Ne kettőt. Hármat. Lehetőleg még ma.” Ilon elcsámpázott, rövidesen visszajött a borokkal, megmosta a képét, és ismét elcsámpázott. Aznap már nem láttam.

A festő életében két dolog jelentette a rendszerességet. Hetente kétszer meglátogatta a fiait, velük töltötte a délutánt, moziba mentek vagy otthon játszottak. Jobban szerette azonban, ha azok mennek hozzá, és pingpongoznak a kertben. A másik komoly program a szombat este volt, olyankor képes volt szabályos polgári fazont ölteni, egyszer még nyakkendőt is kötött, de mert felette kényelmetlennek érezte, útközben átruházta egy, az ötvenes évekből itt felejtett köztéri szoborra. Olyankor nem is aludt otthon, csak vasárnap délelőtt került elő, és azonnal inni kezdett. Vasárnap különben sohasem dolgozott. „Az anyagnak is jár egy pihenőnap” - kommentálta. Ezek a kimaradások nőügyet sejtettek, ő sohasem beszélt a dologról, én pedig sohasem firtattam.

Ezekhez a hagyományokhoz Ilon felbukkanása után is ragaszkodott, bár vasárnap néha már hajnalban hazatért. Ilon ugyanis egyre gyakrabban nála aludt. „Tudod, az anyám olyan nagyon horkol.” „Én is horkolok.” „De az anyámat nem szeretem, téged meg szeretlek.” És ez így egészen logikusnak tűnt.

A festő az idő tájt a *megélhetési anyagfecsérlés* mellett kizárólag Ilont festette. A továbbszolgáló gyereklány örömet ült szünet nélkül akár órákon át. Szaporodtak a képek, én minden ottlétemkor végignézttem őket, a barátom soha. Benne voltak a fejében, mint a sakkmesterekében a játszmaik. Ilon csak akkor gyönyörködhetett önmagában, ha a festő nem volt otthon.

Egy alkalommal a verandát befüggönyözve találtam. Minden hagyományt fölrúgva kopogtattam, és csak a „nyitva tartunk” dörögésre nyitottam be. Ilon pucéran ült a hokedlin, ölbe ejtett kezekkel, csontmereven, mégis fesztelenül. Ráncos hasára lógó tekintélyes csöcseivel, gyér szőrzetével, gacsos lábaival nem volt valami potenciafokozó látvány. Inkább a vásznon formálódó mását néztem, a festőt ez nem zavarta, aztán nekiláttam a pörköltnek. Szinte mindig pörköltöt zabáltunk, legtöbbször sertésből, de néha eleresztettük magunkat egy-egy birka-, mi több, vadhús erejéig. De szerepelt a listán a pacal és a köröm is. Ilon ez alkalommal az ebédhez sem öltözött föl.

Egy füledt nyárutói éjszakán Ilon keresztanyja jobblétre szenderült. Barátnénk kivételesen nála aludt, mert *otthon* már régóta a műteremben volt, hajnalban rázta föl a festőt, hogy a mostohája (már akkor rég nem *anyám*) mintha meg lenne halva, azért nem horkolt, de most meg nem is lélegzik, ő nem mer hozzányúlni, még így is fél tőle.

Barátom összekapta magát, átment az újdonsült árvával a szomszéd utcába, megállapította, hogy a matróna valóban kisenvedett, hívta az orvost, aztán értesítette a vénasszony vér szerinti lányát, közben Ilont hazaküldte egy üveg borért, amit két hajtásra megivott, a hullaszállítók hamarabb érkeztek, mint a *vér szerinti* árva, de azért azt is megvárta egy újabb palack bor mellett, csak akkor indultak haza. Én jó ideje a padon ücsörögtem, baljós érzeteim voltak.

Bementünk, ittunk, Ilon nem kért, és csak akkor kezdett pityeregni. „Az a kurva most beteszi oda a fiát, engem szépen kiraknak az utcára. Aztán csak bóklászhatok, míg el nem csap egy bolond autó.” A festő nyugtatta: nála már örökig ellehet, ettől kicsit megnyugodott, mégiscsak kért egy kis bort, aztán elkacsázott a cukrászatba, és egy halom süteménnyel jött vissza. Borért én mentem, és aznap főtt kolbászt ebédeltünk.

Az örökösök valóban nyüzsgögni kezdtek, teljes felújításba fogtak, az utolsó órában sikerült átmentenünk Ilon békebeli vitrines kombinált szekrényét és szegényes motyóját. A többi bútor ott maradt, nem volt számukra hely. A handlé, aki elvitte, ismerte Ilont, jó ember lévén vele számolt el. Éppen egy leértékelt télikabátot vehetett anyai örökségén.

Szerencsétlen jószágnak fogalma sem volt a haszonélvezeti jogáról, a gyámügyisnek szerencsére igen, ügyvéd barátunk így pereskedés nélkül kipréselt a famíliából egy méltányos összeget, ami egy betétkönyvben megtestesülve került az ormótlan szekrény mélyére, Ilon néha nézegette benne a nullákat, de hogy valójában milyen gazdag, csak úgy ült meg a tudatában, hogy a vagyonából legalább húsz éven át ehetne napi tíz szelet tortát. Akármelyik fajtát.

A festő rövidesen átvállalta a gyámságot, ez ügyben a környezet mellett engem is tanulmányozott a hatóság, én megnyugtattam őket: kettőjük szimbiózisa tökéletes, felhőtlen, ráadásul még szórakoztató is. Így a jogi aktus *rövid úton feltette az ire a pontot*, ahogy a barátom szabatosan megfogalmazta.

„Nesze nekem. Egyszer csak lett egy lányom, aki az anyám lehetne. Már apukámnak szólít. Már csak egy százhusz éves unoka hiányzik a készletből. Meg a frász.” - dörögött néha, és olyankor azonnal inni kellett. Ilon meg csak zabálta a süteményeit, szedte az üvegeket, szapulta a dilis hülye bolond marha autósokat, és persze lelkesen állt vagy ült modellt *apukámnak*.

A hetvenedik születésnapját tisztesen megünnepeltük. A festő tortát rendelt, a cukrász, mert tudta, kinek lesz, grátisz készítette el, a virág annál többre jött, az én leckém Ilon kedvence, a rakott krumpoli volt. A lányt sikerült eltávolítani a háztól, az ortopédiára küldtük cipőt íratni, onnan még el kellett mennie a suszterájba, dél tájban került elő, akkor gyújtottam be a sütőt, az asztal parádézott, gyertya és a legfinomabb borok és karácsonyi szalvéta. Augusztusban.

„Mosakodj meg, és vedd föl a szép ruhádat te gyerek.” - mordult rá *apukám*, Ilon szó nélkül engedelmeskedett. Csak a „bugyit is!” parancsot hajtotta végre némi vonakodással. Az erőlevest fürjtojással szürcsöltük, a rakott burgonya éppen hogy elégnék bizonyult. A tortát az ünnepelt másfél óra alatt begyömöszölte. De közben előkerült az ajándék, amiről addig én sem tudtam. Ilon a sarokba vonult a dobozzal, nekünk hátat fordítva bontotta ki, aztán artikulálatlan ujjongásba fogott, majd lerohanta a festőt, és összevissza nyálazta csókjaival. Egy hajasbabát kapott, amelyik, ha lefektették, lecsukta a szemét és oázott. Ekkor vált sürgőssé Ilonnak a tortája maradványának eltüntetése. Mert utána kiment a padra a szép ruhájában a még szebb babájával, hogy lássák.

Három nap múlva a szemközi rendelőbe indult gyógyszert íratni. „Ingyen kapom. Van olyan igazolványom.” - dicsekedett. Mi békésen iszogattunk, a festő közben megemlítette, hogy a harminc körüli doktornéni az egyetlen, akit Ilon csokolommal tisztel, csak aztán tegezi. Meg hogy egy főiskolán valószínűleg kiállíthatja az Ilon-képeket, az is lenne a tárlat címe: „ILON”, és lehet, hogy megcsinálja agyagban vagy fában is, bár már régen nem szobrászkodott.

Itt tartott, amikor becsörtetett az egyik utcabeli cigány fiú. „Művészkém, jöjjön hamar, baj van. Nagyon nagy baj van. Az Ilon.”

A lányt a doktornőtől visszafelé jövet elütötte egy furgon. Repült vagy tíz métert, azonnal meghalt. A babája sértetlenül feküdt mellette. A festő fölvette, a kezembe nyomta, aztán ismét lehajolt, lecsukta a halott szemét. Mentők, rendőrök, fekete lepel. A barátom adatait is fölírták, valamiért az enyéimet is, aztán a fényképezés, méricskélés, a sofőr alkoholszondája negatív, fiatal fiú, izzad és remeg, kap egy injekciót, aztán beültetik az egyik rendőrautóba. Mi pedig bemegyünk, a barátom nem akarja látni a fekete autót, beleroskad a foteljába, üvegből iszik és sír, mint egy gyerek.

A festő saját költségén hamvasztatta el. A takarékkönyvet közjegyzői közreműködéssel egy karitatív intézménynek adományozta, én voltam az egyik, a doktornéni a másik hamis tanú, hogy ezáltal az elhunyt szóbeli végakarata teljesült.

Az urnát hazavitte, berakta a néhai vitrinjébe a művirágok, fajansz nippek, kaucsuk babák és más ereklyék közé.

Néha kiemeli, a hokedlire helyezi, és fest egy urna-portrét.

FÉRFIKUSZ

„Neked van apukád?” Győző közben a farmerja cipzárját húzogatja föl-le, mintha csak bújócskát játszana a győzőkéjével. „Volt.” „Mért volt?” „Meghalt.” „Mért halt meg?” „Beteg volt, Győző.” „De ismerted.” „Ismertem.” „Én meg nem.” Pillanatra elkalandoztam, veszem észre, Győző is, már nem azt játssza, most a másikat: jobb lábával VÉLETLENÜL rálép a VÉLETLENÜL lógó bal cipőfűzőjére, az VÉLETLENÜL kioldódik, ő pedig nyögdecselek közepette visszacsomózza. „Mit mondasz?” „Azt mondom, HA VOLNÁL SZÍVES NÉHA IDE IS FIGYELNI, hogy én meg nem ismertem semmiféle apukát. Lehet, hogy az én apukám is meghalt.” „Butaság, Győző, mért halt volna meg. Elcsavargott. Majd előkerül.” „Az én apukám csak ne kerüljön elő. EGYÁLTALÁN NEM APUKÁNAK VALÓ. A Nagyi is mondta.” A Nagyi. A Nagysága. Aki számára az unokái... Hát egy nagy izé a vénasszony izéjébe. Győző itt van ezzel a tüdőgyulladásával, az anyjának kellemetlen volna kimaradnia a munkából, a vénasszony persze rögtön migrénbe hanyatlik, persze, majd én, majd én leszek a bébiszitter -

örömet vagyok bébiszitter szeretem ezt a gyereket kölyköt egyáltalán nem fáraszt most sem pedig most igazán kitesz magáért most magam vagyok fáradt talán valamivel komolyabb nyavalyáim vannak mint a vén kurva agyhúgyköve mégsem megerőltető jó pofát vágni ahhoz amihez végtére is csak a gyerek felé kellene jó pofát vágni az viszont teljességgel bukfenc ezt a gyereket nem lehet bepalizni nem is szabad

ápolja csak magát drágaságom magácska

magához beszélek bizony ne leskeljen a háta mögé nem áll ott se a jóisten se babajaga ne féljen nagy becsben tartom én kiskegyedet mert ha nekem nem is legalább a lányának megmondta mennyire utál igaz az egyetlen lányának nem mondta soha mennyire nem szívelheti hóvirágságod a három unokáját őket is magától értetődően utálja akár az egész emberiséget elég ahogyan a néhai jó megboldogult urát csak vén ganajként emlegeti ha épp nem figyel oda persze soha a temetői sorstárs asszonyok előtt akiket előre megfontolt ájtatoskodásai közben csődített maga köré és akikkel oly szépen el tudja hitetni micsoda fájdalom így egyedül özvegysége -

„Mit számít, mit mondott a Nagyi.” „Mit számít. EGYÁLTALÁN mit számít.” (Győzőnél az EGYÁLTALÁN nem egyszerű szó. A legmagvasabb gondolatok hordozója.)

Ideje ebédet adnom neki, a disputát különben is láthatóan lezártnak tekinti: most épp a fikusz leveleit számolja, tudja, hogy tizenkilenc, a tizenhat-tizenhétnél mégis újrakezdi: nehezen tűri, hogy bármiben is a külső világnak legyen igaza. A konyhában legalább rágyújthatok, melegítem a levest, megforr, beleborítom a Vé által még este maszatolt májgombócokat, küldöm Győzőt kezeltetni. „Te főzted?” „Nem én. A Mama főzte.” „Nem a Nagyi főzte?” „A Mama főzte, Győző, be a bendőbe. Utána csúszós krumpli.” Győző tanulmányozza az EGYÁLTALÁN NEM EVÉSRE VALÓ levest, én vissza a konyhába a CSÚSZÓS KRUMPLIT, magyarul burgonyapürét legyártani, hozzá egy-egy szelet rántott sajtot és párizsit, kevergetem a csuszpájt -

keverem ezt a szart Győző odavan érte szeretem ezt a kölyköt általában is szeretem a gyerekeket hozzá azonban közöm van azt hiszem sokkal több közöm van mint Véhez az anyjához akihez végtére is kizárólag testi kapcsolat köt illetve miért is kötne teljesen önkéntes a dolog ez egy kimondatlan sőt megfogalmazhatatlan kétoldalú egyezmény -

Győző odabenn gyanúsan csendben van.

„Szerinted mióta esznek a fikuszok májgombóclevest?” Győző éppen lázat mér, a csetresét már eltakarítottam, amikor ablakot nyitottam, akkor vettem észre a bűnjeleket: a fikusz tövé-
nél zöltség- és tésztadarabkák, néhány gyanús csepp a szőnyegen. „A fikuszok? EGYÁLTALÁN
miféle fikuszok?” Győző nem néz rám, ő most lázat mér, nem is érti a kérdést, azt sem
tudja, mi az a májgombóc. „Jól van, Győző, kiveheted, igen ez nagyon súlyos, majdnem
harminchét-kettő, bevenni ezeket az IGENIS BEVENNI VALÓ orvosmányokat, aztán pedig
alvás következik, mert tudod, ritkán vagyok goromba, de most aztán annyira az leszek, hogy
már szinte jámbor, hogy a ló kapja a hóna alá az olyan embert, aki ennyit se tud a fikuszokról.
Szép álmokat.” Győző sóhajt, bámul rám felettébb komolyan, tisztában van azzal, hogy a
cinkosa vagyok, föl se említi hát, hogy EZT A MAMÁMNAK EGYÁLTALÁN NEM KELL
MEGTUDNI, a falnak fordul, magára hagyom, a gyerekszoba ajtaját nyitva, mert EGYÁLTALÁN,
HOGY TUDNÁNAK KÜLÖNBEN BEJÖNNI A SZÉP ÁLMOK -

*nézem ahogy nem alszik mert nem alszik valószínűleg tudja is hogy nézem képes akár egy óra
hosszat így fekiüdni gondolkodik legtöbbször az apja foglalkoztatja akit sohasem látott aki őt
se látta terhesen hagyta ott Vét teljesen felszívódott állítólag az anyja sem tud róla*

*Győző egyszer megkérdezte miért nem én vagyok az apja meg is válaszolta persze tisztában
van a gólyamesével akkor még nem punciztál a mamával*

megyek, és eltiintetem az eltiintetett levest

Győző néhány nap múlva rendbe jött, és én otthagytam Vét. Egyszerűen történt, fájdalom-
mentesen, mintha csak leszálltam volna egy vonatról: eddig szólt a jegyem. Egyszerűen is
kezdődött: beszálltam egy hajóba, mert volt egy szabad hely. Sok nővel volt dolgom, túl
sokkal, a legegyszerűbben Vével: ágy, asztal, néhány szál virág, csokoládé a gyerekeknek.
Ünnepnapok külön: ők a Nagyival, én a saját gyerekeimmel -

*mitől hogy Győzőt ugyanúgy a magaménak éreztem mint a sajátjaimat enyém az aki az enyém
akar lenni Győző pedig akart Vé nem őneki férfira volt szüksége aki rendesen megkeféli*

sokszor töltöttem egyedül ünnepnapokat, de az Vé előtt is megtörtént.

„Szia Vé.” „Szia. Hátte?” Jól hangzik ez a hátte. A piacon találkoztunk, itt szokott bevásárol-
ni, a környéken van a munkahelye. Leteszi a szatyrát, rágyújt, áll, kérdezek -

*furcsa most látom először utcán rágyújtani beszél furcsa erőltetettnek tűnő lendülettel három
év alatt nem beszélt ennyit végre Győzőt említi sokat emleget innentől kezdve mire a mondatai
eljutnak a tudatomig már rég továbbgondoltam őket Győző átvette a hatalmat fölöttem igen
Győzőben tudatosodott hogy nem vagyok jelen most ő a férfi az ötéves győző képzeld
beszélget a fikusszal komoly dolgokról csak a fikusszal tárgyal és elnevezte FÉRFIKUSZnak
oké Győző keep smiling ezt megtanítottam neki bár szerinte legtöbbször EGYÁLTALÁN
NEM KÍPSZMÁJLING szeretem azt a kölyköt Vé is nagyon jól tudja -*

Vé beszél, már a második cigarettáját tapossa el. „Mennem kell. Feljöhetnél azért.” (Fölme-
hetnék. Azért. Nem megyek úgysem.)

„Szia Vé.” „Szia. Hát te?” Hátte. A piacon találkozunk, Vé karácsonyfával. Két méter húsz -
legalább. Vé rágyújt. Túl könnyen van öltözve. Vé fázós. Beszél, nem figyelek rá -

*túl sokat gondolok Győzőre álmodom vele máskor nőkkel vagy halottakkal szoktam összekeve-
redik néha az én fiammal mármint a valamikor ekkora fiammal Győző ki akar sajátítani Vé*

beszél megint rágyújt magáról nem mond semmit Győzőről mintha azt mondaná egyszer azért feljöhetnék Győző sokat emleget Vé tudja mennyire szeretem a kölyköt -

Vé mintha fogyott volna. Biztos, hogy fogyott. Vibrál az egész teste. Úgy szívja a cigarettát, mintha egy slukkra akarná letüdőzni. Azt hiszem, fázik is. Túl könnyen van öltözve. „Eszedbe sem jutunk néha?” „Eszembe juttok. Sokszor. Naponta. Szerettem veletek lenni. Megyek Vé. Boldog ünnepeket.” „Boldog Karácsonyt.” „Szia Vé. Vigyázz magatokra.” Megcsókolom az arcán és pillanatra magamhoz szorítom. Soha nem tettem. Vé szeme üveges értetlenség, ahogy elmegy.

„Szia Vé.” „Szia. Hát te?” A piacnál találkozunk, Vé mintha tovább fogyott volna, könnyen van öltözve, túl könnyen, pedig ő fázós, meghívom egy kávéra, végül aztán bort iszunk, kimelegszik és beszél

miért mindjárt Győzővel kezdi miért csak Győzőről magáról semmit vissza akar cibálni igen tudja hogy ehhez Győző az egyetlen lehetséges

tudja hogy szeretem Győzőt Győzőt szeretem -

nem néz rám, kortyolja a bort, kérek még egy üveggel. „Karácsonykor kitett magáért. Második nap mentünk anyámhoz -

a nagyi a vén boszorkány most jövök rá biztos hogy időnként meg is ütötte a gyereket amit a kölyök persze eltitkolt előttem is Győző kemény férfi -

Győző nem volt hajlandó, mert ugye, valakinek vigyázni kell a házra, mondta a Nagyi is, ilyenkor mindenhova betörnek. Képzeld, otthon kellett hagynom, anyámnak azt hazudtam, veled van, ő még nem tudja, hogy már régen -

nem kell ez, Vé, nem megyek vissza, minek mennék, nekem csak Győző hiányzik az egészből, mondd inkább -

szóval otthon maradt, egyedül, én úgy idegeskedtem, nem maradtunk sokáig, rohanok, hát a ház nem égett le, a gyerek nyugodtan legózott azzal a legóval, amit anyámtól kapott, pedig még akkor megmondta, hogy természetesen EGYÁLTALÁN NEM LEGÓZÁSRA VALÓ, persze tudod, hogy neki a Nagytól semmi se jó, megyek a nagyszobába, hát képzeld, a karácsonyfáról leszedett minden dísz, a szaloncukrot, mindent, és átrámolta az egészet a fikuszra, én nem tudtam, mit csináljak vele, az agyamra megy ez a gyerek, hát mit szólsz, de olyan jópofán megmagyarázta, képzeld, én elbőgtem magam, azt mondja, a karácsonyfát úgyis kidobjuk, máskor is kidobtuk, a szegény fikuszt meg nem dobjuk ki soha, hát akkor jobban megérdemli, és persze azzal fejezte be, hogy ez a sok ajándék EGYÁLTALÁN NEM A KARÁCSONYFÁNAK VALÓ -

ne csináld Vé mindjárt kérek még egy üveggel mit tudod te hogy én közben karácsonykor végig kocsmáztam még hozzá távoli idegen kocsmákban hideget ettem és Győzőn járt az eszem ne csináld jobb lenne ha már menned kéne

lehet hogy vissza kellene mennem hozzád helyesebben Győzőhöz persze elvennélek feleségül és gyönyörűen leélnénk egy tök felesleges életet egyre ritkábban dognánk és egyre kevesebbet beszélénk de én közben fölnevelném Győzőt hatalmas titkok tudói lennénk mi ketten Győző már most is hatalmas titkok tudója -

szóval azóta ott áll a feldíszített fikusz, illetve FÉRFIKUSZ, a többiek csúfolják a gyereket, de ő átnéz rajtuk. Persze rajtam is. Fizessünk.”

nem érdekelnek az apád beléd oltott génjei az anyádéi sem mindenáron apádnak akartál miért ne lehetnék az apád minden nőnek gyereket akartam csinálni talán csak anyádnak nem mondtak már engem apaságra alkalmatlannak papírom is van róla végzés de te apáddá tudtál volna tenni tudnál sohasem mondtad rám EGYÁLTALÁN NEM APÁNAK VALÓ -

648 SZÁL CIGARETTA

Úgy döntött, aznap nem dolgozik.

Ezt még az éjszaka folyamán eldöntötte, megint alig aludt, rövid szakaszokban, minden apró neszre, vagy anélkül is fölébredve. Olyankor lámpát gyújtott, papucsba bújt, és kiment a folyosóra elszívni egy cigarettát. Esetleg vizelt is. Évek óta szedett vízhajtót, hetente kétszer, kabátgombnyi kálium-tabletták kíséretében; hogy használt-e, arról fogalma sem volt. Általában nem volt fogalma az egészségi állapotáról, csak érezte, kopik a gépezet, lassul a tempó. Ötvenedik évében járt.

Hajnalban aztán sikerült vagy két óra hosszat álmodni is hozó mélységbe merülnie, a szomszéd fiatalasszony cipőkopogására ébredt, mint annyiszor. Ez pontosan hét órát jelentett.

A nap évek óta ugyanúgy kezdődött, cigarettára gyújtott, aztán a konyhában a már előző este bekészített kávéfőző alá, mire lefőtt, elvégezte a vécézést, újabb cigaretta mellett kortyolgatta a forró, keserű anyagot, de egyelőre csak a felét, a többi mosakodás után, öltözés közben, már langyosan.

Aznap a szokásosnál kevésbé köhögött, pedig az első öt-hat szálalig alig egy óra alatt szívta el, miközben kiszellőztetett, eltüntette az ágyneműt, némi undorral evett egy kis szelet vajás kenyéret, bevette a szívgyógyszereit meg a B-vitaminokat.

A nyolc órai híreket már türelmetlenül hallgatta, cipőben, fél fenéken. Az időjárásjelentésre nem volt kíváncsi, az ablakon kihajolni célszerűbbnek tartotta, vállára vette a táskáját, kinyomta a biztosítékot, mint mindig, ha csak rövid időre elment hazulról, és elindult lefelé a lépcsőn. Lefelé mindig gyalog ment.

Az újságos kislány szokásosan mosolyogva nyújtotta a szokásos napilapot, vett hozzá egy rejtvényfüzetet, a szokásos borraival adta, és szokásosan kalapot emelt. Utána a borozóba ment, ahová több mint harminc éve járt. Az utóbbi időben mindig három decit ivott tisztán, a csapos kérdés nélkül adta. Ugyanazok a fazonok ücsörögtek a kárpitozatlan stólikon, mint más napokon; itt ritkán változott a vendégkör, és legtöbbször egyszerű elhalálozás útján.

A lábfájós nyugdíjas mellé ült, akinek aktív korszaka nagyjából egybeesett a szocializmus nevű tragikomédia diadalmenetével, az idő tájt módjával csipegetett is a habos torta morzsáiból, most viszont alig jön ki a valóban illetlenül vékonyka aggellátmányból, ezért is hallgatja a szélsőjobb rádiót, amitől persze nem lesz olcsóbb a fröccs. Nemigen beszélgetnek, gajdol helyettük a másik asztalnál a hajléktalan roma Laci, aki csak félórakra hagyja el a helyiséget, míg elad néhány csövesújságot, a legalizált koldulás gagyiját, és akinek gyakran több pénze van, mint egy rendesen güriző melósnak.

Két pohár után otthagya az intézményt, inkább vett egy flakonnal otthonra. Bevásárolt a trafikban, a közértben meg a méregdrága zöldségesnél is, aztán lesétált a térre, ahol egy árnyalattal átláthatóbb volt a levegő, leült a legbelső padra, átlapozta az újságját, aztán mert a karcos bor illetlenkedett a gyomrában, hazament reggelizni.

Szalonna, főtt tojás, ecetes paprika volt terítéken, töltött egy pohár bort is, de aztán mégis inkább pancsolt egy jó erős teát. Az ejtőzés annyiból állt: a folyosón elszívott két cigarettát, aztán bement, hanyatt feküdt, és arra gondolt, hogy a legjobb nem gondolni semmire.

Kis idő múlva föltápáskodott, az íróasztalhoz ült, hogy rendet rakjon rajta. Ez tulajdonképpen mindössze abból állt, hogy a határidőknek megfelelően sorba állítsa a nála lévő munkákat, és nagyjából fölmérje, mennyit fognak könyörtelenül kiharapni apadónak tűnő hátralévő idejéből. Nyugtázta, hogy sietségre semmi oka, és anyagilag sem jár rosszul.

Aztán az asztal közepét szabaddá téve újságpapírt terített rá, és előkészítette a hozzávalókat. Az ügyes kis sodró masinát, a dohányt, papírt meg a dobozokat. No meg egy hamutartót és a korábban kitöltött nagy pohár bort.

Néhány hónapja szokott rá a házilagos cigarettasodrásra. A dolog olcsósága mellett (felébe sem került így a szenvedély), a teljes kikapcsolódást nyújtó monoton tevékenység üdvözítő voltán is túl még ott volt a sikerélmény: a teljesítményé, és az általa elért vagyoni gyarapodásé.

Primus dohányt használt, a 40 grammos csomagból átlagosan 47-48 szál sikeredett. Ez függött a dohány nedvességtartalmától is, de inkább a saját akaratától vagy kedvétől. Sannyább rudacskákból akár 55-60-at is ki lehetett volna hozni. De hát vagy rendesen rongálja a tüdejét az ember, vagy hagyja az egészet a fenébe.

A kész darabokat szintén Primus márkájú cigarettahüvelyes dobozokba sorakoztatta, egy ilyen hülziszkatulya eredetileg 100 darab füstszűrős hüvelyt tartalmazott, az ő gyártmányaiból 108 fért bele, 6 sorban 18-18. Az idő tájt hat ilyen papírdoboza volt, ami már tekintélyes mennyiség, 648 szál befogadására volt alkalmas. Ezeken kívül az íróasztalán és az ágya melletti asztalkán is volt egy-egy két rekeszes faládika, ezekbe darabonként 72 (2 x 9 x 4) fért, és házon kívülre rendszeresített két lemez skatulyát 20-20 szál kapacitással. Ez tehát eddig 832 szivarka, csak ehhez még hozzáadandó a konyhában és a vécében jobb híján alkalmazott műanyag szappantartó alsó illetve felső részét kitöltő kb. 70-80 példány, és akkor már 900 fölött vagyunk. A töltött füstszűrőseket nem tartotta számon, azok csak reprezentatív célt szolgáltak, faragott fa pohárkákból kínálták magukat a lakás több pontján az esetleges vendégeknek. Főleg Évának. Különben a töltője is Primus márkájú volt, igazi békebeli darab, valódi réz (ezt az oldalán lévő felirat is tanúsította), fa, alighanem meggyfa tömickölővel. A maiak már műanyagból készülnek.

Azon a napon a készlete alapját három teli doboz képezte. A negyedikből föltöltötte a kisebb tároló eszközöket, amitől az is majdnem kiürült, tehát úgy 300 szálnyi termelésre volt igény. Dohány meg papír szerencséje volt bőven.

Keresett valami zenét a rádióban, és hozzáfogott.

Hamar fölvette a ritmust, szépen sorjáztak a szálak. Ilyenkor pihent az agya, azelőtt a kereszt-rejtvénnyel volt így, de azt a műfajt: egyre inkább hígul a kínálat. Most tehát cigarettasodrásfüggő. Néha azon morfondírozott: mit kezdenek majd az örökösei (fia és lánya) az egyszer csak rájuk maradt készlettel. De mindig sikerült megnyugtatnia magát: alighanem elszívják. Főleg a lány, aki csecsemő korától sokat szenvedett az asztmájával, most húszévesen is kákabélű, de a legkaparósabb szivart sem veti meg.

Egyszer csak kényelmetlenül kezdte magát érezni az ingében, levette hát. Ahogy a szennyesebe dobta, természetesen eszébe sem jutott Éva: ő szokott mosni rá.

Éva meglehetősen kurtán-furcsán csapódott mellé. Egyszer a borozó előtt megkérte, fogná meg a pórázt, aminek végén egy kis korpulens dakszli fityegett. Egy flakon fehérrel tért vissza, „apámnak lesz, ő már nem tud lejönni” - magyarázta védekezőleg, mintha bárki kérdezte volna.

Aztán gyakran látta a nőt, mindig elvitt egy másfél literes flakont, ő maga soha nem ivott. Illetve egyszer egy kávét. Azt viszont mellé kéredzkedve. „Jó huzata van a kedves papának. Ez a napi adag?” - bukott ki a férfiből. „Néha még kevesli is. Pedig nem volna szabad neki. Igaz, a legsúlyosabb nyavalyája a hipochondria. Mit csináljak vele? Elmúlt nyolcvankét éves.” - Aztán csak beszélt az asszony, érezhető volt, hogy ritkán van ilyesmire alkalma, vagy inkább vevője. A férfi meghallgatta, elkönyvelte, a történet sablonos volt, válása óta van a papánál, különben gyermektelen, az öregúr rövid úton ágynak esett, miután megbizonyosodott

a legkisebb lánya által nyújtott támasz szilárd voltában, különben sok gond nincs vele, akármit megeszik, mosni csak az ágyneműt meg a pizsamáit kell, hál' istennek egyelőre szobatiszta, beszélni sem beszél sokat, kapcsolgatja a tévét csatornáról csatornára, ha meg végre talál valami kedvére valót, rövidesen elalszik rajta. Csak a mindennapi bora legyen meg.

„Sokat beszélek. Bocsánat.” - fejezte be hirtelen az asszony, és köszönés nélkül elviharzott. De attól kezdve odaszokott az asztalához a kávéjával.

Egyszer a férfi minden hátsó szándék nélkül megkérdezte, nincs-e kedve nála vacsorázni. Egy vadász barátjától kapott egy jóképű nyulat, azt készült paprikássá magasztalni. Éva elfogadta, de csak kilenc után jöhet, mikor az öregnek beadta a gyógyszereit, és jó éjszakát csókolt a homlokára. Tetszett neki a férfi lakása, főleg a tekintélyes mennyiségű könyv. A televízió hiányán előbb elcsodálkozott, majd dicsérőleg bólogatott: „Különben igaza van. Maga egy jellem.” Ebben maradtak, és egészen kellemesen elvoltak éjfélig.

Éva aztán mind gyakrabban jött, könyvet kért kölcsön, hálából elmesélte benyomásait az előzőről, ami nem volt egy előnyös szokása, egy idő után elkezdte átvállalni a házi teendőket, a férfi ezt köszönettel fogadta, csak a könyvek időnkénti leporolását és a virágok gondozását tartotta meg magának. Na meg a cigarettasodrást. Egy év is eltelhetett, mire eszébe jutott kulcsot adni neki, akkoriban kezdtek olykor ágyba bújni, aminek egyikőjük sem tulajdonított különösebb jelentőséget, kapcsolatuk semmivel sem lett szorosabb.

Már az utolsó doboz második sorát kezdte rakosgatni, amikor az ujjai némi pihenőt kértek. A derekát sem ártott kinyújtóztatni, kiment hát a folyosóra rágyújtani. Dél múlt valamivel. A harmadikon, a vele szemközti lakásba épp akkor talált haza a szocializmus itt felejtett díszbohóca, a moszkvai vörös diplomájával a kocsmában handabandázó jogász. Egy emeletnyi rálátásból élvezet volt nézni, hogyan próbálja a szerencsétlen megteremteni a kulcs és a kulcslyuk közötti harcoss proletár egységet. Végre valahogy összejött a dolog, a mozgalmi embert elnyelte a pártrelikviákkal és a legjobb huszadik századi festők képeivel ékesített harcoss proletár öröklakás; ezen már röhögni sem volt mit, különben is idejét érezte, hogy megebédeljen.

Volt egy jó adag resztelt mája előző napról, főzött mellé kevés sós krumplit, és sok csípős csalamádét evett hozzá. Eltelve nem ült vissza az asztalhoz, hanyatt feküdt az ágyán, borozgatott és olvasott. A könyvet Éva hozta, ő is úgy kapta kölcsön, becsületbeli ügynek tartotta, hogy átrágja magát rajta. Az első könyves szerzőnő későn érő típus lehetett: az önéletrajzi regény a negyvenes években kezdődött. Nem is magát a bolsevizmust szidta benne, mint annak pitiáner reprezentánsait, legközelebbi családtagjait is beleértve; a figurái azonban olyan szánalmas véglények voltak, hogy annyi figyelmet sem érdemeltek: az ember ügyeljen a pontos célzásra, miközben nagy ívben leszarja őket. Ezeken kívül még kétféle emberrel volt a hölgynek konfliktusa (de ez már a hatvanas-hetvenes évek): azokkal, akik meg akarták kefélni, meg azokkal, akik az istenért sem.

Végre az utolsó oldalhoz ért, ahol persze nem ért véget semmi, csak az ő számára jött el a megváltás. Erre aludt egy jót.

Fölébredve főzött egy kávé, megint elhatározta, hogy vesz egy presszógépet, persze az öreg kotyogót is meghagyja, mert használni továbbra is azt fogja. Visszaült a tevékenységéhez, és meglehetősen elszomorította, hogy már alig van lehetősége az aktív pihenés gyakorlására: egyszerűen betelik az utolsó doboz. Meg fogja kérni a lábfájóst, tegye neki félre az üres skatulyákat, az se baj, ha éppen Columbus márkájúak, ezek méretre teljesen egyformák. Az öreg biztosan megteszi neki, főleg ha kérését egy-két fröccsel is alátámasztja, így körülbelül három naponként gyarapodik egygel a készlet.

Mert mi lesz, ha például eltörik a keze. Egy ilyen esetre kell hogy rendelkezzen a megfelelő biztonsági tartalékkal. Az pedig legalább 2000 szál, vagy legyen akkor már 20 doboz, tehát 2160. Jól is fog mutatni a polcon. Mindenesetre az utolsó dobozt is föltöltötte, aztán megint lement a borozóba.

Útközben a trafikban vett három csomag dohányt, három levél papírt és három doboz hüvelyt.

A társaság most is a megszokott volt, legfőljebb délután lévén kissé részegebb. Általában tudni lehetett, ki mikor van jelen, mennyire van hitelesítve, esetleg mikor üti ki magát. Ezek a dolgok rá nem voltak érvényesek: összevissza járt le, hol literszám ivott, hol csak egy-két pohárral, és nagyon régen nem szorult rá hazafelé a részegek védőangyalának szolgálatára.

A világvégéről beszéltek, fene a pihent agyukat, mert előbb-utóbb vége kell legyen a világnak. A lábfájós öreg próbálta leinteni őket: minek ilyen marhasággal foglalkozni, ha lesz, lesz, ha holnap lesz, hát holnap, legalább nem kell többet sorba állni. Amúgy pedig a legnagyobb seggfejek, akik efféle jóslásokba bocsátkoznak, mert ha nem jön be nekik, és hogy bejött volna, arra még elvétele sem akadt példa, szóval akkor jól kiröhögik őket, és akkor még olcsón megúszták, mert lincselésre is volt már példa; ha meg valamelyik húgyagyúnak mégis sikerülne beletrafálnia, cseszhetné: nem volna már ki előtt verni a mellét, hogy na ugye megmondtam, meg hát már melle sem lenne.

Megvárta, míg befejezi az öreg, hozott neki egy fröccsöt, és megbeszélték a dobozok dolgát. Aztán csak ült, nem figyelt senkire, és a köszönésen kívül nem szólt senkihez. A bor sem ízlett igazán, pedig otthon is ezt itta, mégis maradt záróráig, utána még sokáig üldögélt egy utcai padon, és csak amikor hűvösödni kezdett, ment haza.

Vacsorára egy olajos halat bontott, margarinos kenyérrel ette, pár csepp citrommal megbolondítva. A bort félretette, inkább teát főzött, bekészítette a másnap reggeli kávéját, elmosogatott, zenét keresett a rádióban, úgy ült vissza az asztalhoz. A három doboz hüvelyt beöntötte az íróasztal egy használatlan fiókjába, az elég lesz egy évig. Neki most a doboz kellett, a három német feliratos narancssárga doboz. De mégsem kezdett sodorni. Elővette a reggel vásárolt rejtvényűjságot, és keresett benne valami fajsúlyosabb feladványt. Gépiesen csinálta ezt is, a végső megfejtést sokszor nem is ellenőrizte. Néha fölállt nyújtózni egyet, vécére menni, vagy újabb teát készíteni.

A ház lassan elcsendesedett, csak egy-két ablak világított, ő is lekapcsolta a rádiót. Majdnem éjfél volt, a délutáni szieszta miatt mégsem volt álmos. A rejtvényeket is unta már, csak ült az asztal mellett. Egyszerre eszébe jutott a szivarja. Még karácsonyról maradt egy szál finom, márkás méregdrága szivarja. Úgy határozott, a pihenőnap megkoronázásaként elfüstöli. Elővette, de még nem gyújtott rá. Megvetette az ágát, megmosakodott, köntösbe bújít, bezárta a bejárati ajtót, csak akkor. Élvezettel szívta a cherry aromás füstöt, és mégiscsak ivott egy kis bort.

A felénél tartott, amikor átment a másik, utcai szobába, kinyitotta az ablakot és kikönyökölt. A széles utca kihalt volt, az úttest, a járda csillogott a szemerkélő esőtől. A füst fölfelé szállt: szélcsend volt.

Egyszer csak egy részeg tűnt fel bal felől, igencsak támogatva a falat, ha pillanatra elszakadt tőle, félő volt: elesik. Rémllett, hogy ismeri az illetőt, bár négy emelet távolságból ebben nem lehetett biztos. Végül a jóember eltűnt egy kapualjban. Addigra viszont a szivarja kialudt.

Ezt már nem érdemes újragyújtani - állapította meg.

Elengedte hát a járda irányába és utánaugrott.